POLIROM
Top 10+

DORA
PAVEL

Captivul

DORA PAVEL

Captivul

roman

Ediția a II-a revăzută

POLIROM
2017

© 2006, 2017 by Editura POLIROM

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53

ISBN ePub: 978-973-46-7056-7
ISBN PDF: 978-973-46-7057-4
ISBN print: 978-973-46-6921-9

Coperta: Carmen Parii
Pe copertă: Diana Aldea, Filip Odangiu, *Îmbrăţişare*

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura eco - un supererou al lumii moderne!

Versiune digitală realizată în colaborare cu Libris.ro

DORA PAVEL este licențiată în Litere și a lucrat în învățământ, în cercetare și ca jurnalist radio. După patru volume de versuri, unul de povestiri și trei cărți de convorbiri cu scriitori români, autoarea abandonează definitiv poezia și proza scurtă, pentru a se dedica în exclusivitate romanului de ficțiune, pe care îl consideră cea mai tentantă formă literară. Opțiunea fermă pentru roman survine, neașteptat, într-un moment de muncă intensă, timp de un an, la elaborarea primei ediții cu litere latine a *Bibliei de la Blaj* a lui Samuil Micu (1795), Dorei Pavel revenindu-i corectura și colaționarea întregului volum, tipărit la Vatican în 2000, unde a și fost lansat în prezența Papei Ioan Paul al II-lea. Brusc, într-o zi de august a anului 2000, în paralel cu implicarea în această editare, autoarea începe scrierea romanului *Agata murind* (2003; ediția a II-a, Polirom, 2004; ediția a III-a revăzută, în colecția Top 10+, Polirom, 2014), roman distins cu Premiul Uniunii Scriitorilor din România și apărut, în 2013, și într-o versiune spaniolă, la Editura Crealite din Madrid. Așa cum a mărturisit, romanciera crede că *Biblia de la Blaj*, cu tot ce a însemnat ea, „m-a făcut conștientă de voința și de energia mea, de puterea mea de îndurare, de stăpânire, de concentrare, dar și de detașare; de pasionalitatea mea, de realele mele resurse: fizice, intelectuale, afective, morale...“. Romanului de debut i-au urmat, tot la Polirom, alte trei romane, *Captivul* (2006), *Pudră* (2010) și *Do Not Cross* (2013), recompensate cu Premiul USR, filiala Cluj. După un deceniu de la prima apariție, *Captivul* continuă să seducă cititorul prin frazarea fluentă, la persoana întâi, prin accentele sale de thriller tensionat și construcția ingenioasă a senzaționalului.

„— Acolo sunt oameni! Închipuiți-vă, aceștia nu dorm!
— Și de ce oare?
— Pentru că nu obosesc.
— Și de ce oare?
— Pentru că sunt nebuni.
— Oare nebunii nu obosesc?
— Cum ar putea obosi niște nebuni!“

Franz Kafka, *Copii pe șosea*

Partea întâi

Capitolul unu

Astăzi se împlinesc trei luni de când am încălcat consemnul. O săptămână, de când sunt aici. N-aș spune că mă simt mai rău. Nici mai bine. Poate doar ușor îmbătrânit. Sau poate ușor slăbit. Mi-am dat seama de asta după efortul cu care am împins grilajul, azi-dimineață, la trezire. Oricum, numai eu pot face asta. Ceilalți, câți au mai rămas, sunt, cu toții, mai în vârstă decât mine. Unul singur e mai tânăr. Dar băiatul e plăpând. Iar grilajul... trebuie împins cu putere. Nu e propriu-zis o fereastră. Totuși, structura de metal odată îndepărtată, poți primi vârtejul de aer în față. Vorba vine: vârtej de aer. Pentru că nici aerul nu e aer aici. E tot cel vechi, cel stătut, de dinăuntru. Cu toate că, dacă înlăturăm grilajul ferestruicii, cum spun, pare că intră cât de cât ceva ce s-ar putea numi aer. Un fel de curent vălătucit în labirint. O adiere răzlețită care ne induce măcar iluzia aerisirii. A unei cât de mici oxigenări. În realitate, în subsolul poliției, aerul nu vine niciodată de-afară. El doar se mută dintr-un loc în altul. Unul nou, primenit, nu răzbate până aici. N-are cum! Poate doar la nivelele superioare. Niciodată până la noi. Până-n pântecul clădirii.

Iar de văzut afară, nici atât. De la noi și până-n stradă mai sunt două ziduri. Unul, de fapt, celălalt fiind chiar peretele

exterior. Așadar, peretele celulei noastre, peretele exterior și, între ele, paralel cu ele, la doar optzeci de centimetri de al nostru și la un metru de cel al clădirii, un perete intermediar. Nu știu cine și de ce l-a făcut. Nu i-am înțeles încă rostul. Și, firește, acest zid, anexat, nu e întreg. Cum nici zidul nostru din acea parte a încăperii nu e întreg. N-avem ușă, chiar dacă peretelui îi lipsește înspre capăt un tronson cam de mărimea și forma unei uși. Dar încăperea nu are ușă și nici n-a avut vreodată, de vreme ce nu i se vede cadrul sau vreun alt semn că el ar fi existat cândva. Ai putea spune că zidul celălalt, intermediar și paralel, a fost conceput tocmai să-i suplinească zidului nostru ușa. Pornind din același perete, lateral, din care ar fi pornit ușa noastră dacă ea ar fi existat, peretele intermediar e compact la capătul ăsta și decupat la celălalt. Având aceeași lungime, rezultă că muchiile de sus și de jos ale celor doi pereți alcătuiesc laturile opuse ale unui paralelipiped. Așa stând lucrurile, când ieșim, mai întâi dăm cu nasul de zidul intermediar. Nu e o senzație prea plăcută! Frisonul de claustrare pe care l-am simțit în prima zi de arest mă convulsionează și acum. Totuși, m-am mai obișnuit. Acum știu. Nu trebuie decât să cotești la stânga și, strâmtorat între cele două ziduri, să înaintezi repede prin „tunel“. Ajuns la capăt, o iei la dreapta pentru a ieși la lumină. Vorba vine: la lumină. Ea nu e îndestulătoare nici măcar acolo, la terminarea zidului intermediar, deși peretele care răspunde spre trotuar are multe ferestre. Dat fiind că „adăpostul“ nostru se află la subsol, ele sunt mai tot timpul închise și sticlele prăfuite. Totuși, dacă ai răbdare, poți vedea printre gratii, în răstimpuri, la distanță, picioarele trecătorilor.

Asta îmi amintește de vremea când lucram în teatru. Îmi pare mult de-atunci. Nu e decât o săptămână. Dimineața, înainte de-a intra, alegeam anume eu însumi să calc aproape de zidurile imobilului. Să-mi las gleznele și gambele gâdilate de aerul cald, emanat de dinăuntru. Să inhalez dinspre pervazele prăfuite mirosul vetust, răscolitor...

Și nu vorbesc de geamuri. Nu geamurile mă interesau. Din loc în loc, căutam doar găurile alea, lăsate destupate, un soi de puțuri de aerisire oblice, tăiate-n piatră, și tot atât de adânci pe cât permite grosimea temeliei. Prin ele, trunchiul uman nu poate pătrunde. Teama asta noi, cei dinăuntru, n-o aveam. C-ar putea pătrunde cineva. Știe asta oricine. Că acolo, ca și-aici, pericolul nu vine *de afară.* Iar de ieșit... nici atât n-ar putea ieși cineva! Dacă încerci să te strecori, rămâi strangulat. Nimeni nu-i atât de nebun!

În plus, deși înclinate înspre interior, prin gurile zidului nici ploaia nu răzbate. Sau pâraiele iscate după ploaie. Nu știu dacă ai observat, teatrul e suspendat ca-n vârful unor metereze. Și foarte bine protejat. Ca s-ajungi la el, ești nevoit să urci. Terenul împrejmuitor, suficient de lat, e terasat, începând de jos, de la nivelul trotuarului și al străzii.

Totuși, înăuntru umezeala e mare. La orice nivel al clădirii, umezeala e mare. Ca și-aici, unde o simți în toate mădularele. Ni se lipește de păr și de unghii ca o culoare, ni se prinde de grumaz și de gulerul cămășii. Cearșaful ne e jilav și mustește sub noi ca o lespede acoperită de mătasea-broaștei.

Astăzi m-au audiat din nou. Nu știu unde vor s-ajungă și ce vor să afle. Sunt multe lucruri despre care le-aș putea vorbi. E limpede că, în măsura în care vor ști să pună întrebări, le voi

răspunde. E mai ușor să răspunzi strict la întrebări. Dar ei nu știu ce știu eu și, în consecință, nu mă vor întreba. Iar eu nu am de ce să le spun, nici eu, neîntrebat, chiar totul.

Și-apoi, de unde aș începe? Și, cum despre tine, Zedra, oricum nu le-aș vorbi, ce le-aș putea vorbi?!

Capitolul doi

Pe la șase ani începusem să trăiesc *prin tine*. Edificiul familiei noastre se fisurase de mult. Mama se mai întorsese de câteva ori, înainte de-a ne părăsi definitiv. Pe timpul revenirilor, din constantele comportamentului ei reținn doar elanul unei mutenii dezagreabile, cu puseuri de impulsivitate defensivă. Cât era plecată, tata îi separa în dulap veșmintele și-i vâra obiectele prin sertare, fără să i le arunce de tot. Sunt convins că încă mai spera să le pună la loc curând. Pentru a-i masca infidelitățile, versiunea pe care ne-o prezentase el era că, din cauza oboselii, mama făcuse un „infiltrat“, o boală de plămâni incipientă și tocmai de aceea „nu prea gravă“, după „spusele“ medicului, care îi recomandase totuși „izolarea“ pentru o vreme într-un sanatoriu de munte. Microbul făcea mari ravagii, zicea el, chiar și-n rândul adulților. În primul rând, însă, noi, copiii, trebuia să fim protejați. E-adevărat, îmi amintesc că, preventiv, amândoi eram supuși unor controale riguroase. Periodic, eram și noi ascultați la plămâni. Din fericire, „microbul“ nu ne-a atins.

Cât despre mine, simpla absență a mamei sau temerea că ea ar putea să refacă un cuplu în altă parte erau departe de-a mă mai vulnerabiliza. Supraestimasem rolul părinților.

Înstrăinarea lor progresivă nu mai era ordinea pe care mă puteam baza. Așa-zisa lor protecție, tutelă, se dovedise un amestec de slăbiciune și fals.

Doar când am aflat că mamei i se născuse un alt copil perspectiva mea s-a schimbat radical (aveam, amândoi, cum spun, șase ani). Miza panicii mele era alta acum: convingerea că *acel rod*, al noului cuplu, ar putea să ne extermine pe noi. Pe noi, gemenii, copiii ei legitimi, cei pe care nașterea surorii mai mici, materialitatea făpturii care prinsese viață în străini ne aruncau, înaintea tuturor, într-o lumină defavorabilă. Nu-mi mai învinuiam mama cu aceeași vehemență. Reproșurile pe care i le adusesem până nu de mult numai ei se estompaseră. O pierduserăm pentru că și eu, și tu ne dovediserăm nedemni de iubirea ei. Responsabilitatea ne aparținea în întregime. Așa credeam. Așa îmi spunea judecata mea, oscilând tot mai mult între exasperare și căință.

Traversasem toate coșmarurile. Plânsesem și mă culpabilizasem. Ferecasem porțile și mă izolasem. Cercul trădării era închis, iar trădarea înăuntru.

Și, deodată, salvarea mi-a apărut limpede. Cum de n-o văzusem? Eram orb? Orb?

Te aveam pe tine! Darul meu, alinarea mea erai tu! Îmi mai rămăseseși tu! Tu și inocența ta. Tu, care te lăsai încă mințită și te credeai în continuare rod unic, imaginea unificatoare a cuplului. Așa credeam. Fără să-ți pese că amândoi deveniserăm doar o biată sămânță devitalizată a lui. *Doar cu tine* și cu această înverșunare autistă a ta, o energie care se va stratifica tot mai mult în jurul meu, voi putea scăpa, mă voi „salva“.

Știam ce aveam de făcut. Ne vom lega și mai strâns. (Ce nu presimțeam pe-atunci era pericolul dependenței. Evoluția

iubirii noastre în exces.)

Fie ușurătatea lor, a părinților noștri, răzbunată de sudura noastră! Iar sudura noastră nu va fi ca a lor! Se va vedea. Va fi definitivă. Cu ea le vom uzurpa chiar locul. Nu mi se părea greu. Fragilitatea ta era fragilitatea mamei, robustețea mea incipientă o reconstituia pe-a tatei. Părinții... De la ei pornise totul. De la mamă. Ei aveam să-i autorizăm, în ani, castitatea care i se sleise, de la ea aveam să ne revendicăm pocăința pe care n-o exprimase.

Îmi amintesc... Lasă-mă să-mi amintesc, îmi face așa de bine să-mi amintesc din nou de noi. De-acolo, de unde ești, ascultă-mă bine, Zedra. Îți spun toate astea (chiar dacă numai în gând) pentru prima oară, acum.

...Deși izolați de dormitorul părinților, deși separați noi înșine cu paturile, nu fuseserăm încă „aclimatizați“ în încăperi diferite – cum s-ar fi cuvenit, ca frate și soră –, noi având pe atunci doar șase ani. În general, eu eram mai leneș și mă trezeam mai târziu. La trezire, te regăseam de fiecare dată în picioare, lângă tata, și el deja alertat și prezent pentru dichisitul tău de dimineața, care amenințase să devină o problemă de când porniseși să faci primii pași. Erai mârâită și somnolentă și-atât de dizarmonică încă în mișcări. Totuși, încrâncenarea cu care țineai să-ți impui gustul de la prima oră, pretinzând imperios cu totul alte hăinuțe decât cele pe care le purtaseși cu o zi sau două în urmă, mă umplea de admirație. Treaz de-a binelea de-acum, păstram ochii mijiți, străduindu-mă să nu mă trădez prin nimic. Nu doar pentru a nu-ți da apă la moară, pentru a nu-ți întreține și mai mult criza de isterie, cât de teama

că o ripostă violentă, mai ales din partea mea, ar fi riscat să te intimideze și să întrerupă brutal tocmai acea explozie a iresponsabilității tale. Pentru mine, atât de importantă. Și de feminină. Oricine altcineva în locul tău, mai puțin obsedat de sine, ar fi luat imediat comportamentul meu precaut ca pe cel mai puternic afront. Mă prefăceam că dorm. Și asta ar fi fost de-ajuns pentru a-ți stârni de-aici încolo țipetele gratuite. Departe de-a te învinui pentru că mă ignorai, dimpotrivă, îmi țineam în continuare răsuflarea, fermecat de-a te descoperi exact așa cum îmi și doream să te descopăr: fragilă, însă atât de impetuos-furibundă. Ingenuă, dar atât de batjocoritor-carnală.

Adoram să te privesc în acele momente. Adoram să te văd aruncând cât colo tot ce ți se dădea să îmbraci. Așteptam și savuram mai ales clipa în care, în cele din urmă, ambiguă și derutată, confuză și prefăcută, ajungeai să nu mai fii de acord *cu nimic*. Adoram s-aud asta! Nu mai puțin, adoram să-ți văd trupul mic și gol, neobosit în acele răzvrătiri matinale, pe care le inventai anume parcă pentru mine. Zilnic și într-un mod atât de convenabil. Cu pleoapele strânse, luasem deprinderea să maculez tot restul încăperii, pentru a detașa și a comprima pe retină doar forma ta albă și moale, strecurată între scândura ultimului sertar deschis și podea. Încercam să-ți număr alunițele risipite pe piept și pe șolduri, nu mai multe de cinci-șase, cred. Numărătoarea îmi ieșea de fiecare dată altfel. Imaginea începea să-mi tremure, rezistența mușchilor orbitali să-mi cedeze și, cum nu mai izbuteam să țin ochii nici măcar întredeschiși, mă reîntorceam în vis pentru scurt timp, impregnat de aceste spectacole ale tale, de neadaptare la o nouă zi.

Când, în sfârșit, mă deșteptam eu însumi de-a binelea, singur, într-o liniște deplină, întinzându-mă reflex după pantaloni, aceiași din ziua precedentă, rareori se întâmpla să observ că îmbrăcam și eu mereu o altă cămășuță. Tata mi-o agăța și mie, invariabil, de speteaza scaunului. Dar eu nu mă întrebam de ce și când făcuse această substituție. Spre deosebire de tine, nu-mi amintesc să fi avut nici cea mai vagă pretenție de acest gen. Nu pentru că n-aș mai fi îndrăznit să adaug capriciilor tale propriile mele capricii. Nu cu gândul de a-i ușura lui viața. Nu țineam să trec neobservat, dar nici să fiu copilul-model, care s-ar fi putut remarca numai în opoziție cu tine. *Eram*, pur și simplu, *altfel*. Mă născusem *altfel*, și asta independent de tine. Eram eu însumi unic, fără îndoială, iar pe tine, geamănul meu, sora mea de sânge, te iubeam tocmai pentru că erai cum erai. Odată conștient de asta, izbutisem să nu mai interpretez și să nu mai resimt nici mofturile tale ca pe-o agresiune. În plus, cum e și firesc, postura de frate „mai mare“ îmi crease și mie, de la început, acea psihologie, responsabilă, de protector al surorii „mezine“.

Mai mult. Descoperisem vecinătatea ta. Binefacerile vecinătății tale. Eficiența născocirilor tale inocente și atât de lipsite de stabilitate. Părea că tu mă protejezi pe mine, chiar și atunci când te consideram prea firavă pentru a-mi putea fi un real sprijin. Nu vedeam în reversibilitatea asta nimic înjositor. Îmi era în continuare milă pentru manifestările tale de nesupunere, care păreau de cele mai multe ori să-ți inducă, ție însăți în primul rând, un adevărat chin.

Aș fi vrut să te ajut, să ți-l pot alina.

Pentru asta se cerea să pătrund mai întâi mecanismul tău mental. Atracția asexuată pe care o simțeam eu era tocmai

aceea a eului tău atât de dislocat, de imprecis și de incontrolabil. Îl studiam atent pe tata, care îți intra în joc cu infinită răbdare. Îi ascultam explicațiile. Le relua pentru tine a mia oară, de la cap, cu același și același lucru. Îl ascultam și-mi părea nespus de rău pentru eforturile lui zadarnice. N-aș spune că-i eram nici lui aliat, de vreme ce nemulțumirea ta mă îndurera cel mai mult. Neînțelegându-te, deocamdată mă păstram deoparte. După cum intuisem, chiar *simpla* mea *prezență* în cameră părea să-ți accentueze crizele, deși nu încercasem niciodată să te imit sau să te îngân, întărâtându-te, cum presupuneam că se petrec lucrurile îndeobște între frați. Ba, uneori, rareori, când accesele tale de personalitate ajungeau să depășească orice limită, scăpând de sub control, mă furișam afară din pat și părăseam în grabă camera. Doream să te lipsesc de spectatori. N-o făceam cu ostentație.

Rezultatul? Nu te linișteai nici atunci imediat. Totuși, ceva mai repede. Am observat asta. În tot acest răstimp, încercam, disperat, să-i găsesc revoltei tale o minimă justificare. Mi-a fost peste putință. Smiorcăielile fetiței anunțau și pentru mai târziu o natură complicată, contorsionată. Codificată. Așa credeam. Și mai credeam că eu nu eram așa. Mă știam capabil să mă stăpânesc. Să nu ridic pretenții absurde. Și mai ales să nu învârt lumea la nesfârșit în jurul propriei persoane.

Aș spune că tu și constrângerile comportamentului tău ați fost primele enigme pe care le-a semnalat în mintea mea sexul opus. Tot cele care, într-un fel, aveau să mă păstreze și mult mai târziu, în fața femeii, iremediabil rezervat. Prioritățile tale îmi apăreau atât de străine, încât foarte curând am pus incapacitatea mea de a le înțelege pe seama diferențelor dintre sexe.

Mă fericeam că descoperisem asta. Mă fericeam că eram băiat.

Totuși, până și trupului meu, pe care îl ignorasem cu desăvârșire până atunci, am început să-i detectez bizareriile *numai* comparându-mă cu tine. Nu *cum era* el observam studiindu-te atent, ci *cum nu era* și cum – întrevedeam deja – nici n-avea vreodată să fie. Formele nu ți se conturaseră încă. Nici n-ar fi avut cum. Suplețea și armoniile urmau să vină mai târziu.

Nu o lovi, n-o izbi, n-o scutura, n-o trânti la podea, ea e fată, ea e sora ta „mai mică“. Ea e mai plăpândă.

E drept, făptura ta, în ansamblu, emana o ambiguă neputință. Eu însumi îți atribuiam o fragilitate care, nici ea, nu mi se dezvăluia pe de-a-ntregul. Făceam eforturi s-o presupun, să o recompun mental, străduindu-mă să văd și ceea ce nu se lăsa văzut: acel țesut, acel tendon, mușchi sau oscior rămas neprotejat. N-am izbutit să-l aflu. Cel puțin, nu până la data aceea. Mai ales că *nu* chiar *totul* în trupul tău se arăta articulat cu indecizie și reținere. Semne ale unei robusteți fizice evidente răzbăteau deja prin zone și spații pe care, deocamdată, nu ți le puteam identifica.

A fost o vreme în care chiar credeam că pătrunsesem rostul acelei griji (excesive) care mi se pretindea. Nu spiritul, ci tu și anatomia ta, chiar trupul tău mi se dezvăluia ca sursă a fragilității tale. Faptul că numai ție ți se permitea să umbli goală prin toată casa, cu toată lejeritatea, îmi confirma ce observasem: erai *neterminată.* Pur și simplu, tu nu aveai tot ce-ți trebuia. Acolo unde ar fi trebuit să-ți fie sexul, abdomenul tău

se reteza brusc. Totuși, faptul că tocmai pe acea zonă se înfiripa o mică excrescență arăta că locul fusese cândva traumatizat. Cândva, acolo, *ceva* (eu presupuneam un sex similar cu al meu) încercase să existe. Și, cu siguranță, a eșuat. Dar, dacă acel *ceva* nu izbutise să se nască – dovadă: mica ta incizie aplicată direct pe piele –, nici „platoul“ nu scăpase cu desăvârșire nemarcat. Vindecarea n-ar fi trebuit să lase urme. Netezimea s-ar fi cerut perfectă, de manechin.

Fii cu ochii pe ea – mi se spunea chiar și când eram lăsați maximum o jumătate de oră singuri. N-ar fi fost nevoie. Din momentul venirii noastre pe lume, eu n-am mai avut ochi pentru nimic și nimeni altcineva. Nu crescusem prea înalt, până la pubertate tu aproape întrecându-mă. Totuși, mă simțeam puternic. Cu impulsul de a te proteja aproape patern. Capabil să-mi înlocuiesc părintele oricând, în situații oricât de dificile. Nu-mi era deloc ușor. Știam dinainte doar ceea ce urma să fac eu. Puteam controla doar ceea ce refuzam și respingeam eu. Logica gesturilor tale era lipsită de indicii. Și crea, oricum, un contratimp exasperant. Suficient pentru a găsi ofensator faptul că mă fascinai.

Ca atare, te protejam. Te protejam. Împotriva băieților, în primul rând, așa cum mi-o ceruse tata. Dar și împotriva fetelor, dat fiind că pe ele, pe alte fete, nu le văzusem goale. Nebănuindu-le la fel de „lipsite“, firesc mi se părea să fac zid numai în jurul tău. Îndatoritor, mă pregăteam de drum lung, excitându-mă tulburat de perspectiva propriei imagini adulte, apărându-te. Eram satisfăcut că încercam prin asta, încă de pe-acum, să-ți compensez „infirmitatea“.

Nu și să o remediez. Nu. Nu doream asta. Îmi amintesc foarte bine nostalgia, inexplicabilă, de-a nu te „întregi“ cu adevărat niciodată.

Chiar dacă uneori ajunsesem să mă întreb cum ți-ar sta ție cu „protuberanțele“ mele. Dar era, desigur, aceasta, chiar și în imaginația mea ardentă, o ajustare de suprafață. Ți le-aș fi împrumutat cu dragă inimă, cum să nu, dac-ar fi depins numai de mine. Uneori, când îți țineai picioarele depărtate, mă așezam gol în spatele tău pentru câteva clipe. Fără să prinzi de veste, aproape că-mi lipeam pântecele de fesele tale. Dacă te-ai fi privit atunci în oglindă, ți-ai fi descoperit cu stupoare un sex străin răsărit între coapse. Nu vedeam în jocul meu nimic reprobabil. Nu era vorba de o precocitate a voluptății. De vreun instinct clandestin și pervers, nici atât. O făceam doar pentru că te doream „completă“. Deși nu vedeam cum ai fi suportat tu acele părți excedentare, de vreme ce capriciile tale nu te făceau deloc tolerantă. Cu atât mai mult gândul de-a te „reîntregi“ aproape mă înspăimânta.

Mi-am admirat, o dată în plus, puterea de îndurare. Matur și înțelept, acceptam chiar posibilitatea ca surplusul (deficiența?) să fie *al meu.* Poate *eu* aveam ceva în exces, ceva ce n-ar fi trebuit să am.

Studiindu-te atent, de nimic nu mai eram sigur.

Timp în care părea că *eu nu exist* pentru tine. Decât ca fundal al reflexelor și respirărilor tale patetice. Decât ca decorator discret al vulnerabilităților tale. Mă știai acolo, minunat de indispensabil, și tu înstăpânindu-mă, cum îți înstăpâneai și tatăl (care, pentru tine, era *numai al tău*).

Mă întreb ce curs ar fi luat viața mea fără tine. Câtă importanță mi-aș fi acordat, cât de excesiv sau de opresiv aș fi fost cu mine însumi.

N-o să aflu niciodată. Născându-te și tu, imediat după mine, m-am ignorat rușinos de devreme. Din prima noastră zi de viață – abia acum înțeleg –, ai fost reperul, semnificația, „sistemul meu ilicit de valori“, „cota mea de referință“.

Chiar dacă, pe măsură ce treceau anii, un oarecare gest, strigăt sau plânset de-al tău, o anume vorbă ori bucurie, deși perfect motivate, mie îmi erau străine. Nu exista dovadă mai sigură: începusem să stabilesc *diferența.* Dar o făceam dându-ți pururi dreptate, aprobându-ți fără rezerve deciziile. Acceptam a fi frumos, drept, adevărat și bun ceea ce făceai tu, dar și ceea ce, prin opoziție, aș fi făcut de fiecare dată eu. Judecam din două unghiuri. Învățam alternativa. Proveneam amândoi din aceiași părinți. Aveam pielea tăbăcită din aceleași celule. Cât luam prânzul, îți admiram, peste masă, mâinile. Știam, mi se spusese, văzusem, studiasem chiar că tiparul venelor era același pentru toți oamenii. Totuși, *trebuia* să fie ceva comun doar în mersul venelor noastre. Așa credeam. Trebuia, era obligatoriu ca traiectele lor să fie diferite de ale celorlalți. Măcar pe câțiva milimetri. Erau clipe în care îți mângâiam, fără să simți, brațele și umerii, spatele și gâtul, când te ajutam să te îmbraci. Pe ascuns, imediat, mă mângâiam și pe mine. Constatam: căldura trupurilor noastre era, și ea, aceeași. Pielea ta însă era mai fină. Nu te invidiam. N-aveam de ce. Ea îmi aparținea și mie, era și a mea, într-un fel.

Ca și avertismentele tale imprevizibile. Le studiam mai ales pe astea. Ele puteau fi instinctele mele ascunse. Îmi

descopeream, prin tine, și o variantă feminină. Prin ea, superioritatea în fața băieților fără surori.

A existat și o perioadă în care mi s-a părut că te îndepărtezi de mine. Când credeam că te pierdusem. Eu însumi fiind mult prea dezintegrat emoțional, nu te mai identificam, nu te mai percepeam tot atât de *în puterea mea.* N-o făceam cu vinovăție.

Aveam aproape treisprezece ani. Îmi amintesc. Petrecuseși și tu ultimele luni ale acelui an într-o istovire și o lâncezeală fizică inexplicabilă. În afara mea, cel mereu captat de tine, nu te observase nimeni. Mama, care ar fi trebuit să o facă, ne părăsise de mult. N-avuseseși mamă. Tata nu-și mai vedea capul de treburi. Totuși, nu mă alarmam. Nu mă îngrijoram. Fuseseși un copil suficient de exaltat și dinamic să te lași acum doborâtă de tiraniile pubertății. Pe atunci nici măcar nu cunoșteam niciunul acest cuvânt, necum să dorim a-l înfrumusețea și a-l înnobila prin asumarea suferinței, cum aveam s-o facem amândoi, în încercarea de a-l dezamorsa, ceva mai târziu.

Ca atare, surâdeai nepăsătoare la gândul că ai fi bolnavă. Chiar dacă, în cele mai neașteptate și calme momente, un soi de hățuri nevăzute îți înfășurau subit picioarele și aproape că te prăbușeai împiedicată, lovită de-o brutală sufocare. Un soi de leșin, de disoluție în transpirație. Nu te descumpănea. Așteptai să treacă. Numai după durere locuim în destindere cu deplină voluptate. Învățaseși deja, acceptaseși asta.

Nu te mai iroseai nici în prietenii. Evitai suprafețele umane la care ai fi putut face o cât de mică aderență. Conștiințele poroase de care te-ai fi putut lipi. Rezervaseși puține cuvinte și o oarecare cordialitate doar băieților abia cunoscuți, dacă era nevoie, numai dacă era absolută nevoie și n-aveai încotro.

Atingerea propriilor raționamente de fibrele lor unsuroase și iscoditoare ți-ar fi sporit, cu siguranță, vătămarea.

Tot ce însemnaseși tu, cea excesivă de odinioară, se simplifica acum. Fuseseși, cu tine însăți, instinctuală și patetică. Deveniseși, în sinea ta, calculată și atentă. Golită de energie, descifrai un limbaj nou, în care nici măcar pe mine nu mă mai regăseai și pe care-l savurai mai ales seara, în singurătate.

Trăiai, ca și mine, cu o încetineală ascetică. Te băgai în pat dezbrăcată, abia trăgându-ți cearșaful peste șolduri, peste coapsele năclăite intermitent de sânge, și adormeai gândind la părțile de trup pe care nu ți le înțelegi. Fiori sălbatici îți înlănțuiau șira spinării și-ți vorbeau de ceva sumbru și nelămurit ce-ar fi putut urma.

Multă vreme am trăit cu convingerea că până și prima masturbare am făcut-o tot pentru tine. Din cauza ta și pentru tine. Numai pentru inițierea ta. Ca dovadă: premeditasem totul. Abia împlinisem treisprezece ani. Că aranjasem în așa fel ca tu să mă vezi mi-am dat seama abia atunci, în ziua infernală a faptei. N-aș fi putut sub niciun motiv s-o fac altundeva, de vreme ce alesesem anume acel loc: aripa de vest a casei, holul dinspre stradă. În spate, ușa camerei mele (fuseserăm separați deja de câțiva ani în încăperi alăturate). În dreapta, ușa ta. Calculasem totul în cele mai mici amănunte. Mă așezasem cu fața la fereastră. Nu, nu exista niciun pericol să fiu văzut de-afară. Perdeaua era grea, nu puteam fi suspectat de exhibiționism. Singura care m-ar fi putut vedea erai tu. O știam de două zile. O știam fără să știu c-o știu și la ce mi-ar fi servit să o știu.

Cu doar două zile în urmă, privisem eu însumi prin gaura cheii în sens invers, din hol, în camera ta, spre tine. Traiectul era liber. Orificiul, neastupat. Și-abia acum înțelegeam: și atunci, demult, când îl astupaseși, o făcuseși intenționat. La fel și acum, când l-ai eliberat. Oricum, eu nu mai încercasem să te iscodesc. De data asta, însă, ceea ce se vedea se vedea perfect. A fost primul lucru pe care l-am constatat. Și care m-a liniștit.

Mai trebuie spus că, deși mă aplecasem, priveam, desigur, la înălțimea privirii mele. Totuși, nu vedeam chiar totul. Prindeam foarte bine latura din stânga, partea terminală a covorului, cea de sub fereastră. Nu și biblioteca. La ea nu ajungeam, deși ar fi trebuit s-ajung. Se afla și ea pe peretele din față, dar poate prea departe. O știam prea bine. Nu izbuteam să văd nici obiectele din imediata apropiere, dincolo de ușă. Până la un metru, nu zăream nimic. Perspectiva mi se deschidea abia de la un metru încolo. De unde până unde bate privirea mea, cât, din ce unghi, până la ce distanță. Mă pomenisem calculând. Nu mi se mai întâmplase până atunci. Mă uimise faptul și mă provocase. Mă făcuse să mă suspectez. Mă făcuse să veghez. Cel mai bine se așeza în raza mea vizuală perimetrul din mijloc. Numai *aici*, pe această scenă, se cerea jucată „piesa“. Și numai aici delictul meu se credea îndreptățit. Nu mi-a trebuit mult ca să înțeleg. Socotind ce și cât se vede, până la ce distanță și pe care traiect, făcusem, de fapt, calculul invers. Mârșav. Deși mi-ar fi fost imposibil să mai conving pe cineva, în cazul în care aș fi fost surprins. Cine m-ar fi crezut? Că nu privisem, în niciun caz, în camera surorii, cum o mai făcusem cu ani în urmă, pentru a mă hrăni hulpav din fantezii și curiozitate.

Culpa mea era mai mare. Fapta, și mai reprobabilă. Iată, îi putusem contura în avans perimetrul cu destulă precizie. Și o

făcusem mult mai simplu: prin deducție. Fără a fi nevoit să mă postez în camera ta, înțelesesem: numai acolo, în mijlocul holului, putea fi pusă la cale „crima“. Doar acolo probabilitatea de a fi văzut și de altcineva, în afara ta, nu mai exista.

La momentul potrivit, am ieșit în hol. M-am oprit și-am socotit. În dreapta, spațiul liber, suficient de mare, permitea mâinii mele drepte loc liber de acțiune. Nu știu dacă m-am simțit încolțit. N-aveam cui să-i cer ajutorul, mai ales că trebuia să mă grăbesc. Îmi lăsasem pantalonii în jos și sexul liber. În general, detestam să-l simt captiv, răsucit peste părul pubian, pe când se închega sub pânza prea mulată a slipului. Acum se ținea de unul singur, se zbătea fără busolă.

L-am privit cu milă câteva clipe. Simțeam că trebuia să fac asta. Să mă arăt încă de pe acum cumva îndatorat acelui monstru, fluctuant și eliberator, pentru care persoana mea părea că nici nu există.

Am revenit în încăpere, apucând la repezeală un caiet. Mi-am reluat locul în hol și, cu mâna stângă, am așezat caietul deschis (se deschisese singur, la mijloc) la rădăcina mădularului, sub pântece. Mi-am surprins mâna tremurând. Filele caietului erau încă albe. Mi-am dat seama ce mult aș fi riscat – în primul rând, orice amânare ar fi putut să-mi taie excitația – și cât de indecent mi-ar fi apărut totul în cazul în care le-aș fi nimerit pe celelalte, scrise. Oricum – aveam să constat imediat –, mult mai mult îmi luaseră pregătirile.

Nu știu când m-am atins și dacă m-am atins.

Îmi amintesc doar de gândul la tine și de tălpile fierbinți pe parchetul răcoros. Și că, o vreme, n-am mai respirat. Și că aveam ochii închiși. Și că vorbele neverosimile care mi-au sunat în urechi cu atâta claritate, tocmai în clipa când am vrut

să-mi apropii palma, pe deasupra, de sexul contractat la maximum, fuseseră ale unui trecător.

„N-ar fi curată nebunie?“

Din camera ta nu se auzea niciun zgomot. Îmi amintesc foarte bine indignarea că poate nici nu te treziseși. Apoi că, deodată, pentru mine a fost prea târziu. Am mai apucat doar să-mi aplec capul către filele caietului, care adunaseră între ele, în locul extazului, „recolta“. În tot acest răstimp, zvâcnete involuntare îmi ridicau sexul și-l depuneau consecutiv pe suprafața foii albe, lovind-o stingher, ca un animal viu, în agonie. Fără voia mea, lichidul lăptos s-a aliniat și s-a caligrafiat șerpuit în caiet.

Mi-am apăsat ușor organul, dinspre bază către vârf, cum presezi un tub cu pastă. Am repetat acțiunea de încă trei-patru ori. I-am apucat capul, cum prinzi vârful unui creion, și i l-am șters, pe toate părțile, de suportul hârtiei. A trebuit să accept: „explozia“ fusese și ea pe măsura plăcerii. Deformată, subminată. Suficientă însă pentru a mă îngrijora. Pentru a mă face să cred că a păstra lichidul în mine, pe viitor, asta mi-ar aduce vătămarea.

Imediat după declic, ametit, prima preocupare mi-a fost să adun caietul căuș. Apoi, destul de împiedicat, să mă retrag, cu spatele, în încăpere. Am așezat caietul pe covor, ținându-i în continuare cu o mână marginile ridicate, în așa fel, să nu las ochiul mucilaginos să se împrăștie. Am desprins cu mare atenție foaia dublă din capsele sârmoase. Am sacrificat încă o foaie, cu care am învelit-o pe cea dintâi. Am avut grijă să nu le strâng prea tare. Mi-am tras pantalonii la loc și-abia pe urmă am ieșit prin holul celălalt, s-arunc hârtiile la coș.

Nu m-a simțit nimeni, nu m-am întâlnit cu nimeni.

Mă întreb și astăzi dacă atunci m-ai văzut. N-ai arătat-o prin nimic, și nici eu n-am adus vreodată vorba despre asta, oricât de multe intimități ne-am încredințat ulterior. Îmi amintesc că, la întoarcerea în cameră, nu doar fiindcă mi se făcuse puțin rău, am rămas o vreme întins pe canapea, nemișcat. Înainte de a-mi pierde cunoștința pentru câteva clipe, nutrisem chiar speranța că imobilitatea îndelungată m-ar putea reda vechilor mele responsabilități și virtuți. De altfel, îndată ce mi-am revenit, primul lucru pe care l-am constatat a fost că starea mi se schimbase pe loc, radical. Aproape nu mă mai recunoșteam. Ecuația, logica, mizele, toate mi s-au inversat. Tot ce dorisem până atunci cu atâta ardoare să fac, și chiar făcusem, subit, la final, îmi apărea detestabil.

Dacă cumva mă văzuseși? Dacă tu *chiar* văzuseși? Cât de prevenită erai/puteai fi pentru ceea ce-ai văzut?!

Un lucru era sigur: făcusem legământul. Momentul îți era din nou favorabil. M-am declarat violator frustrat. Am jurat că, de-acum înainte, asemenea interludii josnice și agresive le voi petrece – chiar dacă obligatoriu cu gândul la tine și la prezumtiva privire a ta – numai eu, cu mine însumi, în absolută clandestinitate.

Dar dacă totuși n-ai văzut?

Ți-aș fi putut spune eu ce s-a-ntâmplat. Dintr-un exces de afectare, n-am făcut-o. Pe atunci, începusem să cred cu tărie că obsesia mea pentru tine, iubirea mea, nu va dura. Și că dacă nu știai nimic era pentru că tu, singură, Zedra, mai aveai acest drept: de a nu ști nimic.

Acum, însă, vei ști totul.

Capitolul trei

Când, chemat urgent de tata la capul tău, m-am apropiat de tine, toți cei de față mi-au urmărit reacția atent, în timp ce ieșeau în liniște pe lângă mine. Cu tot efortul însă, oricât mi-am dat silința, nu mi-am putut născoci nici măcar mimica de circumstanță pentru a părea împietrit de durere. Tu nu puteai fi una și aceeași cu muribundul sinucigaș din clinică.

Zedra Jedrijevschi... Zedra mea. Spectaculara, sclipitoarea, conspirativa, aventuriera. Zedra, care mă „răsfăța“ cu cinismul ei, cum mi-ar încastra pe frunte un omagiu...

La vederea trupului tău inert, cu încheieturile mâinilor bandajate, m-am întrebat dacă noi doi am fost vreodată cu adevărat frați. Gestul de acum ți-l găseam nu atât condamnabil, cât nejustificat. Decizia celei despre care crezusem că o cunosc atât de bine îmi apărea străină chiar de ea însăși. Te presupuneam în continuare ascunsă, undeva, în altă parte, punând la cale o farsă. Eram grăbit să părăsesc locul și să te caut prin preajmă. Din punctul meu de vedere, cea care mi se înfățișa dinainte era deja un cadavru, iar un cadavru e un cadavru și-atât. Restul nu mai ținea de competența mea. Neputincios, incapabil de disimulare, după câteva minute m-am întors pe călcâie și am ieșit.

Am coborât în camera de gardă și, deși nu te atinsesem, îmi amintesc că m-am repezit să-mi spăl fața și mâinile. Vagi opinteli ale rărunchilor m-au chircit o vreme deasupra chiuvetei, fără niciun rezultat. Câteva picături de apă rămase pe cuvă se alungeau, umflându-se în partea inferioară. Când deveneau mai mari și mai grele, se desprindeau una câte una, dispărând în micul orificiu. Rând pe rând, se împuținau. Curând, când am ridicat ochii limpeziți și m-am privit în oglindă, m-am văzut și m-am auzit *vorbind*. În aceeași clipă, dându-mi seama ce se petrece, nu numai că n-am tăcut imediat, dar m-am pomenit formulând, cu voce tare și deloc evaziv, doar cu o mică urmă de anxietate în glas pentru acest simptom neașteptat, ceea ce tocmai constatam că mi se-ntâmplă.

Nu, nu sunt nebun, am spus repede, bucuros să știu că un nebun adevărat nu-și dă seama că-i nebun.

Cu ochii-n ochii mei, am încercat să mă controlez, să mă reprim și să tac. Mi-am pipăit mușchii gâtului, puternici. Mi-am contemplat iritat buzele în mișcare, apoi, dintr-odată, trecându-mi degetele peste ele, m-am înfiorat și am surâs iluminat. Am avut chiar un mic frison de plăcere, când am presupus că gândul meu nu se mai putea păstra în stare pură. Că el se scurgea instantaneu în vorbe, asemeni conținutului unui organ a cărui elasticitate musculară slăbită nu-l mai poate susține.

Era un joc pentru care, odinioară, adolescenți, amândoi ne-am antrenat îndelung.

Oamenii au înzestrarea de-a gândi, nu însă și pe aceea de a-și putea trece judecățile, simultan și integral, în rostire, am decretat noi, foarte mândri de descoperirea pe care o făcuserăm singuri.

Deși n-am putut niciodată să-l acceptăm în sinea noastră, cunoșteam prea bine acest adevăr fundamental. În multe din

acele după-amiezi îndelungi de vară, în care părea atât de ușor să ne ajungem din urmă gândul, încercaserăm noi înșine experimentul. Dar, oricât de repede am fi vorbit, oricât de accelerat ne era bombănitul, câteva imponderabile, câteva particule de gând rămâneau mereu *neexprimate.* După ele ne părea nouă cel mai rău. În astfel de momente, vechea vulnerabilitate umană ne umplea și mai mult de umilință.

Dar iată că acum izbutisem! Performanța îmi izbutise!

Odată ajuns la această concluzie, pe deplin împăcat cu sine, deși intuiam că o săptămână liberă era tot ce-mi mai trebuia la capătul acelei zile, m-am simțit mai în formă ca oricând. M-am spălat *vorbind*, m-am bărbierit *vorbind*, mi-am potrivit cravata *vorbind.* Era atât de simplu!

În lift, mi-am făcut loc comentând cu atâta degajare, încât nimeni n-a sesizat nimic. La auzul propriului glas susurând egal și la intensitate minimă, atât cât să mă percep doar eu pe mine, am avut un rictus de satisfacție, care mi-a rămas întipărit pe chip pentru tot restul zilei.

Acum, mai trebuia doar să te înștiințez și pe tine.

...Nu-mi amintesc cum am petrecut acolo o zi și jumătate, mormăind și delirând în continuare lângă patul tău, în timp ce tata dispăruse ca-n palmă.

Părăsise salonul fără un cuvânt. Nu-mi aruncase măcar o privire. Și asta nu pentru că m-ar fi învinuit de ceva. Până să apar eu, văzuse și aflase totul. Stătuse deja la căpătâiul tău toate orele alea, istovitoare, fără întrerupere. Medicii nu-i mai dădeau speranțe. Iar eu n-am avut, nici eu, puterea să-i vorbesc. Eram sigur că simțea și el ceea ce simțiseră toți cei care-l precedaseră într-o asemenea durere. Ca student medicinist,

văzusem multe rude în suferință. Știam că lucrul cel mai bun pe moment era să-i lași singuri, cu infernul lor. Cu tata n-aveam de ce proceda altfel. Iar el înțelesese: nici de la mine nu mai avea ce aștepta. Cantitatea uriașă de sânge care ți se scursese din vene până la descoperirea faptei ți-ar putea fi, i s-a spus, nefastă. Chiar dacă funcțiile organice ți-ar fi redate în cele din urmă (cum s-a și întâmplat), știa oricine că echilibrul psihic nu ți se va restabili niciodată pe de-a-ntregul. Sunt convins că îți dezamăgiseși tatăl. Profund.

Cum mă dezamăgiseși și pe mine. Pentru că nu-mi dăduseși, nici mie, nicio șansă. Stătusem neputincios la căpătâiul tău. Cât rămăseserăm singuri, mă apropiasem de tine și-ți vorbisem lângă obraz. Te strigasem. Te mângâiasem. Îți mângâiasem pielea deasupra buzelor, acolo unde îți place așa de mult să fii atinsă. Naiv, încercasem să te reanimez cu puterea mea de convingere. N-ai reacționat. Am dedus că refuzi să te „întorci“. A fost, pentru mine, momentul decisiv. În care crezusem că doar puțin mai e până aveai să sfârșești sub ochii mei, iar eu nu te puteam salva. A fost ultima oară când te-am văzut. Pungile de sub ochi îți concurau prin volum orbitele. Bluza, neglijent descheiată la primii nasturi, îți dezgolise pieptul cărnos, clavicula și chiar o parte din rotula umărului stâng. Lumina care scăzuse afară își lăsase uitată înăuntru toată puterea. În salon, aerul era incandescent. Incandescenți erau, cred, și ochii cu care te priveam hazardându-mă isteric într-un balans periculos cu scaunul, proptindu-mi tălpile de muchia patului tău, împingându-mă adânc spre spate și revenind alternativ la poziția inițială, cu genunchii ridicați.

Am hotărât pe loc să nu te mai văd. Să părăsesc și Medicina. Încheiaserăm amândoi anul patru. Pierzându-te pe tine (cel

puțin așa credeam la data aceea, în 15 august, anul trecut), o făceam fără nici cea mai mică remușcare. Demisia mea avea să fie una din fața tuturor neputințelor și necunoscutelor pe care le cumula medicina însăși. Nu puteam accepta pentru tine un asemenea deznodământ. Pentru mine, o asemenea ratare.

Nici micul renume pe care mi-l dobândisem între colegi, nici regretele corpului medical, alături de care îmi făcusem practica, cu atât mai puțin cele ale suferinzilor nu m-ar fi putut împiedica să iau acea decizie importantă. Cazul tău mă descumpănise. În afara aglomerării tot mai mari a solicitărilor din partea tuturor, consideram că faima de „student care promite“ nu-mi servise la nimic. Aprecierea colegilor și chiar a medicilor care-mi lăsau în grijă fără rezerve saloanele o interpretam acum ca o formă a eschivei lor din fața situațiilor dificile. Sau poate, cine știe, din fața rutinei și a monotoniei. M-am gândit atunci la suferinzi. Nu mă puteau regreta decât cei pe care-i lăsasem în paturi. Cât despre ceilalți, ei nu vor ști niciodată ce-au pierdut. *Pe cine* au pierdut.

Nicăieri nu se rulează oamenii mai repede ca într-un spital. Așa credeam.

De primele zile ale absenței tale nu-mi face plăcere să-mi amintesc. Atâta timp cât n-am izbutit să mi te scot din cap nicio clipă. Și cât viața pe care am dus-o fără tine a fost una coșmarescă și larvară. În care, poate, nici n-am existat. Dacă n-aș ști că m-am gândit *tot timpul* la tine, Zedra, aș zice că nici n-am existat.

Port de-atunci cele mai nebuloase impresii.

Reîntors din clinică, de la capul tău, știu că mă prăbușisem în primul pat, în cel mai apropiat, în chiar patul tău, n-apucând

nici măcar să mă dezbrac, pentru simplul motiv că nu mai aveam niciun chef de dezbrăcat, acum, când înnoptase deja și tot ce-mi mai doream era doar răgazul de-a mă gândi, pentru prima oară în ultimele ore, *cu adevărat* la tine. La tine și la degetele tale, din chiar ziua faptei, jucându-mi aromitor în fața ochilor și-atât de senzuale, mereu grăbite să mă lămurească, pentru că sugestia de-a te întoarce acasă singură, mai devreme, fusese tot a ta, cum îndeobște toate ideile sunt *numai* ale tale, cum a ta fusese și fraza aia interminabilă, ultima pe care am auzit-o de la tine și pe care atunci nu ți-o înțelesesem, cum nu ți-o înțeleg nici astăzi, încetează-lasă-copilăriile-Zigu-oprește-te-nu-te-mai-juca-și-nu-mai-fantasma-o-existență-are-momentele-ei-de-încheieri-de-cicluri-și-ele-trebuie-respectate-nici-nu-se-poate-altfel.

Țin minte că, privindu-te atunci, de departe, doar cu gândul, prin acea fereastră uriașă a salonului tău, pusesem și probabilitatea să fac imediat cale-ntoarsă, deși nici în spital, lângă tine, nu vedeam ce-aș mai fi avut de căutat, atâta timp cât nici privilegiul de a mai sta proțăpit dinaintea ușii tale, la orice oră, adică, și nestingherit de nimeni, nu-l mai aveam, așteptând să te revăd, și să te liniștesc, și să-ți stau alături, ca vechi, și bun, și adevărat, și unic complice, cum ți-am fost, ca întotdeauna, până nu de mult, când amândoi acceptaserăm să ne lăsăm în voia acelor reguli doar ale noastre, în care eu, cel puțin, *fratele tău iubitor*, exersam să simt totul în jur numai cu pielea ta, și s-adulmec numai cu mirosul tău, și să râd numai cu râsul tău, propunându-mi să zăbovesc lângă tine în toate zilele care vor urma, poate și-n toți anii, pentru simplul motiv că-mi repetai adeseori (mai ții minte, mai ții minte, Zedra?) că *tu nu poți trăi fără mine.*

Nu mai știu exact câte zile și ore am rămas adăstând astfel blocat în propria neputință și reflexivitate, în așteptarea ta, mereu în așteptarea ta, sau măcar a unui mesaj de la tine, neîndurându-mă încă sub nicio formă să renunț și să adorm, pentru c-ar fi însemnat să stric totul spulberându-ți icoana și să te las singură, acolo, în marginea pleoapei mele și la capătul acela de drum, din care mi te imaginam pornind către mine – în cazul în care te-ai fi întors la mine – sau măcar scriindu-mi că o să revii lângă mine, așa cum încă mai speram atunci c-o vei face, atunci, poate în cel mai cumplit moment de slăbiciune al vieții mele. În care mi te imaginam iarăși scriindu-mi.

Ții minte? Mai ții minte, Zedra?

...Aveam paisprezece ani. Eram fericiți. Și credeam că la fel de fericiți vom rămâne toată viața. Viciul crud n-ajunsese la maturitate. Bruta nu-ncepuse încă să ne cenzureze candoarea.

Ne scriam. Răvașe. Ne scriam tot timpul răvașe, dintr-o cameră în alta, de la o oră la alta, de la o vârstă la alta. Fără să ne-amenințe nimic, nejustificându-ne nimic. Ne scriam mii de răvașe. În pat, pe burtă, cu capul în jos, cu genunchii întinși peste pat și cu palmele lipite de podea. Șezând sau în mers, unul lângă altul, în timp ce mâncam, sau chiar uzi, înfășați în prosoape, când ieșeam, pe rând, de sub duș. Sau pe foile proptite de ușă. Asta ne plăcea cel mai mult: să ne scriem pe foile proptite de ușă, de aceeași ușă, de-o parte și de alta a ei, simultan. N-aș spune că ne jucam. Nu poți numi joc ceea ce făceam. Așa cum susțineam hârtiile cu coatele și izbeam voluptuos, unul spre celălalt, în continuu balans, cu fiecare cuvânt al nostru, ușa rămasă deschisă...

Mai ții minte? Eram intacți, neatinși, dar pasionali și cât se poate de inventivi. Tu, îndeosebi. În acele răvașe, pentru care

nu ne suspecta nimeni, nu ne controla nimeni, pe-atunci noi înșine având convingerea că nici n-ar fi avut cine și de ce să o facă. Cu toată duhoarea lor carnală inevitabilă. Cu toată evidența unei patologii incipiente.

Care mă mistuie și-acum.

Dar tu n-ai venit. Nici n-ai scris. Iar eu nu m-am clintit, nici eu, prea mult din casă nici în săptămânile următoare. Nu doream să ies. Nu doream să văd pe nimeni. Traseul favorit – care era și cel mai scurt – îmi era drumul din cameră până la baie și îndărăt, și asta numai pentru că, fără tine, mă simțeam din cale-afară de sfârșit și încercam să economisesc și bruma de energie pe care o mai aveam. Totuși, uneori îmi plăcea s-alerg. De la un capăt la altul al încăperii, doar atât cât să-mi creez reflexul și să mă familiarizez cu locul și să nu risc sub niciun chip starea aia cumplită, de panică și alienare, când te trezești dintr-odată în puterea nopții într-o casă străină și nu mai știi unde te afli.

Capitolul patru

— O să fac din teatrul ăsta unul celebru!

Îi dăduse deja de câteva ori înconjurul, mai întâi de unul singur. Apoi, într-una din zilele acelor tatonări exterioare (era prima zi a lui septembrie trecut), după ce închiriase și imobilul, tata a ținut să mă ia cu el. Nu știu de ce.

Mă trezise la șase dimineața. Mă treziseră, de fapt, vorbele menajerei:

— Nu mai luați de bun tot ce vi se spune, îl cicălea ea. La ce vă trebuie și asta? Nu v-a fost de-ajuns?

Țin minte că reticențele femeii îi stârniseră tatei asemenea hohote de râs, încât fusese nevoit să-și întrerupă micul dejun. Nu i se mai întâmplase până atunci. Se ridicase. Se dusese la fereastră. Îi puteai intui deplasarea și numai după ecoul râsetelor. Făcea tot posibilul să-i țină piept doamnei Ranta, care se arătase de la început exagerat de chibzuită în privința noii achiziții.

— Peter Jedrijevschi... Peter Jedrijevschi... La ce-ți... mai... trebuie? o îngâna el înecându-se de râs.

Tatei, în general, îi plăcea s-o necăjească. Deși recunoștea și față de noi că femeia asta are întotdeauna dreptate, când nu-și mai găsea argumentele dinaintea ei, în mijlocul unei discuții

contradictorii, se simțea stânjenit și avea reacții de-a dreptul infantile.

Mută din aproape în aproape tot ce-ntâlnește în cale. Pornește robinetul, lăsând apa să curgă cu putere. Izbește în lături ușile bufetelor. Aprinde luminile. Răstoarnă și schimbă locul scaunelor, trăgându-le după el zgomotos. Parc-ar ridica obstacole dinaintea unui urmăritor, să nu-l ajungă. Fără un cuvânt, în urma lui, ca o umbră, doamna Ranta recuperează răbdătoare peisajul, refăcând traseul și ordinea mobilelor. Reînchide comutatoarele, robinetele, ușițele.

Se deplasau amândoi, minute în șir, unul după altul, într-un fel de joc ritualic, caraghios, care la început mă nedumerise. L-am surprins cu totul întâmplător. Grăbit, i-am dat o interpretare eronată. Prima și cea mai la îndemână. Foiala lor mi-a părut un joc erotic. Nu era. M-am convins ulterior, pe deplin, odată, când după o astfel de scenă doamna Ranta se întâmplase chiar să plângă. L-am văzut imediat pe tata, în hol, balansându-și brațele pe lângă corp, pe rând, în profil, dinaintea oglinzii. Și le contempla, de la înălțime, cu o trufașă silă de sine. Pentru că, la el, da, am putut să constat, până și disprețul de sine e trufaș. De aceea și-l rumegă în singurătate. I-am admirat de mic și această formă a trufiei, care-i sporea și continua să-i mențină chiar și acum misterul și invulnerabilitatea. Doamna Ranta ne prevenise: Jedri fusese așa dintotdeauna. (Îi spunea Jedri, cum îi spunea toată lumea în teatru. Cum îi spunem și noi.) Mi-a trebuit însă mult să-i găsesc trufiei lui justificarea. Știam că deprinderea ei vine, în ultimă instanță, dintr-o gravă deficiență de comunicare.

În acea dimineață, de la trezire și până la plecare, precipitarea tatei îmi dăduse impresia că eram legați de o oră

anume. M-am îmbrăcat în grabă. Deși nu era de acord cu ceea ce facem, doamna Ranta mi-a pus totul la dispoziție, cum o știi, astfel c-am apucat să îmbuc și eu ceva, în fugă. Am coborât scările și am zărit-o clătinând din cap, urmărindu-ne de la fereastră. Dezaprobator.

Clădirea fostului Teatru Mic, la data aceea o ruină, se află departe de locuința noastră. Totuși, cu toată graba de până atunci, Jedri mi-a propus să mergem pe jos. Tot el a impus și ritmul. Unul lent, obositor de lent. Nu numai că nu alergam ca altădată ca să țin pasul cu el, dar eram silit să mă încordez să pot să calc atât de încet. Tot drumul nu mi-a adresat niciun cuvânt. Părea concentrat numai la cei pe care-i întâlnea în cale și-n urma cărora se întorcea să-i studieze cu o curiozitate inchizitorială. Nu-mi voi alege eu actorii, mi-am amintit că-mi spusese într-o zi, pe neașteptate. Vor veni singuri la mine!

Până la teatru, am străbătut câteva străzi. Le-am găsit uimitor de aglomerate la o oră la care eu obișnuiam, dacă nu să dorm, cel puțin să lâncezesc încă în pat. Eram somnolent și nu prea dispus să dau atenție semenilor. Totuși, tata mă oprise o dată în drum.

S-a întâmplat nu departe de teatru, în fața grilajului de fier care împrejmuiește grădina botanică. Un ins albinos pusese un aparat fotografic în mâna unei fete, care stătea sprijinită de o cișmea într-o indiferentă contemplație. Îi explica mișcările minime pe care puștoaica trebuia să le facă, într-o foarte strictă ordine, pentru a-l declanșa. După care, albinosul (copiii lui nu-i moșteneau pigmentul sau, mai bine zis, absența pigmentului) și întreaga lui familie se așezaseră pe fundalul grădinii, zâmbind cuminți în cadru. Dar ceva nu era în regulă, și omul trebuise să revină cu explicații în plus, obligând copila să-și reia de câteva

ori mișcările. Memoria adolescentei părea să nu poată reține, ca pe ceva ce ar fi trebuit să devină deja un automatism, minimumul de operații necesare. Între timp, Jedri și cu mine înaintaserăm, așa încât acum îi puteam vedea mișcările de foarte aproape. Ceea ce făcea ne-a fascinat pe amândoi. În timp ce ochiul stâng deschis i se fixa pe pătrățelul de sticlă de dinainte, în loc să mențină aparatul în continuare orientat înspre familia albinosului, mâinile ei mici, controlate executau de fiecare dată o minusculă deviație înspre dreapta – suficientă însă pentru a rata cadrul –, acolo unde ochiul părea a-i căuta altceva, ceva ce i-a atras și mai mult atenția.

Am privit și noi în aceeași direcție. N-a fost nevoie să căutăm mult. Un cerșetor bătrân, deghizat în vânzător ambulant, își supraveghea „oferta“ expusă dinaintea trecătorilor direct pe trotuar. Toată marfa lui consta într-o singură pereche de pantofi noi, bărbătești, dintr-un velur maro foarte fin, și pe care manipulatorul lor îi răsucea tot la câteva clipe, inventându-le alte și alte aranjamente ispititoare. Ultimul pe care l-am zărit înainte de a ne îndepărta: călcâiul pantofului stâng se sprijinea pe bordura celui drept, iar vârfurile lor erau orientate invers decât în direcția obișnuită în mers. Fata nu rezistase: la fiecare nouă mișcare a cerșetorului ea apăsase pe butonul mărunt care i s-a indicat. O clipă, două, mica deviere rămăsese imperceptibilă pentru grupul solicitant. Rezultatul acestei „erori“ nici noi, nici tânăra ei autoare n-aveam cum să-l mai vedem pe peliculă vreodată. De știut, însă, și ea, și noi îl știam foarte bine.

Presupun că și de-asta Jedri și-a menținut buna dispoziție tot restul drumului.

— Vezi? Ai văzut? Pentru ea... adevăratul spectacol pentru ea e cerșetorul... Singur el a ispitit-o. Nu i s-a instalat în cadru, cum au făcut-o ceilalți... cu „decoruri“ și machiaj... La fel se-ntâmplă și pe scenă. Nu grimasa vârâtă-n față tulbură simțurile...

Jedri monologa. Cu toată întârzierea, soarele era abia răsărit când am ajuns la teatru.

Cred că imobilul a fost ridicat, cu șaptezeci de ani în urmă, anume să despartă orașul în două. Îl știi și tu. Proiectat spre baza colinei terasate din zona centrală, pe versantul ei estic, la o depărtare de circa zece metri de asfalt, temelia i se săpase în pantă. Deși concepută cu un singur etaj, din stradă clădirea are alura uneia cu cel puțin două nivele. Nu e o falsă impresie. Mai întâi, temelia ei foarte înaltă din partea de răsărit, care nu coincide și cu fațada teatrului – intrarea în incintă făcându-se prin laterală, dinspre nord –, așază cumva construcția mult deasupra nivelului privirii. Apoi, urmând stilul arhitectonic al vremii, cel rococo, înălțimea generoasă a încăperilor – care se trădează în afară prin înălțimea proporționată a ferestrelor arcuite, ele însele de dimensiunea staturii unui om – face din teatru una dintre construcțiile cele mai impozante din oraș. Dar și cele mai livide. Impresia survine și din contrastul cu clădirea pereche de după colină, strălucitoare și funcțională dintotdeauna, care are o cu totul altă destinație și de care teatrul e legat printr-un lung coridor suspendat: o pasarelă îmbrăcată pe toate părțile în sticlă.

La fel ca pasarela, imobilul Teatrului Mic zăcuse și el nefolosit mai bine de cinci ani înainte de restaurare. Nici localnicii nu-l mai luau în seamă. Nu-și aruncau ochii într-acolo decât cu totul întâmplător, poate doar în mijlocul unei discuții

neplăcute și aprinse, când lipsiți de apărare încercau să evite confruntarea directă cu privirea celuilalt. În realitate, nevăzând nimic. Totul rezumându-se la impresia de obstacol supărător, imprimat pe retină prin simpla mișcare a capului, înainte ca atenția să li se fixeze pe un alt corp al acestei lumi, mai demn de interes. Sunt convins că mulți dintre ei, mai ales dintre cei mai tineri, nici măcar n-ar fi știut ce să răspundă întrebării unui venetic prin partea locului, care se va fi arătat cât de cât amator de punctele de atracție ale orașului de sub cetățuie. Iar cunoscătorii, și mai luați prin surprindere, ar fi ales cu siguranță să tacă.

Nestatornicia nu e o boală misterioasă când e vorba de ființe sau lucruri apuse.

Acum, în preajma teatrului nu era nicio mișcare. Jedri m-a condus pe o latură a clădirii. Am observat că renunțase să înainteze cu mâinile la spate, cum făcea de obicei. Se aplecase să rupă o ramură din stufăriș. În felul ăsta, mi-a spus, își improviza zilnic un baston. Dulăii pripășiți în umbra zidurilor erau greu de urnit. Îi lovea cu picioarele, pe rând. Se înverșuna să-i alunge cu vârful pantofilor. Pantofii lui negri, din lac sau semilac, cărora noi le spuneam în glumă „pantofi de curtezan inveterat“. Dar Jedri nu era un curtezan. Frumosul fiu al frumoasei grecoaice (care se numise Stavri) nu era un curtezan. Și nici nu cred că fusese vreodată. Cum n-auzisem să fi fost nici ca director al Teatrului Mare, pe care-l abandonase de curând. Totuși, la pantofii de lux nu renunța nici acum. Iar câinii nu se lăsau clintiți ușor. Pericolul nu li se părea serios. Nici când se-ntâmpla să călcăm de-a dreptul peste ei. Îi confundam cu movilițele galben-brune, pe care generații de aluviuni, cutii goale, așchii, hârtii sau bălării putrede pornite din vârful

colinei le modelaseră aici anume parcă să le facă lor culcuș. Deschideau atunci ochii, somnolenți. Îi închideau imediat la loc. Câinii simt repede omul. Calitatea lui.

Dar nu câinii hoinari îi erau lui Jedri cea mai mare piedică. Chiar dacă uneori urlau a moarte.

Își chemase grădinarul. De când nu mai era soțul doamnei Ranta, omul nu intra niciodată în casă și nu-și mai vorbeau. Îl urmărisem cu tine de multe ori de la fereastră. Nu izbuteam să pricepem cum e posibil ca un ins atât de corpolent să stea ore întregi ghemuit peste straturi. Se apleca, scormonea, săpa, lega. În câteva ore, terenul se umplea de mormane. Sărea de la unul la altul cu o ușurință de castor. Acum, pentru teatru, trebuise să-și mobilizeze și vecinul. Să lucreze amândoi, trei zile, neîntrerupt. Să debaraseze zidăria exterioară, ușile și ferestrele de ramurile care se revărsaseră peste ele, în sălbăticie. Îndeosebi în partea de vest, dinspre creastă, crengile spărseseră din loc în loc geamurile de la etaj. Pătrunseseră în interior. Năpădiseră încăperile prime și continuaseră să crească în voie. Atinseseră colțurile cele mai îndepărtate. Cotiseră și ieșiseră iarăși la lumină, prin geamul alăturat celui prin care intraseră.

Ca să poată deschide, într-un final, poarta principală, până și trimișii primăriei au fost nevoiți să trudească. Au înlăturat vegetația care o împânzise. I-au degajat de praf și de rugină ramele ornamentate. Abia pe urmă i-au putut fora drugul de fier. De-a lungul colonadelor roase, pe sub pereți măcinați și galerii pătrunse de igrasie, nu mai adăstau decât liliecii.

Acum însă, în nici două luni, marea minune a restaurării avea să fie săvârșită. Cinci echipe de ingineri și muncitori ale celor mai cunoscute firme de construcții din oraș au fost angajate de Jedri. Doi arhitecți de renume au supravegheat

lucrările în amănunt. Raportul lor prim fusese încurajator. Partea de rezistență a clădirii nu era afectată. Spunându-mi asta, Jedri părea în al nouălea cer.

Intrase la mine. O făcea pentru prima oară de când rămăseserăm singuri. Se întinsese direct pe covor, cu mâinile sub cap, gest puțin obișnuit pentru el. Îmi repetase de mai multe ori. Partea de rezistență a clădirii nu e afectată. *Partea de rezistență a clădirii nu e afectată*. Câteva zone-cheie, sala mare de spectacol, cele două nivele de balcoane, cupola, precum și decorațiunile cupolei erau intacte. La fel, încăperile și cabinele de machiaj. La fel, călcătoria, tâmplăria, perucheria. Pereții și stâlpii de susținere. Întreaga osatură a scărilor, a podului și a subsolului putea fi menținută, și ea, în forma veche. Tot astfel, postamentul și ancadramentul scenei. Mulți dintre scripeții ei din înalt. Toate astea rămăseseră cum au fost, neclintite, pe locul lor. Pe unele le-am văzut și eu.

Dar aerul era greu, irespirabil. Aproape două săptămâni au fost necesare numai pentru degajarea interioarelor. Pentru îndepărtarea zidăriei, a vopselei decojite și a stucaturii atinse de ruină. A schelăriilor și a grinzilor fărâmițate, a lemnăriei și a balastului de mobilier. Și cam în faza asta am putut noi pătrunde, Jedri și cu mine, în sfârșit, în teatru. Cât a durat renovarea, l-am mai frecventat de câteva ori.

În ce mă privește, însă, o imagine înfricoșătoare mi-a tulburat săptămânile care au urmat: absența cu desăvârșire a cortinei. La fel, a draperiei ample, de fundal. Părea că perspectiva acelei galerii mă adâncește, sufocându-mă ca, în vis, grumazul tot mai strâmt al unui gramofon, târându-mă prin el către sfârșit.

Totuși, rezistam. Nu i-am spus nimic lui Jedri. De trei ori pe zi, mâncam cartilaj de rechin, magneziu și potasiu. Odată cu teatrul, și eu mă transformam.

Firește, n-am izbutit să văd tot. În afara parterului, n-am văzut nimic altceva. Scara principală, dintre parter și etaj, se putea deocamdată cu greu aborda. Totuși, nu trebuia zidită, de la cap, una nouă. Multe din treptele ei, cu cimentul măcinat până la încrengătura plaselor de sârmă, deveniseră nesigure. Ca să poată vizita subsolul și etajul, pe moment, șeful de șantier i-a recomandat tatei scara de rezervă. Vechea scară din scândură, care unea nivelele în aripa din spate. În jurul ei se iscase o adevărată legendă. Iar din ce-mi povestea Jedri deduceam că și înainte, pe vremea când teatrul încă funcționa, fusese rar folosită. Aveai nevoie nu numai de aprobări speciale, dar și de mare curaj să te hazardezi pe-acolo. Celor mai slabi din fire le dădea chiar amețeli. Cam cum ți se poate întâmpla, spunea el, când treci o punte șubredă, pe deasupra unei ape adânci.

Am văzut-o și eu. Doar am văzut-o. N-am îndrăznit s-o încerc. Avea dreptate tata. Scara, care măsura cam douăzeci de metri lungime, era fragilă dincolo de orice închipuire. Cum e și acum. În formă spiralată, se desfășura coborând până dincolo de parter. Iar la așa-zisa ei balustradă, improvizată dintr-un cablu atât de subțire că-ți cresta pe dată palma, cred că era mai bine să nu recurgi. Singure treptele, tăiate dintr-o scândură mai groasă, deși îngustă cât talpa, aveau un suport mai solid. Din loc în loc, postamentul li se susținea și pe stâlpi subțiri, din lemn și ei, lustruit de vreme. Stâlpii de soiul ăsta erau puțini la număr și nu foarte bine implântați. Cu totul inexplicabil, însă, firava scară avea o asemenea rezistență, încât permitea chiar

coborârea mai multor persoane simultan. Nu era deloc plăcut. O știu tot de la Jedri. Vertijul ți se înfiripa treptat și pervers, ca deasupra unui hău. Tangajul în care te pomeneai captiv, datorat elasticității nebănuite a materialului, devenea tot mai amețitor. Părea că un soi de balansoar mecanic care tocmai s-a defectat te prindea în capcana unui du-te-vino continuu.

Nimeni nu mai știe nici de când datează ea. Poate scara rămăsese din timpul ridicării clădirii. Poate fusese concepută ulterior, din rațiuni de reparații. Oricum, înclin să cred că servise la început doar lucrătorilor.

— Promite-mi că nu vei mai călca niciodată în teatrul ăsta! mi-a cerut Jedri, fără nicio explicație, în ziua în care s-a încheiat renovarea.

Când am revenit, însă, și chiar mai târziu, când m-a și angajat (ideea de a-mi face ucenicia chiar în teatru fusese, ce-i drept, a doamnei Ranta; de curând, în toamnă, mă înscrisesem la Institutul de Design), a omis să mă mai întrebe ceva sau să se opună. A omis sau nu i-a mai păsat... s-a consolat sau i-a convenit... sau și-a închipuit probabil că voi renunța și singur.

S-a-nșelat.

Capitolul cinci

După restaurare, tata se arăta mai prins de munca lui ca oricând. Își găsise actorii (nu mulți, însă foarte buni) și începuse repetițiile. Părea împăcat. Cred c-a făcut bine renunțând la Teatrul Mare. Revenea acasă abia seara. Se retrăgea în dormitor, unde îl auzeam ascultând posturile de radio până la ore înaintate. În vreme ce, singur, eu mă lăsam pur și simplu legănat de toate răsfățurile pe care mi le dorisem vreodată. Adormeam târziu. Dormeam până târziu, către amiază. Scotoceam iarăși biblioteca și găseam în ea lucruri minunate. Vieţuiam amândoi într-o dulce armonie și, fără a ne vorbi prea multe, ne eram, unul altuia, complementari.

Conform înțelegerii, evitasem să-l mai însoțesc. În ascuns, însă, către sfârșitul lui noiembrie, mă strecurasem deja de câteva ori în teatru, încălcând consemnul. Cam tot pe-atunci, în așteptarea premierei, Jedri crescuse ritmul corespondenței cu Radic, și asta eu o știam cel mai bine. Îmi făcusem un reflex din a le purta răvașele, aproape zilnic. N-aș putea spune exact de când data schimbul, și nici motivul pentru care Jedri prefera epistolele telefonului, *numai* în ce-l privește pe Radic. Nu-mi dezvăluise nimic mai mult nici măcar în prima zi în care îmi ceruse acest serviciu.

La trei luni după internarea ta, Jedri mi-a deschis pentru a doua oară ușa. Era într-o după-amiază de la mijlocul lui noiembrie trecut. O zi de marți. M-am mirat, pentru că nu obișnuia, cum știi, să ne treacă pragul, nici să ne exploreze intimitatea. N-a făcut-o nici acum. A schițat un semn din ușă să-l urmez în bibliotecă și, fără altă pregătire, mi-a arătat un plic de pe birou:

— Îmbracă repede ceva și du-i, te rog, asta prietenului meu. Romulus nu stă departe, doar două străzi mai încolo, lângă gară. Te descurci tu. Ai adresa pe plic.

L-am privit melancolic. Îmi întrerupsese lectura.

— Nu-ți cer decât un serviciu, înțelegi? Hai, fugi!

Și-a ridicat ochii spre mine rugător, suprapunându-și în axa frunții sprâncenele și-așa împreunate. Părea precipitat, manșeta unei mâneci a cămășii îi rămăsese descheiată, așa că pe moment nu mi-am mai pus nici eu niciun soi de întrebări, mai ales că până atunci nu-mi ceruse niciodată nimic. Am presupus că era vorba de ceva ce nu suferea amânare. La urma urmei, mă simțeam bucuros să-l pot ajuta.

Lenevisem toată ziua cocoțat pe canapea, răsfoind întâmplător tocmai un caiet de indicații scenice, al lui Radic, atașat unui text dramatic, pe care-l găsisem proptit deasupra cărților, în bibliotecă. Mă prinsese pe nesimțite, de la pasaj la pasaj. Nu știu dacă piesa cu pricina fusese întrupată deja într-un spectacol. Caietul zăcea acolo, abandonat și prăfuit, fără ca nimeni să-l mai urnească. Poate fusese pusă în scenă pe când tata conducea Teatrul Mare. Nu știu. Nu știu nici dacă ei doi colaboraseră și-atunci. Nu citisem textul original, al autorului, dar paginile lui Radic aveau o dinamică și o savoare care mă făcuseră să uit de tot ce se petrecea afară. Îmi plăcea stilul arid,

telegrafic. Scrierea „săracă“ (termenul l-am întâlnit în prefața unui roman al lui Truman Capote), debarasată de orice „artificii“, garanta un impact rapid. Am admirat-o sincer. Și pentru prima oară am înțeles cu adevărat ce înseamnă un scenarist. Mai exact, un regizor secund, cum e Romulus Radic. Ce face el, care-i e rostul. De ce are tata atâta nevoie de el.

Pentru că Jedri nu punea nicio piesă în scenă fără Radic. Cine va intra în rol... cât și cum vor decurge pregătirile... de câtă odihnă e nevoie... Asta numai Radic decidea. Radic. Care ținea cu dinții să se respecte odihna actorilor. Bănuiesc că a lui fusese și ideea „sechestrării“ lor în teatru. Că disciplina cazonă, claustrarea tot el li le impusese. Și-apoi, nici nu obiectase nimeni.

Poate să fi existat opoziții sau măcar bombăneli din partea familiilor? Oricum, cei treisprezece rămâneau și peste noapte acolo. Nu erau mulți. Totuși, nu mai auzisem de un asemenea caz, în care, ca-ntr-un soi de cantonament, odihna actorilor să se petreacă tot *în teatru*. Cred că Radic exagera. Deși părea că izolarea de familii și de toți ceilalți le convenise tuturor. Sau: nu mai voiau să iasă din rol?

Sau... nu mai puteau?

Acum, cu textul lui Radic dinainte, începusem și eu să-l admir. Cadrele se schimbau cu repeziciune, îndrumările erau strânse, galopante, filmice. Semnificative. Deși caietul rămânea la dispoziția mea nelimitat, aveam impresia că urmăresc, accelerat, secvențe ale unei pelicule pasionante, celebre, care-mi fusese însă împrumutată pentru o durată mult prea redusă față de cât ar fi cerut o vizionare integrală a ei în condiții normale. Era ca și cum curiozitatea și fascinația pe care mi le produsese mă determinaseră s-o proiectez pe ecran în ritmul

ăla, aiuritor, doar pentru a nu pierde urmarea faptelor și, sub niciun motiv, deznodământul. „Alergătura“ mea printre vorbe părea a unui disperat care știa că n-ar mai putea reveni acolo vreodată, după încheierea lecturii, dacă atunci, pe loc, nu va izbuti să țină pas ritmului lor.

Radic era briliant. Trebuie s-o recunosc. În fața aglomerării de situații și sensuri, puterea mea de percepție era depășită. Un soi de nepricepere în angajarea totală la ceva insuportabil de neașteptat și plăcut.

Așa stând lucrurile, somația speriată a lui Jedri (poate asocierea cuvintelor nu e cea mai potrivită, dar cam așa suna apelul lui) aproape că mi-a convenit. Altfel, nu vedeam cum aș fi ales de unul singur momentul în care voi putea pune capăt acelei lecturi, care se întorcea atât de deflorator și constant asupra mea și care – simțeam asta – într-un final trebuia oprită. *Cu orice preț!*

Cât despre conținut (nu voi cădea în capcana de a-l rezuma eu însumi încă o dată), părea că textul curgea, de la început, din mine, cu mine cu tot, în el. Nefiind actor, nu mai fusesem pus în situația să-mi văd identitatea atât de perfect pliată pe o alta, străină. Părea că, în loc de dimensiuni, formă și culoare, până și scaunele prevăzute în decor ar fi asamblat pentru mine resentimente și patimi, iluzii sau procese de conștiință. O formulare oricât de neînsemnată a unei indicații îmi altera coerența propriei răsuflări, făcând-o, pe măsură ce înaintam în lectură, din ce în ce mai sacadată. Deficitară chiar, până la sufocare.

Mă simțeam provocat. La fel li se întâmpla și actorilor?

Simțeam imboldul să vorbesc, să dialoghez eu însumi cu textul, să-l declam, să mă maimuțăresc și să gesticulez în fața

lui, să-mi văluresc și să-mi rotunjesc buzele dinaintea lui, ca el, odată cu el, pentru a intra, afund, în obișnuința altei existențe.

A cărei existențe? A cui? Poate chiar a propriei existențe, care încă îmi era necunoscută?

Nu mă întreba! Nimic nu-mi era clar, și totuși, puțin câte puțin, începeam să-i înțeleg și eu pe actori. Să le pricep devoțiunea. Dependența. Pasionalitatea supusă, pentru care acum aproape îi invidiam. Eu, care până atunci fusesem adesea tentat să-i condamn. Mai ales că n-avusesem ocazia să stau prea mult printre ei.

Tata continua să mă țină deoparte.

Îmi amintesc că, mai târziu, după premiera din 10 decembrie cu un spectacol de mare succes, o parte a presei, scandalizată de ineditul proiectului lui Jedri, avusese comentarii acide.

„Prețul unui succes copleșitor“ (intervenția era semnată S.C.); „O trupă așa-zis ambițioasă ne dă lecții despre cum să trăim aruncați în lume“ (C.I.); „*Pensiunea cu aplauze* de la Teatrul Mic“ (T.P.).

După cum vezi, mai toate aluziile vizau metoda de lucru originală (în ochii lor – nesăbuită) a regizorului Peter Jedrijevschi și a secundului său, Romulus Radic. Ca și claustrarea benevolă a actorilor.

Să revin. Acum, cu totul pradă eu însumi „scenariului“ pe care tocmai l-am savurat, mi-am smuls cu agățătoare cu tot geaca cu glugă din cuier, am pus scrisoarea în buzunarul căptușelii și, fără să mai privesc în urmă, am ieșit.

Dar cerul de noiembrie era negru, lumina ploii reci – atemporală, de eclipsă. Până la locuința lui Romulus Radic mi-ar fi trebuit cel mult șapte minute. Cunoșteam drumul spre gară

cu ochii închiși. De data asta, l-am rătăcit cu bună știință. Îmi era limpede. N-aveam încă nevoie de nimeni, cu atât mai puțin de Radic, atâta vreme cât chiar cadența textului lui continua să crească în mine fără să-și întrerupă „lucrarea“. Făcând o mică deviere, m-am bucurat să regăsesc Parcul Verdi mustind pustiu.

Ți-l amintești?

Ne plăcuse de la început. Îmi plăcea și acum, chiar dacă nu te mai aveam pe tine alături. Înaintam pe alei clătinându-mă ca un beat, martirizându-mă la modul gratuit. Îmi scrijeleam umerii de trunchiurile ude și mă fericeam că-mi lăsasem creștetul dezvelit, biciuit de aversă printre arbori. Îmi făcea bine.

Și-abia în cele din urmă, gândind să supraviețuiesc cumva ironic nevoii momentane de autoflagelare, am scos plicul (era deschis!) și, având grijă să-l adăpostesc sub geacă, am extras din el foaia dublă. Am făcut-o fără rezerve. Fără interes și fără vreun scrupul. Ceea ce-am citit la lumina unui felinar (întreg textul era dispus doar pe pagina a treia, cum vor fi dispuse toate rândurile tatei și mai târziu) mi-a îngăduit să uit pentru câteva secunde „scenariul“ pe care abia îl abandonasem:

> *Nu găsesc locul măștilor, nici determinarea. Îmi prisosește îndârjirea fetei care are mereu ceva în plus de făcut, cu mișcările ei excesive, bine știute, care cere mereu să se întâmple ceva mai mult decât ar fi trebuit să se întâmple. Am nevoie de tine ca de aerul din jur. Numai tu poți aduce bizareriilor din mintea lor conturul, numai tu poți da dorinței lor o și mai mare adâncire.*

Le-am cerut, așa cum tu mi-ai cerut, să treacă sub tăcere cine sunt ei. Va fi greu. Îi cunoști prea bine. Nu știu dacă vor izbuti... Dacă vom izbuti. Iar limbajul, cuvântul – să le pună afectul în surdină, ca pe un obiect uitat.

În rest, rămânem laolaltă. Eu cu tine, noi cu ei, cu tot ce e omenesc în ei, bieții, de când lumea.

Scrisoarea era nesemnată. Am citit-o de-atâtea ori până mi s-a întipărit în minte. Totuși, n-am înțeles-o. Textul ei, mult prea încifrat pentru mine, s-ar fi putut prelungi la nesfârșit. Cum lungi au fost ulterior și celelalte, pe care le-am purtat spre Radic și pe care am și renunțat în cele din urmă să le mai citesc. Am reținut doar preferința lui Jedri, în ce-l privește pe Radic, pentru aproximativ aceeași formulă de încheiere: *Eu cu tine, noi cu ei, cu tot ce e omenesc în ei, bieții, de când lumea.*

Deși nimic din conținut nu-mi părea urgent, amintindu-mi de crisparea întunecată a tatei, am decis să mă prezint imediat dinaintea destinatarului.

Capitolul șase

Când m-a angajat ca designer vestimentar, fără prea multă convingere, la mijlocul lui decembrie, Jedri a lăsat întreagă inițierea mea în seama bătrânului Vesa. Pentru că Vesa știa tot. De la noțiunea de „autentic în costume“ și de la rolul costumului în „iluzia teatrală“, până la specificul fiecărei țări și epoci. Numai că Vesa e cel mai tăcut om pe care l-am întâlnit. Ai crede că e mut. Cât am ucenicit în călcătorie, l-am auzit vorbind doar de șapte-opt ori. În niciuna dintre situații nu mi s-a adresat mie.

Studiindu-l pe Vesa, însă, am învățat multe. Tratamentul asupra aceluiași material reluându-se de câteva ori pe zi, pentru că veșmintele se boțesc și se degradează cu fiecare repetiție, iar repetițiile sunt numeroase, niciun centimetru n-a rămas necercetat. Acum știu, de exemplu, că există o mulțime de tehnici de călcat. Și că talpa fierului are mii de secrete. Că, întreagă, ea se aplică doar pe suprafețele lejere. În vreme ce vârful nu trebuie folosit decât la curburi și spații miniaturale. Doar după sfârâitul aburului, doar după mirosul și consistența și înălțimea lui, poți deduce cu ochii închiși cu ce material ai de-a face. Cât din ce-ai lucrat ți-a reușit, dacă vei reveni să îndrepți, sau totul ți-a ieșit dintr-o mișcare.

Călcând, poți trăi, de asemenea, fantezii și senzații stranii. Asta am descoperit-o singur. Netezind cămăși și veste, poți avea brusc impresia că nu stofa sau bumbacul sunt cele pe care le presezi, ci de-a dreptul părți de trupuri, piei și organe. Sub apăsarea fierului încins, emanațiile texturii impregnate de o sudoare excesivă, de grăsimi de pudră și soluții de machiaj sau chiar de pete de sânge îți pot indica posesorul acelor arome sau miasme grele, ca de oboseală și boală.

Să fie și motivul pentru care, adeseori, i-am văzut pe cei din preajmă retrăgându-se din fața mea?

Sunt convins că eu însumi aveam un miros greu. Același pe care-l simțisem în prima zi la Vesa și a cărui proveniență o identificasem abia mai târziu: duhorile diverselor tipuri de țesături, tratate, la rândul lor, chimic, pentru a nu fi atacate, roase, destrămate și distruse de insecte. Mă întrebam ce efecte aveau veșmintele asupra actorilor nevoiți să le suporte atâtea ore. Mai ales că unele zăceau neîmprospătate de câteva decenii. Ca și perucile, eșarfele, pălăriile... Nu mai puțin încălțările, în mare parte mucegăite. Pe care un biet recuzitor le lustruia și le dezinfecta cât e ziua de lungă...

Pentru mine, însă, călcătoria a însemnat apropierea de scenă. Din cauza aburului și a bioxidului de carbon persistente, ca și a faptului că încăperea nu are fereastră, Vesa ținea în permanență ușa deschisă. Iar ușa dă în coridorul îngust care leagă intrarea laterală în imobil cu aripa din față, ocolind pe lângă cabinele de machiaj, pe o margine a scenei. Îi vedeam pe actori trecând. Puțini își aruncau privirea înspre noi. Călcătoria îngrămădea o mulțime de lucruri, deloc ispititoare. Două mese de călcat uriașe, acoperite cu pături, pe alocuri ferfenițite și putrezite de umezeală... Așternuturile lor suprapuse, din pânză

îngălbenită... Restul planșetelor, pliante, la care recurgeam doar la nevoie, pentru călcarea umerilor, a manșetelor și a altor părți dosite, cu acces mai dificil. Zăceau proptite după ușă, în vreme ce încăperea, invadată de o mulțime de cuiere, pernuțe tari și calapoade vestimentare, ca și de etajerele revărsând un întreg versant al pălăriilor, se pierdea în depozitul uriaș, în garderoba propriu-zisă a teatrului, extinsă pe câteva încăperi în continuarea călcătoriei. Un adevărat infern! Pe care nici până în ziua de azi nu l-am străbătut pe de-a-ntregul. Curiozitatea, primul impuls îți sunt repede înfrânate de panica pe care ți-o induce hățișul în care intri. Bazarul e ticsit. Și se amplifică încontinuu. Chiar dacă e bine compartimentat în sectoare, aidoma unor sere sau pepiniere. Găsești acolo de toate. Uniforme militare, aparținând atâtor ordine și tipuri de armată... dintre care unele se păstraseră strălucitoare, cu epoleții intacți... Stofe groase, verzi, galbene, bleumarin și roșcate, croite în toate stilurile, după toate módele... Sau rochiile. Ample și baroce, din materiale nemaiîntâlnite de mult în magazine. Tafta, crep satin sau brocart, mătase sau velur, ori nelipsita catifea morbidă...

Fiindu-le atât de aproape, tocmai începusem și eu să-i înțeleg pe actori. De aici și până la a deveni ca ei, n-a mai fost decât un pas. În curând, mi-am dat seama că actorii nu erau singurii „apucați“. Că mirajul teatrului m-a prins și pe mine. Contrar voinței lui Jedri. Și nu doar pe mine sau pe studenți (tata ținea în continuare și cursuri la Institut). În foarte scurt timp i se dusese vestea. De prestația lui regizorală puteau beneficia și actorii altor trupe, din afara Teatrului Mic. Jedri le permisese să-l asiste. Generos, îi integrase chiar în unele montări de grup,

dar asta numai în timpul „încălzirii“. Pentru că Jedri nu-și începea lecțiile de actorie fără o dură „încălzire“, menită să resuscite atenția și să redistribuie energiile.

Scena devenea brusc uriașă și capacitatea ei de nebănuit, când cei treisprezece se pierdeau, risipiți la întâmplare, printre studenți sau printre actorii proveniți din alte părți. Aproximativ șaizeci de persoane se ordonau, ca la comandă, în fiecare dimineață, într-o formație umblătoare, alcătuind un singur trup, monstruos și viu, cu zeci de capete și picioare, cu zeci de cavități bucale, orificii rozalii numărându-și singure pașii, cu pornire mereu de la unu, unul înainte, doi înapoi, trei înainte, patru înapoi, cinci înainte, șase înapoi și tot așa, până la zece. Și de la cap. Până când Jedri era, în sfârșit, mulțumit. Până când concentrarea le era deplină. Până izbuteau performanța de-a călca, cu spatele drept, înaintând simultan, cu tot trupul, într-un pas egal, legat, nesacadat și elastic. Fără rupturi și ezitări. Până ce mersul fiecăruia reușea să se asimileze perfect acelei mase carnale uriașe, corelându-se senzual, acționând ca o unitate de voință, resorbindu-se într-o respirație comună. Fără niciun falset. Unu. Unu, doi. Unu, doi, trei. Unu, doi, trei, patru. Nu mai existau individualități. Nici membre congestionate. Exista doar o singură revărsare umană prelingându-se înainte și-napoi, la propria comandă și numărătoare, subjugată propriului murmur, ca o singură suflare, care, și ea, se isca blând, deși obosită, din același calm interior asumat.

Totul e dozare și ritm, spunea Jedri. Totul e ca fluxul energetic al vocii și al trupului să intre în rezonanță. Jedri însuși, simțindu-i în impas, le refăcea adeseori pasul, demonstrativ, dintr-un capăt al scenei. Unu. Unu, doi. Îmbrăcat în veșminte crem, cu încălțări albe și moi, trupul maestrului, cu

brațele întinse pe lângă corp și privirea înainte, executa glisarea cu o suplețe magică. În acele clipe, frumusețea articulațiilor lui emana energii secrete, iar ambiția și dorința de a-l imita a actorilor incitați atingeau apogeul. Eu însumi pradă acelui „câmp hipnotic“ indus le admiram docilitatea și capacitățile artistice performante. Intuiam, puțin câte puțin, modalitatea de coagulare a pasionalității și a transei cu care actorii erau gata, de-acum, să-și prindă în cursă spectatorii. Privindu-i, în felul meu, în colțul meu, învățam eu însumi să seduc. Mă credeam actorul Talma, din vremea lui Napoleon, luptând dezlănțuit cu prejudecățile. Trăiam un soi de magie. Sau de boală. Intram zilnic în teatru și nu doream să mai ies până seara. N-aveam unde ieși.

Și la ce să mai ieși, ce să-ți mai dorești când tot ce te-ar fi putut interesa se afla lângă tine? Unde să călătorești, când lumea întreagă, cu cele mai incredibile peisaje imaginate vreodată, ți se așternea la picioare, în câțiva metri pătrați, schimbându-se și schimbându-te cu repeziciune? Când pereții se risipeau în a-ți oferi asfințituri la mare, când artificiile tehnice cele mai simple te tolăneau sub ploile arteziene, iar faldurile poleite îți însoreau munții înzăpeziți? Când însuși fluxul continuu al recitărilor îmi satura cele mai intime nevoi de lectură, iar situațiile scenice intense, paroxistice mă alimentau cu toată puterea cu care aveam nevoie mai mult decât oricând să mă încarc?

Actorii nu erau singurii pe care teatrul îi schimbase. Dacă existența lor ieșise definitiv din stereotip – pentru că însăși meseria de „vorbitori“ neobosiți îi descătușase și-i făcuse mai liberi, mai puternici și mai liniștiți –, lângă ei învățam eu însumi cum se trăiește febril și se suferă mai stăpânit. Sub

replicile și cărările lor bătute, sub atâtea soluții de viață, învățam eu însumi să expulzez trecut. Și-l expulzam provocându-l să iasă continuu la iveală, ca sângele întreținut multă vreme într-o iritație.

Iar sângele meu erai tu, Zedra.

N-așteptam bine să se coaguleze, că și râcâiam, cu stranie plăcere, bobul plasmei întărite. Și sângele țâșnea din nou. Îi simțeam indignarea, revolta complexă, mâhnirea. Oboseala.

Pentru că obosisem, Zedra. Adevărul e că obosisem. Obosisem de tine, cum obosisem și de mine, fratele tău, Zigu, Zig al tău, cel obsedat de tine. Sigur, speram ca vindecarea să survină treptat, în ani. Prin somn. Când, pentru câteva ore, țesutul epidermic al afectului profită de absența lucidității pentru a recupera netezind frenetic, cu un acut sentiment de ușurare.

Acceptam că sfârșitul „agresiunii“ tale avea să fie târziu. Mă consolam însă că e inevitabil. De aceea, pentru timpul pierdut, nu regret nimic. Astăzi știu c-am ratat multă fervoare. Că, gândindu-mă *numai la tine*, am irosit mult tumult din existența mea. Întâlniri pe care oricare alt bărbat în locul meu le-ar fi „locuit“ din primul moment. Dacă nu ca experiență a cărnii, măcar pentru a-și exersa cruzimea întreținând o amăgire. A ei sau a lui. Nu contează. Singur răspunzător, când ocoleam ocaziile, nici măcar nu mă mai învinovățeam. Cu un trup dedat fantasmelor cu tine, Zedra, numai cu tine, mereu cu tine, înspăimântat de „ciuma“ pe care ar fi putut-o declanșa necontrolata lui vigoare, hotărâsem ca nu doar în fața ta, dar și în fața altor femei să mă camuflez.

N-am izbutit întru totul. Am cunoscut câteva, am iubit câteva. „Posedat“ de tine, le-am iubit însă palid.

Partea a doua

Capitolul șapte

Mai întâi o văzusem de la distanță, prin geam. Fetița dulce, cu privire șireată, scăpărată, își răsturnase de pe umăr rucsacul cilindric, în dungi transversale, gri, verzi și violete, în fața porții teatrului, de-a dreptul pe trotuarul ud. Un ursuleț murdar, mare și flocos, disproporționat de mare pentru lănțișorul de care fusese agățat, căzuse acum și el, alături de rucsac, pe asfalt. Când fata răsărită-n prag a sunat, nu i-am putut zări din chip nimic altceva în afara bărbiei. Purta o șepcuță de in de culoarea portocalei, cu inscripția „Yes“ cusută cu fir strălucitor de mătase deasupra cozorocului. Fiind spre amiază, la început de ianuarie, „acoperișul“ îi umbrise fața cu o pată cafenie, coborâtă și pe gâtul pe care-l secționase în două, pe orizontală.

Când paznicul Reverte i-a deschis, a trecut repede de noi, pe lângă noi, parcă nici nu existam. Și-n urma ei n-am mai văzut decât două fâșii late de umezeală spintecând dușumeaua odată cu trena blugilor largi și scorțoși, destrămați acolo unde ar fi trebuit să se afle tivul și mai lungi decât piciorul. A intrat târșâindu-se pe ei, cum alunecă, pe cipici, vizitatorii pe dalele unui muzeu. Și nu s-a mai oprit decât când a frânat în fața biroului lui Jedri. Ca și cum i-ar fi știut exact locul. Abia acolo și-a ridicat bărbia până i s-a văzut gura largă și nasul teșit, indian,

„al cine știe cui“, după spusele lui Jedri, care știa că fata nici nu-și cunoscuse tatăl.

Cât despre mine, eu am recunoscut imediat în ea puștoaica pe care, în dimineața primului contact cu clădirea teatrului, o surprinsesem, împreună cu tata, „măsluind“ fotografiile albinosului, în dreptul grădinii botanice. Jedri, care din toamnă și până acum o mai întâlnise în câteva rânduri, cedase gudurărilor ei și-i permisese să se „infiltreze“ și ea, de-acum încolo, ori de câte ori poftește, după ore, în teatru. Dintr-o perspicacitate uimitor de calmă și delicată, chiar din prima zi Osea Tetean știuse să se facă utilă. Stând mereu în dreapta lui Jedri, ale cărui cerințe le-a intuit fără greș, alergase cea dintâi să le împlinească. Sărise, în câteva rânduri, de la loc până Jedri nici nu-și încheiase bine fraza și, fără a aștepta să i se ceară, fără să întrebe nimic, revenise cu obiectul atât de necesar respectivei demonstrații: o baghetă din plastic sau o minge, un glob de sticlă sau o lance, un pahar sau tăblița cu crete. În funcționalitatea ei, aidoma unui mecanism rulant, perfect reglat și plasat în context, Osea purta cu ea, bine înfiptă în ea, devoțiunea aceea, explicită și calculată, a animalului de pripas care se apără.

Dar nu se scurse nici o săptămână de la venirea Osei, când, într-o după-amiază de vineri, trecând dincolo de călcătorie și încercând să crăp ușor ușa și să intru în garderobă fără zgomot (pe scenă se derula un spectacol), am văzut-o, dinaintea mea, îngenuncheată jos, lângă un scaun pe care-mi întinsese puloverul, montat încă pe umeraș, așa cum îl lăsasem. Își încrucișase brațele la spate și, cu fața îngropată în el, îi adulmeca subsuorile răsfirate peste margini. O priveam din

profil. Metoda de adulmecare era cea a unui animal care-și reia la nesfârșit mișcările, metodic, neconvins dacă ceea ce tocmai mirosise era chiar ceea ce crezuse el să fie. Își apleca și-și ridica alternativ fruntea din țesătura materialului flaușat. Îl abandona și rătăcea o clipă cu ochii închiși și cu nările dilatate în aerul din preajmă, ca s-o îngroape apoi în același focar cercetat până adineauri, încă neelucidat. Inspira adânc. Părea că „infuzia“ calmantă o fixase definitiv deasupra „recipientului“ cu lichid clocotit. Își menținea capul tot mai în apropierea țesăturii, până când și l-a lăsat să se afunde cu totul în ea. A rămas așa, îndelung. Dacă n-ar fi fost strânsoarea încordată a palmelor la spate, peste șolduri, mi-ar fi făcut impresia c-a ațipit.

Ritualul m-a îngrijorat. Să n-o pun într-o situație neplăcută, m-am retras încet, pe vârfuri. Am revenit la prima ușă, cea de la intrarea în călcătorie. Am trântit-o ceva mai energic. Ca să-i dau timp, am evitat să mă îndrept spre depozit. Am virat la dreapta, ca și cum aș prefera chiuveta. Am deschis ușa micului dulap improvizat al lui Vesa, numai pentru că știam că scârțâie. Am scos un pahar, l-am clătit zgomotos sub robinet. Am băut apă, am pus paharul la loc, în dulăpiorul a cărui ușă am trântit-o la fel de zgomotos. Era deja inutil. Cât m-am deplasat între robinet și dulap, am auzit, prin spate, pașii Osei fugind. Am așteptat până s-a îndepărtat. N-am ales să plec imediat. Am preferat să meditez în călcătorie. Ca să nu deranjez actorii din culise, cărora m-am deprins să le respect concentrarea, am stins lumina, rămânând în întuneric încă vreun sfert de oră. Când am revenit în garderobă, mi-am găsit puloverul agățat la loc, pe umeraș, așa cum îl lăsasem. Dacă n-aș fi văzut cu ochii mei tot ce văzusem mai devreme, aș fi jurat că nimeni nu-l atinsese și că nimeni nu călcase, între timp, pe-acolo.

În mod cu totul surprinzător, însă, pe parcursul zilei, Osea nu-mi dădea nicio atenție. Se menținea chiar foarte distantă.

Un tertip feminin inconștient? Mă ignora anume?

Oricum, începusem să mă simt și eu atras de ea într-un mod foarte ciudat. Începusem s-o plac într-un fel tulbure, nedemn și precipitat, care m-ar fi putut îndepărta, pentru prima oară, cu adevărat de tine.

Capitolul opt

Nu știu de ce am simțit nevoia să rămân, deși nu eram deloc în apele mele, în acea dimineață – zi de spectacol –, când l-am auzit pe Jedri făcând apelul, de data asta, sus, pe scenă. În ultima vreme, din ce în ce mai preocupat de Osea, mă copleșiseră fără vreun motiv anume tot felul de gânduri sumbre. Am căutat un loc dosit. Lui Jedri nu-i plăcea să te amesteci printre actori când convoca numai actorii. Mă apropiasem de draperia amplă din fundal, venind din spate, în vârful picioarelor. Câteva găuri mici, decupate într-adins nu se știe de cine și de când în plușul bleumarin exact la nivelul ochilor, îmi permiteau să văd tot ce se petrecea acolo. Eram singur. Pe scenă, în plină lumină, Osea.

...Osea Tetean, Antonia Vertov, Josefina Urs, Lara Rizea, Jana Corvin...

Dintr-un exces de curtoazie, Jedri apelează mai întâi actrițele, și-abia pe urmă bărbații. Mai mult: în joacă și într-un fel de răsfăț, începe de fiecare dată cu Osea. (După ore, cum spun, Osea e și ea mai tot timpul în teatru.) Cred că restul fetelor erau foarte aproape de el, ca de obicei, așezate ghemuit, în cerc, în penumbră. Nu le distingeam răspunsul. După apel, l-am auzit, în schimb, pe Jedri țipând:

— Nu, nu e niciun pericol! Greșești! Dimpotrivă, adevăratul pericol, în ordinea moralității, dacă asta te preocupă, e chiar această încarcerare voită a instinctului. Dă-ți drumul!

Și, după o mică pauză, ca și cum i s-ar fi părut că n-a fost suficient de convingător, a repetat la fel de susținut:

— Fii tu însăți! Autentică! Descătușează-ți energiile! Desfată-te deplin! Dă-ți drumul!

Am înălțat capul să văd cu cine vorbește, socotind că aveam o distanță considerabilă de ei. Printr-o falie pe care o crea la o margine draperia rărită, nu vedeam decât o fâșie din capul, trunchiul și dintr-un picior al Janei. Curând, însă, foiala îmi sugera că spiritele s-au încins. Când am crezut că nu mai există niciun risc, am venit mai aproape. Sprijinit de faldul lateral al draperiei, l-am îndepărtat milimetric. N-aveam nicio emoție. Presupunând că cineva i-ar fi sesizat ușoara zbatere, ar fi putut foarte bine crede că e atins de unul dintre micile vârtejuri de curent care se înfiripă aici din senin, la tot pasul.

Am auzit-o mai întâi pe Antonia, fără să o și văd. Părea că se analizează un rol. Iar ea propune o îmbunătățire sau, în orice caz, o modificare a textului. Nu era rolul ei. Dar, chiar dacă nu juca, ea găsea întotdeauna câte ceva de spus. Iar Jedri îi respecta opinia. Dacă n-aș ști că Antonia e cea mai talentată, aș spune chiar că Jedri exagera. După o clipă, am văzut-o gesticulând. Înainta singură pe axa scenei, cu spatele drept. Făcea întoarceri, înainte și înapoi, în timp ce continua să vorbească. Rar.

— Corespondența poate deslușì multe despre raportul de forțe dintre cei doi. Dar...

Jedri îi preluase imediat vorbele:

— S-ar putea sugera și că, uneori, sunt luni întregi în care...

— Dar – repetase Antonia Vertov, care rămăsese cu gura deschisă ca și cum nici n-ar fi fost întreruptă –, dar – întărise ea încă o dată fără să-l privească, totuși continuând fraza lui Jedri –, deși niciunul nu renunță cu totul să o facă și își scriu, în realitate se poate spune că singur el îi scrie ei. Pentru că ea *doar răspunde.*

— El e motorul, în timp ce ea, doar replica lui stinsă, intervenise scurt Jedri.

— Ca această corespondență să poată continua, el se vede nevoit să deschidă mereu noi și noi subiecte. Pe când tot ce face ea este să vină și... să le închidă.

Antonia încheiase cu un gest grațios al palmelor. Le desfăcuse mai întâi larg, ca și cum ar fi conturat o sferă, apoi și le lipise la loc. Vizibil încântat, Jedri îi urmărise mișcarea până la capăt.

De la un punct încolo, discuția începuse să-mi devină neplăcută și obositoare. Erau idei, fragmente de gânduri și analize pe care le vehiculaseră cu siguranță cu mult timp în urmă și pe care acum le repetau. Un cod știut numai de ei și de Jedri, și care mie, unuia, îmi scapă.

Nu știu dacă nu și lui Gregor Surugiu, compozitorul profilat pe roluri tragice. Schițase la un moment dat un gest cu mâna, ca și cum ar fi vrut și el să intervină, dar renunțase. Renunțase prea ușor. Nu se putea ca tocmai unul ca el, un actor de talia lui, să nu aibă chiar nicio părere! Mai surprinsesem dezbateri de felul ăsteia, însă participaseră toți. Pe rând, și respectând orice opinie, indiferent de perspicacitatea celui din partea căruia venea ea.

Nu știu ce-l reținuse acum. Ce-l făcuse acum să tacă. De ce se lăsase așa ușor scos din calcul.

S-ar fi putut ca Gregor să știe că-i ascult? O știa poate și Jedri? Slăbiciunea mea pentru Osea... o știau toți? Deveneam paranoic?

Începuse să mă doară capul. Din cauza poziției precare și a încordării, sau poate a emoției de-a o avea pe Osea atât de aproape, începusem să amorțesc. I-am auzit ieșind. Urnindu-mă, mi-am pierdut echilibrul și am făcut un pas către ei, învelit în draperie. În aceeași clipă, Osea, care tocmai își prinsese tocul cizmei într-o fantă din podea, s-a oprit și s-a sprijinit instinctiv, proptindu-mi o palmă în piept. N-am mai respirat. Îi simțeam fierbințeala prin catifea, timp în care mă străduiam să nu mișc, contractându-mi mușchiul și făcând-o să creadă că de partea cealaltă nu sunt decât vechile schelării ambulante, între care mă pomenisem și eu înțepenit, simplu fragment de decor.

Îmi amintesc ce electrizat am fost de atingerea ei. Ca să o memorez, după-amiază, cu puțin înainte de spectacol, am hotărât să fac ceva cu totul nebunesc. N-am gândit ce anume. Mi-am scos pantofii, reflex. I-am lăsat acolo, pe locul unde stătusem când mă atinsese Osea, lângă tivul cortinei. Îmi place să umblu în șosete. De data asta, le aveam. Nu le port întotdeauna. Și mai mult îmi place să-mi simt tălpile goale, mângâiate de căptușeala pantofului.

Am plecat la-ntâmplare. Nu știam unde o s-ajung. M-am întors pe călcâie și m-am afundat în bezna culoarului care se formează în prelungirea scenei. Nu m-am întâlnit cu nimeni. Nu era niciun bec aprins. Am cotit de câteva ori. M-am oprit când s-a ivit o luminiță. Am dedus că mă găseam în „casa“ scării de rezervă. De la renovare nu mai dădusem pe-acolo. Nici nu mă interesase vreodată să o revăd. Am înaintat mai mult pe

pipăite. Când am ajuns lângă scară, a trebuit să inspir adânc. Imediat, mi-am ținut respirația. În jurul meu era o umezeală caldă, de grajd. Fără niciun plan prealabil, intenționând doar s-o văd, m-am întins și m-am prins cu ambele mâini de balustradă. N-am privit în jos. M-am întors cu fața spre scări, mi-am apropiat un picior și, cu talpa, am tatonat o treaptă. Nu prima, a doua. Am adus repede lângă ea și talpa cealaltă. Mi-am desprins o mână de balustradă, m-am aplecat și, tremurând, m-am prins cu toată puterea de prima treaptă, cea mai de sus. Cu cealaltă, cu care continuam să mă țin de balustradă, rămăsesem în extensie, cumva răstignit. Cred c-a fost un gest necugetat, pentru că știu că l-am regretat imediat. Pentru o clipă, am trăit cu convingerea că, dacă voi face cea mai mică mișcare din poziția aceea, voi cădea. De spaimă, am dat drumul balustradei și m-am prins de treaptă cu ambele mâini. Am rămas ghemuit, așteptând puțin să-mi revin. Așa, mă simțeam mai în siguranță.

Apoi, fără niciun gând, am pornit deodată să cobor.

Coboram încet, cu multă precauție. Înaintam cu spatele, în patru labe, ținându-mă cu mâinile mereu de treapta de mai sus și având grijă să nu-mi calc poalele din față. Rămăsesem cu paltonul pe mine. Era prea târziu să-l mai pot scoate. La fel, am regretat că-mi păstrasem șosetele. Cu tălpile goale, aș fi avut o mai bună aderență. Era însă prea frig. Acum, coboram și, pe măsură ce coboram, număram. Nu știu de ce, tot n-aveam habar câte trepte erau de fapt. Țin minte că prinsesem, în sfârșit, un ritm acceptabil, când, călcând pe cea de-a șasea treaptă, scara a pornit dintr-odată să se răsucească. N-am intrat în panică. Mi-am amintit de vorbele lui Jedri. M-am oprit, așteptând să se liniștească. O simțeam trepidând încă sub mine, când am vrut să privesc în jos, să văd cât îmi mai rămăsese de

parcurs. De teamă să nu fiu atras de gol, m-am răzgândit. Am dedus că ajunsesem la jumătatea drumului. Nu știu de unde. Poate socotind că nu coboram un etaj, ci doar de la parter la subsol. Deși, știam, parterul clădirii e foarte înalt. Cred că m-am simțit oricum ceva mai bine, fiindcă după un minut de șovăială am putut să-mi reiau mersul. Curând, însă, a trebuit să mă opresc din nou, din același motiv. Începusem să amețesc. Mă legănam ca pe-o barcă și vibram din tot corpul. Mi-a trebuit un mare efort să-mi mențin echilibrul.

Atinsesem treapta a zecea, când am decis să nu mai risc. Să abandonez coborâșul și să urc înapoi, de unde am plecat. N-a mers nici așa. Abia am apucat să-mi îndrept spatele și să-mi ridic capul, că scara a zvâcnit cu o asemenea violență, încât m-am văzut nevoit să renunț imediat. Câteva clipe am rămas iarăși blocat.

O rafală dementă de chiote și țipete care a pătruns subit până la mine, sub scenă, m-a înviorat, amintindu-mi că, nu departe, deasupra mea, repetiția era în toi. Peste aproximativ o oră, începea spectacolul. Cunoșteam secvența, o mai văzusem de câteva ori. Un grup de tineri simpatici, dezlănțuiți și gălăgioși alergau în cerc un bătrânel amnezic. De fapt, nu pe el îl alergau, dar el așa credea. Așa crezusem și eu, și a trebuit să revăd scena de mai multe ori până să-mi dau seama de asta. Că, fugind înspăimântat din fața lor, dar tot înaintea lor, bătrânul li se așeza mereu în cale. Uneori se împiedica și cădea. Tinerii cădeau și ei, grămadă, peste el, călcându-l în picioare, fără nicio vină. Apoi îl uitau și treceau, la fel de dezlănțuiți, peste el, mai departe, dincolo de el. Răvășit, cu greu dezmeticit, bătrânul abia se aduna de jos, uitându-se îngrozit înapoi, când trebuia s-o

pornească iarăși din loc pentru că haita „urmăritorilor“ se apropia vertiginos și-l prindea din nou în raza ei de alergare.

Ascultându-i, nu știu când și cum îmi răsucisem picioarele, pentru că m-am pomenit deodată cu ele sub mine, îngenuncheat. Și cu imboldul că trebuia să fac ceva, orice, numai să nu ajung jos. Părea că un șir de paznici înarmați mă așteptau, gata să mă preia în baionete. Am strâns ochii. Sub pleoape, puțul scării s-a strâns în jurul meu ca interiorul unei conducte vălurite. Cineva o rostogolea, o rotea, o izbea, iar o rostogolea. Iar o rotea. Îmi amintesc torenții minusculi de apă zumzăind dinspre pereți, delicat, ca rozătoarele. Și că am vrut să strig. Mi-am dat seama imediat că în pustietatea aia era puțin probabil să mă fac auzit. Și-apoi, ca să m-ajute cineva, ar fi trebuit să urce mai întâi până la mine. Sau să coboare. Probabilitatea de a fi și mai tare zgâlțâit m-a panicat atât de mult, că m-a făcut să renunț.

Îmi amintesc gândul la tine și gândul că nu mă mai aveam decât pe mine.

Când urletele tinerilor s-au mai potolit, de undeva, de jos, destul de departe, am auzit un fel de șuierat, un fâșâit ca de sac târât pe nisip. A urmat o pauză, apoi iarăși icnetele încete și scurte. Am crezut că mi s-a părut, dar sunetele s-au mai repetat de câteva ori, la fel de încet. Mi-am închipuit că insul care mișca mă văzuse și se gândea cum să-mi atragă atenția. O făcea discret și gradat, să nu mă sperie. Cam așa cum te porți cu somnambulii. Am încercat să privesc în direcția zgomotelor înfundate, dar asta ar fi însemnat să mă întorc. Pe moment, nu mă simțeam în stare. Printre pânzele de raze care se furișau în întuneric, tot ce-am putut vedea era că mă găseam deja la subsol. Doar cinci trepte mă mai despărțeau de pardoseală.

Jenat, în întregime asudat, gândind că în continuare mă urmărește cineva, am făcut tot posibilul să-mi maschez crisparea. Încă mai tremuram, când, cu un curaj nebunesc, ca un copil care încearcă pentru prima oară să umble, m-am încordat și am început să mă ridic în picioare. Mi-a luat ceva timp. Am făcut-o lent și cât se poate de precaut. Când am reușit și m-am răsucit, în sfârșit, cu spatele spre scară, mi-am întins brațele lateral, ca într-un final acrobatic, triumfător, de trapezist.

Și-atunci... tot ce mai știu de-atunci e că mi-am pierdut echilibrul. Și că n-am mai auzit decât scara gemând în urma mea din toate încheieturile.

...Iar când m-am trezit, primul lucru pe care l-am simțit a fost apa rece, puturoasă, de sub mine. Și mâlul pe care-l strângeam în pumn, infiltrat și sub manșeta cămășii, până către coate. Și orbitele umflate, cotropite parcă de insecte de toate formele și culorile. Mii de licurici și molii, libelule și furnici se călcau în picioare încălecându-se numai acolo, în marginea pleoapelor mele, și ieșeau nestăvilit, ca de sub stinghii. Un țiuit în urechi și o durere vie în zona bazinului mă împiedicau să mișc și să văd prea bine. Și-abia târziu, când m-am ridicat cu greu în șezut, am putut deslușI sub o rază de lumină primul zid din apropiere. Patru umbre umane se profilau pe el, trebăluind ceva în cea mai mare liniște.

O clipă, am fost tentat să le cer ajutorul. Am rămas nemișcat. Nu știam ce să cred. Ceea ce vedeam ar fi trebuit să mă liniștească sau să mă alarmeze? Deși nu era ceva de incriminat, după ceea ce făcusem nu puteam face abstracție de ceea ce făcusem.

Deasupra, zgomotele se potoliseră cu totul, semn că repetiția se încheiase. M-am uitat la ceas. Am dedus că leșinul nu durase mult. În mai puțin de-o oră începea spectacolul. Pesemne, actorii se refugiaseră sus, și acum se odihneau.

Din fericire, tot ce-a urmat n-aș putea reda acum decât cu riscurile pe care o asemenea încercare le presupune. Sunt conștient că simpla mea prezență lângă o întâmplare pe care din capul locului n-am fost eu chemat s-o „privesc în față“ nu e suficientă pentru a-mi face istorisirea cu adevărat verosimilă.

Mai întâi, l-am auzit limpede pe Jedri șoptind:

— Trebuie s-o facem! Cu orice risc! Pentru el o facem!

Apoi, respirațiile celorlalți, scurte și dese. Mișcările lor în jurul aceluiași obiect, nefiresc de scurte și de repezi, ca-ntr-o rivalitate deschisă, de scenă. Când siluetele s-au îndepărtat urcând la parter și am putut să mă urnesc, m-am apropiat încet, de-a bușilea, cu multă precauție, și, în despicătura sacului de dormit pe care-l lăsaseră întins pe jos, l-am recunoscut pe Gregor.

Favoritul meu! Am simțit cum albesc. Actorul era țeapăn. Orbitele adânci... înecate sub gândacii cheagurilor de sânge, cuta din bărbie... scăldată în spumă, mandibula proeminentă... deviată, mâinile lui fine, de pianist, parcelate ca un fagure de miile de vinișoare vinețiii... Cred că încă era cald. Avea obrazul despicat de lacrimile care-și făceau loc și printre buze, amestecate cu plasma scursă odată cu ele, pe același traiect, din ochiul stâng, plesnit.

Cum și de când ajunsese în „starea“ în care era? Și de ce? Ce trebuia făcut? La ce făcuse Jedri aluzie și de ce-l dosiseră aici? De cine și de ce încercau să-l protejeze? Ce-aveau de gând cu cadavrul?

Fără îndoială, n-a trebuit să fac nimic pentru a întrerupe șirul acestor interogații stânjenitoare. Știam că, uneori, natura umană este declarat inumană. Și că, uneori, încercarea de-a o ține din scurt în asemenea momente cu rațiunea noastră imediată nu face decât să ne returneze ecouri despre ceea ce ne închipuim noi că am dobândit ca experiență, când, de fapt, am pierdut. Pentru că nicio stare și niciun raționament nu-mi erau de ajutor, m-am așezat în genunchi și, pentru prima oară în preajma lui Gregor, n-am mai știut ce să fac. Sau poate nu mai știam să fiu altceva decât ceea ce Gregor însuși făcea chiar atunci din mine. „În singurătate este imposibil să fii mort“, spusese Bioy Casares, frază pe care lui Gregor îi făcea plăcere să mi-o citeze, râzând, ori de câte ori îi aranjam ținuta pentru o nouă intrare în spectacol și cu care îmi dădea impresia de fiecare dată că încerca să se justifice pentru ceva ce era silit să facă, dar de care se jena. Fraza mi-a venit iarăși în minte, deși acum nu mă mai concentram asupra înțelesului ei. Am rămas acolo, privindu-l pe Gregor timp de mai bine de două ore, inert, într-o totală absență a gândurilor, într-o delăsare mintală desăvârșită, care mi s-a părut cea mai sigură modalitate de activare a morții înseși.

— Nu v-am prea fost de folos, îmi spusese Gregor, chiar mie, ultima oară când ne văzuserăm. Măcar *după* să pot...

— După? Cum adică *după*? îl întrebasem puțin răstit.

— V-am adus numai necazuri. Pentru voi... am și încetat să mai exist. Am dreptate? Spune! Am?

E-adevărat. Fuseserăm de curând puși în temă cu pierderea de ultimă oră a actorului de douăzeci și cinci de ani. De trei

săptămâni, Gregor Surugiu făcuse figura unui ins suferind. Cu adevărat suferind.

— Gregor nu mai e... E bine să știi asta. N-a mai rămas nimic din el. Din păcate. Nimic.

Nu știu dacă era sincer când mă avertizase el însuși de ceea ce urma să se întâmple. Știu doar că, atunci, nu-l crezusem. Și că, în ciuda curtoaziei reci, pe care mi-o arăta în vremea din urmă până și mie, numele Surugiu continua să mă intimideze. Tracul cu care mă prezentasem ca designer prima oară la ușa cabinei lui nu-mi fusese nici acum pe de-a-ntregul spulberat. Îl admiram în ascuns. Îl admirasem ulterior și pe față. Mă-nțelegeam cel mai bine cu Gregor. Îl găseam mai inteligent și mai rafinat decât ceilalți. Deși, o știam, o aflasem deja, Surugiu ajunsese actor și corepetitor „decăzând“ din muzicianul al cărui nume își depășise „nepermis“ opera. Pentru că strălucitul student în artă dramatică și componistică, autorul unei lucrări muzicale mult așteptate și pe seama căreia se înfiripase nu de mult o adevărată legendă, fusese pus dintr-odată în situația de a nu putea face dovada genialității și a originalității sale. Fără a fi încă un „bun public“, munca lui se dusese, toată, pe apa sâmbetei. În urmă cu numai trei săptămâni, Surugiu fusese jefuit. Celebrul manuscris muzical care-i dăduse până de curând atâta siguranță de sine, dar pe care nu-l arătase nimănui, dispăruse fără urmă. Din locuința spartă – cum s-a constatat în urma cercetărilor poliției – nu lipsea absolut nimic în afara, strict, a acelor volume de partituri.

Din nefericire, cum spun, pe parcursul celor doi ani cât și-a elaborat lucrarea, Gregor nu divulgase nimic din secretele fragmentelor lui componistice. Sau, dacă o făcuse, o făcuse

numai înspre neinițiați. Pe specialiști îi evitase. La fel cum își ținuse și colegii departe de manuscris.

E lesne de înțeles de ce, retras acum în singurătate prin culisele teatrului, Gregor Surugiu se simțea doborât. Și de ce, abia acum, panica de-a nu avea un partener de dialog pe măsură îi provoca cele mai cumplite insomnii și accese de mizantropie.

Așa credeam. Nu numai eu. Așa credea toată lumea.

M-ai putea întreba de ce, în locul apatiei – altfel, explicabilă – în care s-a prăbușit, promițătorul muzician n-a făcut nimic pentru a-și reconstitui textul furat. Știe oricine, când ai muncit doi ani pe fiecare bemol și diez, rescrierea nu e imposibilă. Chiar dacă rezultatul n-ar fi neapărat același. Dar de așa ceva Gregor nici nu voia s-audă. Fapt pentru care vechile sale ambiții au ajuns ținta unor ironii și răstălmăciri continue, pe care, din păcate, nimeni în teatru nu le mai putea controla. Nici măcar Jedri.

Înainte de-a fi fost furat, Gregor apucase să mărturisească totuși ceva: proiectul unui mic concert cu voci, viori și pian, pe una din temele secundare ale propriei compoziții. În vederea lui, într-un calm sfârșit de săptămână, cu aproximativ o lună în urmă, după ce-i ceruse mai întâi lui Jedri permisiunea să aleagă și să convoace după bunul plac o duzină de colegi – interpreți și orchestranți –, se așezase alături de ei cu câteva partituri în brațe chiar în avanscena teatrului. În locul publicului, în sală nu eram decât noi, cei din interior. Ceea ce-și amintește de atunci toată lumea cu precizie e consternarea de-a vedea orchestranții cu desăvârșire ignorați, siliți să asiste ca simple marionete la reprezentația cu adevărat grotescă pe care Gregor pornise s-o „joace“ dinaintea noastră numai de unul singur. Pe

parcursul unei ore, el nu făcuse decât s-alerge isteric printre interpreți, de la un capăt la altul, lovind puternic și-n mod repetat cu dosul palmei hârtiile pe care nu le lăsase nicio clipă din mână și murmurând fără oprire înlănțuiri de silabe muzicale, care nouă, celor profani, ni se păruseră cu totul indescifrabile. Sau ilogice.

Deși nimeni n-ar fi putut afirma asta cu mâna pe inimă. Mai ales că impetuozitatea compozitorului le indusese totuși orchestranților o excitație atât de devastatoare în vene și un frison atât de vulcanic și nemaitrăit, că-i lipise efectiv de scaune și le încleștase degetele pe muchiile instrumentelor. În asemenea măsură, încât – au mărturisit ei mai târziu –, dacă o baghetă s-ar fi ridicat atunci, pe loc, dinaintea lor, cu toții s-ar fi dezlănțuit orbește, ca sub puterea hipnozei.

Dar bagheta nu s-a ridicat. Viorile au rămas proptite de umăr, pedala pianului abia mângâiată. Până ce, la jumătatea unei piruete muzicale, după o oră de delir neîntrerupt, susținut de unul singur, fără măcar un cuvânt, fără cel mai mic avertisment, Gregor ne-a părăsit brusc ieșind din scenă și urcând în fugă la etaj. De unde n-a revenit până astăzi.

Acum, am rămas acolo, în apropierea lui Gregor, mai bine de două ore, nemișcat. De altfel, nici n-aș fi avut cum ieși. Să mă întorc pe scara pe care coborâsem nici nu se punea problema. Pe scările în uz, aș fi putut fi oricând văzut. Pe urmă, mai eram și în șosete.

După liniștea absolută care se instalase, am auzit, în sfârșit, foiala obișnuită de dinaintea spectacolului. Ușile deblocându-se și deschizându-se larg. Spectatorii intrând. Am urmărit, mental,

întreg actul I. Îl știam prea bine. Mi-a trecut prin minte că cei de sus uitaseră de Gregor. Cei trei și Jedri uitaseră de Gregor.

În pauza dintre acte, însă, i-am auzit coborând din nou. Aceiași. M-am retras câțiva metri îndărăt, înspre scara de rezervă. Au ridicat sacul și l-au așezat de data asta pe o targă. I-am urmat foarte aproape. Trebuia să ies! Aerul era tot mai sufocant, și-apoi, mi s-a părut deodată periculos să rămân doar eu lângă urmele acestei tăinuiri odioase.

Foarte curând, însă, aveam să mă dumiresc. Cum de uitasem? Trebuia să-mi fi imaginat! Dar îți poți imagina una ca asta?!

Se monta decorul pentru actul II. Totul se opera pe întuneric. Și-atunci, i-am văzut pe cei trei strecurându-se printre ceilalți, ferindu-se de ceilalți, așezând corpul neînsuflețit în pat. Pentru că în decorul actului II intra și un pat, care susținea trupul unui mort. Cu fiecare nou spectacol, interpretul se schimba. Rolul nu părea să-i atragă pe niciunii, mai ales că Jedri nu era niciodată mulțumit.

— Iar tu, mortule, mort să fii, auzi?! tuna el de fiecare dată.

Mai târziu, am aflat că Gregor lăsase și un testament în toată legea. Nu-și motiva sinuciderea. Cerea doar să fie așezat în aceeași zi în rol, în „rolul vieții“ lui, pe scenă, în pat, în chiar patul lui, de mort.

Dar ce mort desăvârșit! La ridicarea cortinei, sala a vibrat la unison. Atât de livid și atât de autentic! Eu însumi îl priveam fascinat din culise. Îl privea și Jedri. Pentru prima oară el însuși în culise. Un Jedri pentru prima oară mulțumit.

...Și-abia după plecarea tuturor, seara, pe la zece, aceiași inși supravegheați de Jedri (era limpede că restul actorilor nu

fuseseră nici acum puși în temă) au așezat cadavrul la loc, în sală, exact unde fusese găsit, pentru a fi, în sfârșit, lăsat liber cercetărilor. Fusese descoperit în aceeași după-amiază, adică joi, 14 ianuarie 1998, la ora patru și patruzeci și cinci de minute, la exact un sfert de oră după retragerea actorilor prezenți la ultima repetiție.

Și iată cum se petrecuseră faptele:

...După ce-i conduce, după ce închide ferestrele și asigură, ca de obicei, toate intrările clădirii, paznicul Iuliu Reverte își încheie rondul verificând, în vederea spectacolului, starea prizelor și a iluminatoarelor din săli, cabine și coridoare. Ajuns în sala mare, în care intră întâmplător de data asta prin partea ei stângă, și vrând să cotească spre spațiul strâmt dintre avanscenă și primul rând de scaune, se împiedică de un obiect moale. Se apleacă și, la lumina slabă a becurilor aprinse chiar de el în această aripă a sălii, vede cu uimire că jos, pe mochetă, se află întins un trup uman. Gândind că e cineva căruia i se făcuse rău sau ațipise și căzuse de pe scaun, paznicul dă să se uite mai de-aproape. Încearcă să ridice corpul ușor, de sub brațe. Văzând că nu reacționează, când îl recunoaște pe Gregor Surugiu, îl lasă cu grijă iarăși jos și începe să-l strige încet pe nume. Îl strigă de câteva ori, simplu, Gregor, așa cum obișnuim să-i spunem toți. Constatând repede că nu e conștient și văzând că de sub gulerul cămășii și de sub mânecile sacoului i se preling dâre de sânge, derutat și îngrozit, Reverte îl abandonează și dă buzna pe scări, urlând după ajutor cât îl țin puterile. Treziți atât de violent din somnolența de după-amiază și încă buimăciți, cei doi mașiniști și patru recuzitori rămași în teatru în așteptarea spectacolului încearcă să se dumirească lovindu-se unii de alții și călcându-se în picioare. Cel mai tânăr,

recuzitorul Francisc Toma, reușește să scape, se desprinde, aleargă, iese la lumină. Din cabina paznicului, îl cheamă pe Jedri.

Regizorul nu ezită nicio clipă, decide: În-numele-autenticității-cadavrul-nu-va-fi-deocamdată-divulgat-cadavrul-va-intra-în-rol, conform ultimei dorințe a lui Gregor.

Acum, ajunși la fața locului, medicul de gardă și specialistul cardiolog nu mai fac decât să constate fapta. Chemat și el în câteva minute, odată cu poliția, după o primă evaluare de rutină, legistul decretează: moartea tânărului survenise pe loc, cu aproximativ cinci ore și jumătate în urmă. Adică exact după ce actorii, luminiștii, sunetiștii, decoratorii și toți ceilalți angajați (cu excepția celor șase) care avuseseră de lucru în repetiție până la ora aceea se retrăseseră înainte de spectacol. Precizarea îi aparține de data asta inspectorului Anelin. (De prezența mea, atunci, în teatru nu știa nimeni.)

Nu fusese un atac de cord. Asta e sigur. Pentru legist, nu încape îndoială. Era vorba de o hemoragie internă, în urma prăbușirii corpului de undeva, din loja terminală stângă a celui de-al doilea rând de balcoane. Căzătură care poate însemna deopotrivă accident, sinucidere sau crimă. Hemoragia, fracturile vizibile, precum și contuziile de pe trup fac plauzibilă și pentru ceilalți medici supoziția legistului, pe care o susțin neîntârziat.

În timp ce agenții eliberează locul de intruși, fac măsurători, fotografii și iau amprente, inspectorul se interesează de la cei din teatru cine are acces de obicei în loja aia mică, terminală, în formă de clepsidră culcată, de la care nu-și ia ochii, pe care pare că abia acum o observă pentru prima oară, și care, nu știe de ce,

le continuă pe celelalte doar ca un apendice. Află că acolo nu pătrund niciodată spectatorii. Nici actorii. Că acolo stau, cel mai adesea, luminiștii. Și uneori, arareori, da, alege să stea și el, regizorul. Numai el. Directorul. Peter Jedrijevschi.

La ordinul inspectorului, polițiștii urcă în fugă la al doilea palier. Împresoară loja cu pricina. Forțează ușa, pe care o găsesc încuiată. Lasă neclintit unicul scaun, răsturnat. Se apleacă peste bordură, privesc trupul neînsuflețit de jos, întins acum chiar sub ei.

Inspectorul de poliție îi cere legistului să urce și el, să vadă, să aprecieze. Enervat, specialistul refuză categoric. Se arată iritat. Repetă. El-n-are-nevoie-să-urce-să-vadă-el-știe! Înălțimea este exact cea necesară și suficientă pentru a provoca moartea unui corp cu greutatea corpului acestui tânăr. Adică aproximativ 78 de kilograme. Și n-o știe numai el, din păcate, o știuse până și cel care săvârșise fapta.

Capitolul nouă

După sinuciderea lui Gregor, în aceeași seară, singur Jedri a fost reținut. Nu-mi explic de ce. Scurt „arest preventiv“. Jedri însuși nu părea deloc îngrijorat, ca și cum ar fi știut că „detenția“ nu va dura.

N-a durat.

În ce ne privește, ancheta (mai degrabă un simulacru de anchetă) s-a desfășurat numai în teatru. Presupun că a fost tot rugămintea lui Jedri, pentru a se câștiga timp și a nu fi prea mult perturbați. „Decorul“ scenei unde am fost introduși pe rând era și el improvizat. N-a fost greu. Două mese, scaune aduse din cabinele de machiaj, aparate de înregistrat. Iar audierile s-au derulat zilnic, după cum urmează: două ore dimineața, una după-amiaza. Strecurate între ele, repetițiile s-au putut desfășura normal. Odihnindu-mă în apropierea scenei, cum obișnuiesc, am auzit fără să vreau mici fragmente de depoziții. Conform cerinței, mărturiile i-au vizat fie pe Gregor Surugiu, fie pe Jedri, fie pe amândoi, concomitent.

— Încetați să mai mințiți, le repeta Vesa actorilor, îndată ce ieșeau de la interogatoriu. Ce v-a apucat?! Îi derutați și-i țineți degeaba aici, pe capul nostru!

Nu știu dacă bătrânul Vesa era convins de ceea ce spunea și dacă toți mințeau. Multe dintre mărturii mi s-au părut și mie „teatrale“, gratuite. Aberante. Fără nicio noimă, actorii hărțuiau agenții. Jucându-se, își asumau vina. „Crima.“

Artiști, ce vrei!?

„...Din păcate – a spus Gelu Granea (actor, douăzeci și nouă de ani) –, din ziua în care lui Gregor i s-a furat partitura, domnul Jedrijevschi mi s-a părut alt om. Se răstea la noi fără motiv. Și o făcea destul de violent. De parcă... noi am fi furat. În timp ce pe Gregor îl proteja. Pentru «situația lui specială». Specială? Dar ce, noi suntem mai puțin «speciali»? Și ne-abandona în plină repetiție, fără niciun avertisment. Nu ne mai puteam concentra. Jucam fără vlagă. Așteptam să-l vedem iar pe scaunul ăla, al lui, uitați-l, ăla de-acolo, primul de pe rândul din mijloc, spre culoar, aripa dreaptă.“

Spunând asta, Gelu s-a ridicat, a părăsit scena coborând cele trei trepte, s-a repezit până la scaunul indicat, i-a mângâiat numărul de pe spetează, pe care îl știu și eu foarte bine, o sută șaptezeci și opt, s-a așezat pe el câteva clipe, visător, și a revenit în fugă, declamând din mers:

„Fără Jedri, ne simțeam nesiguri și vinovați“.

„Jedri? Îi spuneți Jedri?“, a întrebat Anelin.

„Așa îi spunem toți în teatru“, a răspuns Gelu.

„...Nu știi niciodată ce sau pe cine anume urmărește în mod special Jedri – a spus Alic Brun (actor, douăzeci și șase de ani). Îmi place metoda. N-am mai întâlnit-o la niciun alt regizor. Ne obligă să reluăm de mai multe ori un fragment. Nu spune nimic. Nu face niciun reproș nimănui. Nu face nici cel mai mic comentariu. Nu știi dacă e ceva în neregulă, dacă vreunul

greșește, dacă ceva nu-i e pe plac. De aceea ne străduim să jucăm cât mai bine. Când consideră el că e de-ajuns, de cele mai multe ori ne abandonează. Din respect pentru el, noi rămânem și ne spunem replicile mai departe. Ne face așa de bine…“

Întrebat unde crede că pleca Peter Jedrijevschi, Alic a început să gesticuleze cu umbrela pe care o poartă mai tot timpul la el și care îi rămăsese de la o scenetă. Acum, o înălța la fiecare cuvânt pe care, în felul ăsta, îl accentua.

„După Gregor, unde să plece?! Făcea totul să-l readucă în rol. Și firește că asta ne nemulțumea. Nu vorbesc numai de mine. Până în ziua în care am vorbit... am hotărât... cum să-l atragem pe Gregor în lojă, cum să...“

Pe Valeriu Onu (actor, treizeci și unu de ani) nu l-am auzit. Mi-ar fi plăcut să-l aud. E unul dintre preferații lui Jedri. Dar Onu a vorbit tot timpul cu capul plecat, scărpinându-se prin haine. Și-a scos cizma cu care venise direct din rol și și-a răsfrânt pantalonul, făcând să-i iasă la iveală piciorul păros, neașteptat de păros pentru tenul lui roșcat. Vorbea greu, neatent, chinuindu-se să-și ridice cracul până sub genunchi, până acolo unde se ivește rana aia mare și urâtă pe care, aici, i-o știm cu toții, cum știm că actorul nu s-a lovit, nici n-a fost rănit, doar că are mari carențe de minerale din pricina cărora se scarpină ades. Dar numai la repetiții, niciodată în spectacol.

„...Gregor avea oricum între noi un statut privilegiat – a spus și Costi Braia (actor, douăzeci și patru de ani). Ceea ce remarcase Jedri la el n-a putut nimeni c... contesta. Era diferit, într-adevăr. Era c... capabil să emoționeze, în parte, fiecare spectator.“

Nu știu dacă ți-am mai spus că în viața de toate zilele Braia e bâlbâit. Dar un bâlbâit cu farmec. Ca prin miracol, însă, pe

scenă, în spectacol, vorbește și el fluent. Nu știu de ce.

„...Acum vreo zece zile, ieșind din perucherie, am intrat în prima cabină de machiaj – a spus Antonia Vertov (actriță, douăzeci și șapte de ani). Se nimerise să fie o cabină a bărbaților, iar taburetul pe care m-am așezat era chiar al lui, al lui Gregor. Când m-am privit în oglinda lui, aveam și eu... așa... ca el... un aer absent. Cred că uneori doream să intru în pielea lui. Îl invidiam. Avea ceva în plus de noi, ceva ce nu puteam detecta."

Înainte să-și înceapă „depoziția", Jana Corvin (actriță, douăzeci și cinci de ani), cea mai bărbătoasă dintre fete, s-a dus glonț la scaunul inspectorului Anelin și, cuprinzându-i umerii cu brațele, și-a înfipt brutal un genunchi lângă șoldul lui. Până să se dezmeticească Anelin, fata a și declamat:

„...Eu, odată, chiar l-am prins pe locul meu, lângă Jedri. Mi-am sprijinit genunchiul lângă șezutul lui, uite-așa, până n-a mai avut încotro și s-a ridicat. Nu, nu vă ridicați și dumneavoastră, domnule inspector, vă rog, vă rog rămâneți, prefer să... îmi face așa de bine să rămâneți!"

Două dintre cele mai tinere actrițe – Olivia Jurj (nouăsprezece ani) și Frida Marcu (douăzeci și unu de ani) – au ținut neapărat să intre la „audieri" deodată, pentru că Olivia nu face nici doi pași fără Frida, de care e nedespărțită.

Cerând să nu fie întreruptă, Carla Leonid (douăzeci de ani) a ținut să-și divulge ea însăși visul cu Gregor:

„...N-a fost un vis prea ortodox nici visul meu din dimineața trecută. Nu insist acum, vă rog să mă iertați. N-o să vi-l spun! De ce să vi-l spun? Ceea ce «s-a petrecut» între noi nu cred că interesează pe nimeni. Și nici nu sunt dispusă la destăinuiri.

Nu-mi cereți să vi le fac, fiindcă n-o să vi le fac. Ceva atât de plăcut... Când m-am trezit, a trebuit să lâncezesc încă o oră în așternut numai ca să-mi prelungesc starea de bine. Știți ceva? Am și întârziat la repetiții. Iar când am ajuns tocmai lângă Gregor, am avut o ezitare. Nu știu de ce! L-am privit insistent. Mai insistent ca niciodată! Nu știu dacă vi s-a întâmplat și dumneavoastră, dar, după un astfel de vis, tentat să vii cumva în prelungirea lui și să afișezi dinaintea celuilalt un zâmbet conspirativ... cu subtext în orice caz... pentru care tu te crezi cât se poate de îndreptățit, după așteptarea ta ridicolă, după fantasma intimității cu el, când, părând a fi devenit de curând mult mai apropiați, te iluzionezi că și el ar trebui să știe asta... timp în care el, neavând de unde bănui că tu l-ai visat și mai ales *cum* l-ai visat, te privește absent... Decalajul e șocant! Indiferența celuilalt, altădată atât de firească și de nebăgată-n seamă, te umple dintr-odată de amărăciune și descurajare. Pentru că abia acum vezi cu adevărat cât îți este de străin străinul care îți devine și mai străin. Atunci, am hotărât să-l omor! Mai departe... știți“.

Dar Carla nici nu și-a încheiat bine discursul obositor și afectat, până s-a și așezat jos, direct pe pardoseală, cu picioarele încrucișate (fetele poartă aici mai tot timpul pantaloni colanți), și, făcând un soi de temenele adânci, a început să râdă atât de tare, că, la ordinul lui Anelin, a trebuit să fie târâtă cu forța, pe brânci, în afara scenei, de doi dintre agenții de serviciu.

Cea mai mare bătaie de cap cred că le-a dat-o, totuși, Josefina Urs, actrița de douăzeci și opt de ani. Intervenția ei îl viza pe Jedri.

„...L-am socotit întotdeauna un enigmatic și un ursuz. Știu că trăiește singur. Locuiesc în apropiere de mai bine de

cincisprezece ani. Nu l-am văzut niciodată în compania vreunei femei. Deși nu-i treaba mea, am fost foarte atentă la asta. Uneori, seara, rămâneam dinapoia perdelei, pe verandă. Se-ntâmpla să-l urmăresc. De fapt... tot ce doresc să spun... mă-ntrebam uneori... adeseori... deși nu-i treaba mea... un bărbat atât de fermecător... ca domnul Jedrijevschi... tocmai el să viețuiască singur.“

După aceste propoziții pe care le-a spus dintr-o suflare, Josefina s-a oprit brusc, s-a uitat agitată la ceas și, zicând că e foarte grăbită, fiind așteptată la coafor, a cerut voie să se retragă. A adăugat că mai mult ea oricum n-avea ce declara. Am auzit-o urcând la etaj. După aproximativ cinci minute, însă, a revenit și a cerut insistent să fie lăsată din nou înăuntru. Pretindea că avea ceva foarte important de adăugat. A căutat din ochi scaunul pe care stătuse, s-a repezit, l-a recuperat singură. S-a așezat pe el în același loc de mai înainte. Dat fiind aerul ei imperativ, anchetatorul s-a văzut silit să dispună întreruperea înregistrării unei alte depoziții aflate în curs de desfășurare, pentru a evita încrucișările și pentru a putea auzi și el, cu propriile-i urechi, ce anume are de completat atât de urgent această doamnă. Îndată însă ce l-a văzut îndreptându-se spre ea, Josefina a izbucnit în plâns. S-a ridicat și a dispărut definitiv în culise, după ce i-a mai șoptit câteva vorbe agentului care o însoțea.

„Nu-mi place cum vorbește femeia asta“, a spus inspectorul Anelin.

N-a spus că i se pare ceva în neregulă cu ea. Doar că nu-i place cum vorbește. Dar Josefina nu spusese mai nimic. Astfel că mărturia ei le-a apărut celorlalți agenți inutilă. De aceea, când Anelin le-a cerut să pornească imediat investigațiile

pentru a afla „ce-i cu femeia asta“, unii au considerat că se pierde cu firea acordând prea multă energie și timp unei persoane care nu aducea nimic nou în „cazul Surugiu“. Iată însă că la ora optsprezece și un sfert a aceleiași zile, când primul polițist s-a și înapoiat cu câteva date legate de Josefina Urs, au rămas cu toții stupefiați.

Astfel, aflară de la proaspătul venit că Josefina nu călcase până la ora aia în niciun salon de coafură de pe raza orașului, cum pretinsese că intenționează la plecare, deși nimeni nu-i ceruse să-și motiveze graba. De altfel, noi toți știam de mult că ea poartă perucă. O perucă numai a ei, pe care o poartă tot timpul, în afara oricărui rol. În realitate, Josefina avea chiar mai multe peruci, dar care erau atât de asemănătoare între ele, încât păreau a fi una și aceeași. Doamna Urs, adăugase agentul bine documentat, și le procurase cu ani în urmă, la Paris, pe când își perfecționa studiile la Sorbona. Deși nimeni n-a putut înțelege o asemenea precauție, câtă vreme părul tinerei de atunci era cât se poate de bogat. Pentru ca, acum, peruca ei, proverbială printre cei din teatru, să arate cum s-a văzut: un păr lung, ars și degradat, de culoare pal violacee. Actrița are chiar și un tic legat de „podoaba“ capilară, pe care-l devoalează, cu multă cochetărie, doar dinaintea colegilor, și asta numai în timp ce le vorbește franțuzește. Niciodată în restul timpului. Niciodată pe scenă, în spectacol. Iar de vorbit franțuzește vorbește numai înainte de ridicarea cortinei. Momentul nu e cel mai potrivit. Vorbește mult și fără șir, și logoreea ei îi enervează. Își scutură mai întâi de câteva ori capul spre spate oarecum provocator, apoi se scarpină zdravăn, întotdeauna în același punct al cefei, undeva în profunzimea părului, cu vârful unghiei de la același deget inelar drept.

Au mai depus și alți agenți mărturie, după ce fuseseră trimiși, cu misiuni punctuale, să culeagă informații. În ce mă privește, n-am auzit decât doi. Primul, căruia inspectorul Anelin îi spunea „agent Ilarie“, era cel care rămăsese permanent cu noi în teatru, chiar de-a doua zi după moartea lui Gregor.

„...Încep să mă acomodez – a declarat Ilarie. Și-abia astăzi după-amiază pot spune că am avut, fără să vreau, primul meu contact cu scena. Mă rătăcisem cotind dintr-un coridor. Nu știam exact unde mă aflu. Auzeam de undeva, din apropiere, mici zgomote nedeslușite. Am dedus repede că stăteam, de fapt, chiar acolo, pe latura dreaptă a scenei – dreaptă, dacă privești din sală, dar stângă, din direcția locului în care ne aflăm. La doi pași de mine, o femeie își aruncase brațele în sus, brațe atât de lungi, încât păreau a-i fi egale cu trunchiul. Nu m-a simțit. Își încovoiase palmele strâns pe după faldul draperiei, în timp ce-și apleca bustul către dușumea. Din poziția respectivă, cu mâinile întinse la maximum și capul plecat, executa o mișcare foarte lentă de îngenunchere, care nu părea deloc forțată și dureroasă...“

„Mă rog, mă rog, și ce-i cu asta? Scurteaz-o“, îl repezise Anelin.

„Păi... am auzit-o gâfâind. Plângând. Nu știu de ce. Nu vi se pare ciudat? Răsuflarea accelerată... pieptul, care îi șuiera ca al unui bolnav... Parcă jelea pe cineva pierdut.

Și încă ceva. Ce ziceți de asta? O priveam ghemuit, când m-am trezit aproape călcat de un ins corpolent, în jur de cincizeci și ceva de ani, îmbrăcat de sus până jos în alb, cu părul alb și el, ieșit de sub casca de infirmier, pe laterale. Deși m-a simțit, și-a

urmat calea fără să se ferească. Abia când m-a auzit înjurând, fără a sări într-o parte, a șoptit parcă speriat:

— Pleacă repede de-aici! Nu te căuta decât pe tine însuți!“

„Ha, ha, râsese batjocoritor Anelin, e limpede că se juca...“

„Nu știu, zău! Mă îndoiesc că mi-a văzut uniforma. În primul moment, am avut și eu impresia că mi s-a adresat mie. Imediat, însă, de nimic n-am mai fost sigur. De două zile, de când stau mai mult pe-aici, am învățat că, în teatru, nu poți ști niciodată dacă ceea ce ți se spune ți se spune ție sau dacă nu cumva auzi o replică, un rol. Am ajuns să nu mă mai minunez de nimic. Pe la toate colțurile, în cele mai neașteptate locuri, mă izbesc tot timpul de actori care-și repetă rolul, fără text, vorbind singuri ca niște arierați...“

Curând, vocea agentului se pierduse într-un murmur adormitor. Cred că-i plăcea să povestească. Ascultându-l, mi-am amintit efectul halucinant, ireal, pe care-l avusese și asupra mea prima repetiție. Abia angajat de câteva zile, țin minte că-mi pusesem sacoul peste bluza de in – diferența de temperatură și umiditate dintre călcătorie și restul clădirii mă costase o răceală zdravănă – și ieșisem în hol. N-aveam ce face. Pauza era prea mică pentru o fugă în oraș. Am hotărât să profit și să mă familiarizez cu locul. După câțiva metri, a trebuit să mă opresc. Mi-am dat seama că mă aflam chiar pe scenă, într-o margine a ei, la un capăt al draperiei care o îmbracă în fundal și pe părți.

Intenționam să mă retrag, când am observat, exact în mijlocul scenei și ieșind cumva direct din podea, un cap palid, juvenil, de o stranie frumusețe. Cred că fusese acolo tot timpul, doar că eu nu-l văzusem de la început sau lumina nu-l pusese suficient în valoare. Ceea ce se voia era, desigur, un truc: capul

desprins de trup al unui bărbat. Cel puțin așa apărea el la nivelul dușumelei. Mai văzusem asta. În timpul spectacolelor, din sală. Nu era greu de presupus că restul trupului se încadra dedesubt, strecurat printr-o trapă. Cum era lăsat în extensie spre spate, cumva oblic, cu ceafa atingând podeaua, cu gura întredeschisă, nasul mic, puternic conturat, și ochii privind undeva în jos, ușor întredeschiși și ei, fără expresie, capul părea al unui mort. O cărare pe mijloc făcea ca părul să i se despice în două, traversând și retezând mai întâi puțin din colțurile frunții de care stătea lipit. De-aici încolo, se revărsa în plete lungi. Se răsfira amplu, în arc, pe podea. De jur împrejur, până la distanță de două palme, o baltă de vopsea roșie îi marca perimetrul. Părea un guler imperial, însângerat.

Nu era prima oară când, în fața unei asemenea montări, aveam toată admirația pentru scenograf. Până atunci însă, cum spun, îl admirasem din sală. Trucul nu era ușor de realizat. Oricât de atent am încercat să fiu, n-am izbutit încă să descopăr rezervorul din care, brusc și la momentul oportun, vopseaua pornea să se prelingă încet. Încet. Am studiat și acum mecanismul. Lichidul vârtos își extindea marginile, infiltrat progresiv pe pardoseală. Priveam fascinat. Încercam în același timp să dibuiesc interpretul. Pe câțiva dintre ei, puțini, ajunsesem deja să-i cunosc.

Dar foarte curând iluminatorul verde m-a orientat fără să vreau către fundal. De-a curmezișul unui pat, se zbăteau încolăcite șase-șapte trupuri care-și dezgoleau pe rând diverse membre în mișcări corelate. Nu știu dacă ceea ce părea să se întâmple se întâmpla cu adevărat. Totul – sub o pânză portocalie de borangic, foarte rară, sub un baldachin dintr-un satin argintiu, care spânzura, fragil ancorat, zgâlțâindu-se

încontinuu, gata să se prăbușească. Nu se auzea niciun cuvânt. Nicio indicație dinspre sală. Jedri nu era prezent. Lumina, mutată în jocuri aiuritoare de pe o latură a patului pe alta, aducea la iveală, alternativ, când fragmente de palme desfăcute larg, când fâșii de gambe, delicate, de femeie.

Îi contemplam foarte concentrat, când alți patru actori, costumați în infirmieri, au năvălit în fugă pe scenă. Am auzit simulacrul unor lovituri brutale, un șir de înjurături, tânguirile, pocnetul cătușelor. Cred că „infirmierii“ exagerau. Cât trupurile au fost târâte afară cu o dexteritate spectaculoasă, am văzut o aschie înfigându-se în gamba unei actrițe. I-am văzut sângele țâșnind. Jur că sângele era adevărat! De asta sunt sigur! Apoi, am auzit și eu, brusc și aproape de mine, o declamație. Actorul părea în vârstă. Așa, deghizat în infirmier, nu l-am identificat. Întocmai cum îl văzuse ulterior și agentul, avea părul alb, vâlvoi. Știam. Nu putea fi decât o perucă.

— Pe când nebunia va fi normalitatea ta...

Ce vorbe erau astea? Pentru moment, m-am înfiorat. Cu câteva zile mai devreme, m-aș fi speriat. Aș fi crezut că mi le adresează mie. Acum, nu mă mai puteam înșela. M-am liniștit repede. Nici n-am catadicsit să le mai caut vreun înțeles. Mai mult ca sigur, repeta un rol. M-am obișnuit cu asta. Când treci pe lângă ei, cei mai mulți actori te privesc fix și ți se adresează direct. Situația pare să le convină și să-i motiveze în ce fac. Iar acum, am deprins și eu să-i înfrunt, să le susțin privirea, fără nicio expresie. Pot și eu să nu mă arăt câtuși de puțin afectat. Nu mă mai obosesc să le urmăresc jocul buzelor și replicile. Uneori, sunt obligat doar să execut mici fandări și salturi, să le las spațiul liber, să poată gesticula în voie.

L-am așteptat să treacă dincolo de mine refăcând traseul înapoi. Își ridicase brațele, cumva, neputincios, apoi dispăruse după paravan. Și-abia atunci am putut privi iarăși fundalul scenei. În sală, s-a deschis o ușă. L-am zărit pe Jedri intrând.

Cred că se repetau, simultan, secvențe din piese diferite. Patul dispăruse, fără ca eu să fi sesizat niciun zgomot, nicio mișcare. Schimbarea de decor se făcuse ireproșabil. Pe locul respectiv nu mai rămăseseră decât doi tineri, bărbat și femeie, încremeniți sub fascicul. Nu știu dacă erau dintre cei care se zvârcoliseră pe pat mai înainte. Am fost uimit și emoționat, în schimb, să-i descopăr stând exact ca într-o marmură a lui Rodin. Am recunoscut-o imediat. *Eternul idol.* Numai asta putea fi! Ca să mă conving, în aceeași seară, reîntors acasă, am căutat albumul. M-am dus drept la el. Am regăsit lesne lucrarea. O marcaserăm chiar noi, cu ceva timp în urmă, printr-un semn de carte. Semnul era neclintit.

Să presupun că Jedri o alesese numai pentru că ne plăcuse nouă?

Mai ții minte, Zedra? Reținuserăm grupul statuar încă de la prima răsfoire. Avusese un efect neașteptat asupra noastră. Nu mai văzuserăm o asemenea îmbrățișare! Ca a noastră! Fără brațe! De o senzualitate care izbește. Cu absența mâinilor, voit retrase și anihilate, potențând nelimitat dorința. O amușinare pură a instinctelor nestăpânite. Ne regăsiserăm imediat în ea. Ne-o făcuserăm blazon. Emblemă iubirii noastre interzise. Mă chemai: Eternul idol! Te strigam la fel.

Acum, pe scenă, până și trupurile erau proporționate la fel cu ale lui Rodin. Actorii se așezaseră, goi, întocmai ca în celebra lucrare, întocmai ca noi, față-n față, pe o piatră. O piatră ca marmura în care fusese săpată lucrarea. Mai bine zis un

simulacru de stâncă, cu volutele și concavitățile adaptate anume pentru ei. Stând în genunchi, cu o treaptă mai sus, aproape sprijinindu-și șezutul pe gambe, femeia își ține trupul în extensie ușoară spre spate, dăruindu-l. Cum spun, mâinile îi prisosesc. N-are nevoie de mâini. Degetele brațului drept, fandat în afară, și le sprijină de vârful tălpii. Cu capul vag înclinat în față, privește de sus bărbatul care, și el în genunchi dar cu o treaptă mai jos, aproape lipit de ea, fără s-o atingă, aplecat ușor peste ea, îi „sărută“ delicat aura bustului sub sânul stâng. Nu sărută sânul. Doar își apropie buzele. Bărbatul are de asemenea genunchii proptiți într-o alveolă a pietrei. Mâinile și le păstrează și el, netrebuincioase, întinse alăturat, la spate. Deși nu sunt la același nivel, formele celor doi se completează perfect. Nu oricine poate face asta. Noi puteam. Noi și actorii lui Jedri, care debordau de talent. În timp ce pectoralii bărbatului intrau cu toată curbura sub pântecele femeii, vârfurile genunchilor ei se adăposteau curajos în concavitatea pântecelui celuilalt...

În ce mă privește, n-am fost interogat. Am fost pus s-ascult, în schimb, datele aduse de cel de-al doilea agent. Habar n-am de ce. Fusese trimis la clinica ta. Nu știam unde e. Nu mai voisem să te văd. Pe Zedra care mă trădase nu voisem s-o mai văd. Nu te vizitasem niciodată. Pentru prima oară după mult timp mai aflam ceva despre tine.

Ceea ce-am auzit m-a tulburat peste măsură.

„...Am găsit-o în salonul care mi s-a indicat – a spus agentul. În șezut, direct pe dalele gresiei, cu fața înălțată către fereastra oblonită în bare de fier. N-a întors capul când am intrat. Totuși, la auzul zgomotului și-a schimbat poziția, s-a aplecat și și-a

văzut mai departe de oasele ei. Vreau să spun, de cele șapte oase umane fără de care pacienta nu acceptă să mai trăiască. Mă prevenise, de altfel, psihiatrul. Pe acest motiv i s-a și permis să intre și să rămână cu ele în clinică.“

„Ce vorbești? Ce oase? Care oase?“, întrebase Anelin.

Exact asta aș fi întrebat și eu.

„Am observat că acolo nimeni nu se întreabă de unde provin. Mi s-a explicat doar că oasele au pentru ea «valoare terapeutică» și că pacienta își petrece cea mai mare parte din timp făcându-și de lucru cu ele. Am studiat-o o vreme în voie. Nimeni n-a intrat să mă deranjeze. Deduc că nu e deloc agresivă. E lăsată destul de liberă. Cât am rămas locului, a montat mai întâi oasele pe dușumea într-o formă care nu semăna cu nimic. Pe urmă, s-a întins prăvălită pe un șold până la osul cel mai mic, pe care l-a așezat ca un fel de gât în vârful schelăriei. După care l-a recuperat iarăși, frângând gâtul și mutându-l, undeva, în extremitatea altui os, mai lung și înclinat, care putea fi luat drept braț. A rezultat o mână prelungită, de care pacienta nu și-a mai dezlipit ochii și căreia îi și murmura un soi de adorație, de invocare pătimașă.

Nu mai aveam ce face acolo. Înainte de-a ieși, mi-am dres vocea zgomotos, cu gând să-i atrag atenția. Reflexul a funcționat. M-a fixat o clipă fără nicio expresie, apoi a revenit la oasele ei.“

Întrebat ce cred despre boala și comportamentul tău, am răspuns:

„Nu sunt eu în măsură să judec“.

Aveam un nod în gât. N-aș fi putut articula un sunet mai mult. Nici n-aș fi avut ce.

„Totuși, a strigat Anelin, joaca sinistră a acestei paciente mi se pare o oroare, un abuz mușamalizat! Nu pentru că bolnava n-ar fi bolnavă...“

„Cred, a intervenit în locul meu agentul, cred că oasele nu pot proveni decât fie dintr-un mormânt profanat (chiar dacă nu de ea neapărat), fie din laboratorul vreunui spital prin care a trecut cât a fost studentă. Mi s-a spus că, la data «deraiajului», anul trecut, era studentă. Terminase anul patru. Deși, mi s-a mai spus, nimeni vreodată n-a reclamat absența lor.“

„Foarte curios...“, meditase Anelin.

Mă privea insistent. Îl priveam și eu. Avea ochii sașii.

„Pe același motiv mai sus menționat, continuase agentul în exprimarea lui standard, i s-a repartizat și rezerva cu un singur pat, rezerva numărul 43, pe care o ocupă, deși impresia care se lasă acolo e că privilegiul se datorează numai intervenției și prestigiului tatălui ei. Înclin să cred că așa este.“

Pe mine nu m-au mai întrebat nimic. Cred c-au pierdut mult. Între timp, îmi venise cheful de vorbă. Dacă nu m-ar fi expediat, ar fi aflat ceea ce tocmai îmi amintisem despre tine. Alte gesturi, pe care eu însumi le uitasem și care, acum când le rememoram, mă lăsau la fel de nedumerit.

Capitolul zece

...Nu era o zi de școală oarecare. Altfel n-aș ține-o minte. Era într-un început de primăvară, ziua în care însuși directorul liceului făcuse o razie prin clase. Îl interesa ținuta noastră. Câțiva elevi, „depistați“ în neregulă, fuseseră trimiși acasă. Alții, întorși din drum. Tu însăți avuseseși un diferend cu el. Îndrăzniseși să-l înfrunți.

Cum știi, pe-atunci, director ne era unul din tagma durilor cu faimă. Ceva în genul „îngrozitorului domn Gunn“, al lui Robert Graves (pe care amândoi îl întâlnirăm nu de mult în biblioteca tatei). Până și reputația de profesor bun Sanjuan și-o câștigase tot prin terorism pedagogic. Gesturi isterice. Ridicări bruște de la catedră. Azvârliri brutale ale scaunului, care de cele mai multe ori se răsturna dincolo de podium, făcând să-ți salte inima din loc. Oricât de pregătit ai fi fost, Sanjuan te iscodea apropiindu-și de tine mult prea mult fața pomădată și ostilă, ca și cum ai fi comis cea mai mare fraudă. Pe cei examinați, mereu grupați câte doi, îi bombarda cu un șir de întrebări-fulger, pe care le punea proptindu-și palmele pe umerii lor, ca într-o cumpănă. O făcea în cel mai laborios mod cu putință. Se lăsa pe ei cu toată greutatea, pe rând. Între timp, urla un titlu, o dată istorică (iar preferința lui Sanjuan mergea

numai către epocile pline de orori), locul unei bătălii importante, sau pe cel al anulării vreunui tratat de pace. Pe Sanjuan îl pasionau tratatele de pace anulate. Răspunsul trebuia să vină fulgerător, cum fulgerător era pusă și întrebarea. Dar mai ales pe negândite. Chiar și dinaintea unei reacții fără ezitare, tonul lui suna amenințător, iar ochii i se desprindeau de tine târziu de tot, abia după ce se retrăgea el însuși la loc, înaintând cu spatele, lent, cu pași mărunți, la catedră: „Stai jos, stai jos, stai jos...“, „Bine, bine, bine, bine...“, stereotipii pe care noi le traduceam prin: „Îndrăznește, numai, altă dată să nu știi, dacă îndrăznești acum să știi“.

Nu pot spune dacă asprimea patologică i se explica, așa cum aveam s-o aflăm curând, prin opțiunea homosexuală. Știu doar că înfățișarea lui ni se păruse întotdeauna onctuoasă: obrazul albicios, nu numai proaspăt ras, dar ras ca din oră-n oră... gura umedă, salivând continuu și abundent pe la colțuri... bărbia ascuțită... părul puțin și lins, lipit de cap cu un strat gros de gel... cărarea impecabilă, adâncă, pe-o parte... eleganța vicioasă, bine mirositoare... mersul târșâit, ondulat...

Dar să mă-ntorc la tine. În ziua aia, nu mi-o ceruseși, doar îmi sugeraseși: n-aș vrea să te-nsoțesc? Te simțisem încordată. Dimineața aproape trecuse, mai aveam doar două ore de școală. Înspre amiază, ca de obicei, materiile erau neimportante. Din punctul ăsta de vedere, m-ai convins. N-am spus niciunul nimănui nimic. Mai ales că nu știam nici eu unde și pentru ce plecam și ce-aveam de făcut. Mă păstram cât se poate de relaxat, presupunând că tu o știai și pentru mine.

— Mergem! am aprobat fără ezitare.

M-am lăsat cu totul pe mâna ta. Am ieșit amândoi prin poarta din spate, furișându-ne pe lângă terenul de sport. Am dat în strada paralelă cu cea a intrării principale. La prima intersecție, am cotit, revenind pe lângă zidul școlii. Străduța pe care intraserăm, perpendiculară pe cele două pe care le și unea, încă se numea pe atunci Karl Marx.

Imediat ce-am cotit pe Karl Marx, te-am văzut examinându-i pe rând imobilele. Nu știam unde vrei s-ajungi, dat fiind că te arătai foarte interesată de construcția lor. Totuși, când te-ai oprit deodată în fața unei case vechi cu zidul la stradă, ai făcut-o cât se poate de decisă. Cu multiple ramificații în curte, clădirea se anunța complicată. Chiar privită din afară, i se puteau vedea zidurile care se prelungeau și în adâncime, formând în final un chenar pătratic în jurul curții interioare și având etajări asimetrice. Păreai să cunoști bine locul. Când ai împins grijulie dar cu toată forța poarta masivă, care n-avea clanță, ai pășit încet, probabil de teama vreunui câine. Te-am urmat, simplu însoțitor și spectator.

În curte, nicio mișcare. Palierele, de asemenea, pustii. Câteva trotuare denivelate, turnate anapoda sau care se ondulaseră din cauza terenului lăsat, porneau în toate direcțiile, sfârșind înaintea intrărilor joase, mai joase chiar decât trotuarul, sau înaintea unor capete de scări. Într-un colț, după un gărduleț de sârmă, câteva găini se înfoiau scormonind o movilă murdară. N-au reacționat când am intrat. Eram atât de silențioși, că o clipă m-am temut să nu fim taxați drept hoți. Cum mi-o luaseși mult înainte, astfel că ai început să-mi vorbești ceva mai tare, din ce în ce mai tare, tu priveai mereu în sus, ca și cum ai vrea să provoci ieșirea cuiva. Curând, de după feroneria palierului de la al doilea etaj, care era și ultimul, la întretăierea cu alt

palier, a apărut o bătrânică. S-a așezat mai întâi tacticoasă pe un scaun, și abia pe urmă și-a ridicat, curioasă, fruntea deasupra balustradei.

— Doamna Paniti?

Pentru că bătrâna n-a auzit, ai fost nevoită să repeți întrebarea.

— Sunteți doamna Paniti?

— Nu, nu sunt doamna Paniti, sunt Vaida, a răspuns ea repede.

— Dar doamna Paniti la ce apartament locuiește?

— Doamna Paniti? Nu știu, a răspuns cea care se numea Vaida.

— Aha, ai zis tu, v-ați mutat aici de curând...

— Nu, nu, stau aici de-o viață, s-a apărat Vaida.

— Și-atunci, doamna Paniti unde e? ai insistat tu.

— Care doamnă?

— Doamna Paniti, ai strigat, iritată. Unde o pot găsi? S-a mutat? Asta-i senilă, ai mai șoptit către mine.

Cu un etaj mai jos s-a deschis o fereastră.

— De unde să știu eu? Aici n-a stat niciodată nicio doamnă Paniti, a venit răspunsul bătrânei.

Lângă doamna Vaida, în ușa alăturată răsărise o altă femeie, în vârstă și ea, deși ceva mai tânără. Se interesă despre ce e vorba. Cât timp a informat-o bătrâna, femeia nu ne-a slăbit din ochi și mi s-a părut că ne privea din ce în ce mai suspicios.

— Nu, aici n-a locuit niciodată nicio doamnă Paniti, a repetat și ea, neîntrebată. Poate s-o căutați alături, deși nu cred. Noi suntem aici din ’35 și n-am auzit nici prin vecini numele ăsta.

După verdict, te-am văzut uitându-te la mine cu un aer atât de interogativ și derutat, de parcă eu te-aș fi adus acolo, și acum

mă făceai tu pe mine vinovat de toate și-mi cereai tu, mie, socoteală. Aveai o nervozitate, un soi de tremur care ți se înstăpânise în tot corpul și pe care nu ți-l cunoșteam. După care, brusc, ai părut abătută. Începuse să mă îngrijoreze starea ta. Mă întrebam cât de mult te afectase eșecul, ce căutam noi acolo și cine era această doamnă, Paniti, de care te interesai. De ce o făceai tocmai tu și de ce tocmai acum. Iar dacă te delegase cineva – răspunsurile celor două vecine arătau limpede că nu erai deloc bine informată –, cine și de ce te delegase, cât și de ce întârziase s-o facă, dat fiind că locuința aceea nu era departe de școală.

Între timp, ochii tăi deveniseră și mai rugători. Ai insistat, ai ținut morțiș să-i cunoști, să-i interoghezi și pe ceilalți locatari, să afli tot ce știau chiar din gura lor. Deși, după cum te avertizaseră bătrânele, ei erau nou-veniți în partea locului. Ai reușit, rând pe rând, să-i scoți pe toți afară. Tuturor le-ai dat ocazia să se exprime. În scurtă vreme, curtea se animase spectaculos. Mă minunam câtă populație, câtă iluzie dinamică poate adăposti o asemenea casă, pe lângă care treci fără s-o observi, în timp ce concluzia era una și aceeași: nimeni-nu-auzise-aici-vreodată-de-doamna-Paniti. Abia atunci am îndrăznit să-ți sugerez și eu blând, chiar am insistat, cu tact: poate greșiseși adresa.

— Ești sigură că aici trebuia să venim?

Pesemne, nu m-ai auzit. Te făcuseși dintr-odată atât de palidă, încât cred că locatarii curții, văzându-ți slăbiciunea, s-au prefăcut în continuare interesați numai pentru a-ți da curaj. Începuseră să se întrebe chiar unii pe ceilalți, retoric, intrând și ieșind într-o vânzoleală tot mai mare, după ce se consultau și cu alții, din interior. O singură dată, prin deschizătura unei uși, am

zărit un tânăr care dormea, îmbrăcat și încălțat, cu fața-n jos. Trezit și el, continuase să stea pe burtă, întorcând doar capul în cealaltă parte, după ce trântise o înjurătură care conținea și numele Paniti. Neliniștea celorlalți, însă, creștea. Un copil fu trimis să-ți aducă un pahar cu apă. Un domn cu barbă roșcată te-a prins de subsuoară ca să te așeze pe trotuar. Bănuindu-te încă atât de dărâmată și de suspicioasă, când au presupus că te simți mai bine, câte unii te-au apucat chiar de braț și te-au condus până în inima încăperilor lor. Binevoitori, țineau să-ți arate, să cauți tu însăți, să vezi cu ochii tăi, să te convingi: ei nu ascund, ei nu cunosc, ei nu adăpostesc nicio doamnă cu numele Paniti. Își amintiră, în schimb, toate persoanele care locuiseră, chiar și pentru un sezon, pe aproape. Poate fata aia... care venise la Lupescu... știi... în urmă cu cinci veri... și a stat cu el două luni... Poate cea care fusese dusă cu salvarea... Poate profesoara care voise să cumpere o locuință peste drum și venise cu arhitectul să evalueze terenul...

Amabilitatea lor mi s-ar fi părut istovitoare, dacă n-aș fi văzut că ție îți făcea bine. Fiindcă tu te agățai cu atâta disperare de fiecare amănunt al lor, care te mângâia și te compensa întru câtva în durerea de a nu o întâlni pe doamna Paniti, de parcă de acel detaliu cât de mic ar fi depins însăși soarta ta, care se hotăra tocmai acum, într-un proces.

În zilele care-au urmat, peregrinarea ne devenise ocupația principală. Nu te mai oboseai să mă rogi. Erai convinsă de loialitatea mea. Absenți de la tot ceea ce se petrecea la ore, nu făceam decât să așteptăm amiaza, pentru ca, înainte de-a pleca acasă, să ne târâm prin fiecare cotlon indicat de locatarii din Karl Marx.

Chiar de a doua zi, la recomandarea unui meșter care susținea că a tapisat scaune pentru o doamnă cu nume asemănător, ne-am reluat căutările începând cu zona gării.

— Nu e foarte sigur, dar merită să-ncercați.

Așa am luat la rând toate imobilele de dincoace și de dincolo de calea ferată, după ce mai întâi ne opriserăm la casa la care fuseserăm îndrumați. Dar, acolo, numele proprietarei era cu totul altul: Rineti, sau Riveri, sau Ramiri, sau Patrini, nu-mi mai aduc bine aminte. Unele curți erau atât de sărăcăcioase și murdare, încât eu, unul, preferam să rămân la poartă. Numai tu nu renunțai. În ruptul capului! Ba chiar am observat că, în ultimele ieșiri, îți luaseși asupra ta și un carnet, în care notai și bifai conștiincios adresele verificate. Iar de la un timp încolo, când ți-ai propus să forțezi cumva destinul – astfel că, în loc să întrebi cum făcuseși până atunci, te comportai ca și cum ai fi fost sigură că doamna Paniti locuiește acolo, iar pe ei, pe interlocutorii tăi, îi considerai simpli mijlocitori –, ai căpătat un nou impuls și o nouă lucire de speranță pe chip.

Așa se face că, pe vremea aia, zilnic puteam fi văzuți țâșnind primii afară, pe ușa liceului, și luând-o automat în direcția în care ne întrerupseserăm căutările cu o zi în urmă.

A fost momentul în care mă agățasem de tine și nu te mai slăbeam cu întrebările.

Unde mergem? De ce plecăm? Ce facem?

Ca să nu te dau de gol dinaintea tatei și nici să nu-ți dau planurile peste cap, cum timpul îți era măsurat, ai găsit soluția: N-o să te mai iau cu mine! Bun... Dacă vrei să vii, atunci să-ți ții gura. Să-ți ții gura, auzi?!

Am acceptat fără să crâcnesc. N-am mai pus nicio întrebare. După zona gării, au urmat, la rând, toate străzile importante ale cartierelor mărginașe: Regina Nopții, Basarab, Vânătorilor, Ospătăriei, Peluzei. Nicăieri, nimeni, nimeni vreodată nu auzise de doamna Paniti.

Ceea ce te-a determinat însă în cele din urmă să renunți, zece zile mai târziu, cred că a fost întâlnirea cu paraliticul de pe strada Peșterii. Te încumetaseși să i te adresezi, deși îl văzuserăm amândoi incapabil să vorbească. Părea a fi singur acasă. Mă și întrebam de ce ieșise, când știa că are o înfățișare atât de respingătoare. Țin minte gândul la tine și la cum te-aș putea proteja de „priveliștea“ lui. Dar tu nu păreai deloc afectată. Te-ncăpățânaseși chiar să pătrunzi în curte, obligându-l în felul ăsta să se deplaseze, deși deplasarea infirmului era mai mult decât chinuită. Putea să se susțină pe picioare, dar se târâia atât de anevoie, că ștergea zidul casei cu spinarea. Timp în care își ținea fața inflexibil întoarsă către noi. Cred că obiceiul de a se târî așa îl avea de mult, de vreme ce zidul era lucios și înnegrit de jur împrejur, până la nivelul staturii lui. De altfel, curând a trebuit s-accept că acea mișcare îi făcea plăcere. Altfel, sacoul nu i-ar fi fost atât de zdrențuit la spate, unde i se vedea prin stofă căptușeala. Mâinile – de care, la fel, părea că nu se poate servi, pentru că nu le ridica să-și șteargă balele care-i atârnau ca niște țurțuri sub bărbie – îi spânzurau neputincioase și chircite, ca trase de un tendon încordat. În tot acest răstimp, gâtul țeapăn, care-i menținea bărbia suspendată și capul răsturnat spre spate, îl silea să ne privească cumva de sus în jos, cu ochii larg deschiși. Nu știu dacă ți-l mai amintești și tu. N-apucase bine să audă întrebarea, că a și început să gângăvească ceva cu o asemenea lucire în ochi, încât tu te

grăbiseși să o interpretezi și pe ea ca având legătură cu doamna Paniti.

Neîndoielnic, totul se transformase într-un coșmar, căruia nu numai eu, dar nici tu nu-i mai vedeai ieșirea. Și de care, intuiam, nu doreai sub niciun motiv să afle părintele nostru.

Totuși, pot spune că incidentul cu paraliticul a fost începutul sfârșitului. Asta se-ntâmplase într-o miercuri, iar până lunea următoare n-ai mai dat niciun semn c-ai vrea să mai ieșim undeva. Pentru ca, apoi, ziua de luni să fie, ea însăși, ultima, înainte să te dai cu totul bătută. După ce întreaga după-amiază dialogurile se desfășuraseră anemic, pe un ton de zădărnicie, deși aproximativ după același tipar: „Căutați pe cineva?“ „Cunoașteți o anume doamnă, Paniti?“ „O anume doamnă, cum?“ „Paniti, o doamnă Paniti.“ „Cine e această doamnă, Paniti?“ „Pe mine mă întrebați?“ „Nu dumneata o cauți?“ „Dar dumneavoastră o cunoașteți?“ „Dar dumneata o cunoști?“ „Eu v-am întrebat dacă locuiește aici, dacă *mai locuiește* aici.“ „M-ai întrebat dacă o cunosc.“ „Și... o cunoașteți?“ „Nu, și nici n-a locuit vreodată aici, dumneata nu-nțelegi? Întreabă alături.“ „N-are rost, nici acolo nu locuiește nicio doamnă Paniti.“ „Atunci, ce vrei de la mine?“ „Unde aș putea s-o caut?“ „De ce mă-ntrebi pe mine?“ „Pe cine să-ntreb?“ „Dar dumneata știi pe cine cauți?“ „Știu, cum să nu știu, pe doamna Paniti!“ „Atunci, caut-o unde vrei și nu mai deranja degeaba lumea!“ Etc. etc.

Te urmăream cu coada ochiului. Te vedeam îndurerată. Începusem să fac diverse supoziții. De mult nu ne mai văzuserăm niciunul mama. În familia noastră, subiectul fusese cu desăvârșire interzis. Întâmplător, de curând, îți studiasem o fotografie de la patru ani. Aveai părul scurt. Dacă n-aș fi știut că ești tu, aș fi zis că sunt eu. Stăteai pe genunchii lui Jedri, care se

ghemuise pe pietrișul mărunt, sprijinit cu spatele de zidul unuia dintre rondourile noastre cu panseluțe și stânjenei. Pe dosul fotografiei, mâna ta de școlar caligrafiase ceva mai târziu: „Zedra și cu tic“. Am zâmbit. (Până și scrisul ți-e ca al meu.) Legătura voastră afectivă nu-i de lepădat, mi-am zis.

Acum, pe mine vestea întreruperii căutărilor noastre nu m-a mai găsit la fel de impasibil ca și-atunci când le-acceptasem. Cât m-a tulburat ceea ce-a urmat nu ți-am spus niciodată.

Trecuseră aproape două luni de încordat astâmpăr din partea amândurora, când, spre sfârșitul anului școlar, am îndrăznit totuși să-ți reamintesc de doamna Paniti. Am făcut-o cu multe menajamente. Într-o recreație, când stăteai tolănită pe fereastră, la soare, destinsă, și eu m-am apropiat gândilându-te și întrebându-te dacă mai știai ceva. Nu ți-am precizat despre cine anume. Eram convins că știi, cum convins eram că, între timp, tu îți continuaseși de una singură investigațiile. Dar tu te-ai ridicat pe coate, te-ai răsucit înspre mine, ai pus o mână streașină la ochi și m-ai privit exact cum privești un idiot. N-am să-ți uit expresia aceea. După care ai izbucnit într-un hohot nebun:

— Cum?! Tu chiar ai crezut că femeia aia există?

Evocându-mi acea farsă a ta, căutarea ta încrâncenată din acel ultim an de liceu, mi-am amintit și o altă întâmplare, care se petrecuse mult mai devreme, pe când amândoi eram în clasa a doua. Nu sunt sigur că ți-o amintești și tu.

Pe vremea aceea, părintele nostru se ocupa deja de noi, doar el, singur, așa cum putea. Nu i-a fost ușor. Conducând Teatrul

Mare, tot atunci se văzuse obligat să țină și cursuri studenților de la actorie.

...Firește, noi va trebui să înțelegem. Prins cu repetițiile în timpul zilei, studenții lui numai seara pot fi instruiți. Iar Jedri nu vrea sub niciun chip să ne lase acasă, nesupravegheați. Ne ia cu el la Institut în toate acele după-amiezi, deși tocmai acolo nu apucă deloc să ne supravegheze. Oricât ne-am dori-o, nu ne permite să rămânem în amfiteatrul în care își ține cursurile. Nu insistăm, ar fi degeaba, el descuie de fiecare dată special pentru noi, tot la parter, o altă sală, una alăturată, mereu aceeași.

Și iată, nu mai e nevoie să ne-o spună, nu ne-o mai spune, noi o știm. Nu trebuie să consumăm lumină, să atragem atenția, să fim observați. Nu trebuie, nu, mereu nu și nu. Ne lasă aprins un singur bec, și ăla destul de chior, îl alege invariabil pe cel de deasupra catedrei. Nu știu de ce. Nu ne spune.

Rămânem singuri, aproape în întuneric, rămânem în picioare, cu pardesiele pe noi. Singuri, doar tu cu mine și cu sala întreagă plină cu bănci, cu catedra și cu tabla, cu o mulțime de crete, albe și colorate, și un burete. N-avem ce face cu băncile. Nici cu tabla. Nu ne tentează scrisul, nici desenatul. Preferăm să rămânem îndelung la fereastră, să privim trecătorii. Salt primul pe pervaz. Ca să-i poți vedea și tu, sar jos, îți prind mijlocul, te ridic în brațe, te așez pe pervaz, te susțin cu brațul. Îmi place să-ți prind mijlocul. Apoi, salt iarăși, eu însumi, pe pervaz.

În jurul nostru, încăperea se face uriașă, cotloanele înfricoșătoare, și adeseori ne jucăm de-a v-ați ascunselea, pentru că locul e din cele mai propice. Până ce spaima pune cu adevărat stăpânire pe noi, când începe să se întunece și când, ca să ne vedem, contăm mai mult pe pânzele de lumină

strecurate de la stâlpii de afară. De la un moment dat încolo, niciunul nu ne mai îndepărtăm de podium.

În tot acest răstimp, auzim de alături strigătele neobosite ale tatei, el insistă în predare obsesiv pe anumite cuvinte, și vocea aceea, singură, e suficientă să ne dea curaj. Uneori, tonul depășește limita obișnuită, și noi încălcăm consemnul, părăsim clasa, alergăm în vârful picioarelor și ne oprim înghesuiți unul în altul la ușa cealaltă cu răsuflarea tăiată. Nu putem pricepe în ruptul capului. Cum de oameni în toată firea, pe care îi văzuserăm la intrarea în amfiteatru atât de maturi, nu știu cele mai elementare lucruri? Capacitatea de înțelegere crește odată cu vârsta, lucrurile se învață și se deprind firesc și de la sine – așa gândim –, totul e doar o chestiune de timp. În sinea noastră le vom purta multă vreme un profund dispreț.

Acum, însă, ne înfundă râsul. Ne înfundă atât de tare râsul că riscăm să fim descoperiți.

Cred că e în plină primăvară, deși afară e încă răcoare și nici în sala de curs nu mai e prea cald. După-masa, sobele sunt stinse de mult.

E o zi ca oricare alta. Tu te ghemuiești într-un colț, sub catedră, eu te strig, o mai făcuseși și altă dată, o mai făcusem și eu, acum însă mă miră că nu vrei să răspunzi nici după ce-ți divulg ascunzătoarea. Mă miră că nu vrei să ieși sub niciun motiv. Intru după tine, te apuc de umăr, fac eforturi să te trag afară, dar îmi opui rezistență și mă posomorăsc. Joaca ta începe să mă plictisească. Ascult puțin să văd dacă nu plângi, și nu plângi. Nu mă mir, tu nu plângi nici când ești certată, nici când te-apucă dorul de mama, tu niciodată nu plângi. Rămân o clipă în derută, până mă aplec. Mă strecor lângă tine. În continuare,

nu te miști și nu-nțeleg de ce. Aș putea presupune că-ți place apropierea mea, sau că oricum îți face bine, sau că-ți place și ție cum îmi place și mie mirosul, mirosul înțepător de motorină pe care îl emană podelele de sub noi.

Să ne jucăm de-a servitorul. O spui dintr-odată și încet, pari somnolentă și nu știu de ce, ai o voce afectată și subțire pe care nu ți-o recunosc. Nu știu cum e jocul ăsta și te întreb numai pentru că noi n-am avut niciodată servitori și nu știu ce trebuie să facă un servitor.

Fură! Eu sunt stăpâna și dorm, iar tu trebuie să furi, asta îmi spui mai departe, deși n-ar fi trebuit să mi-o spui, ai fi putut să nu mi-o spui, pentru că știam și n-aș fi pus nicio clipă la îndoială că numai eu puteam fi servitorul. Pe urmă, nu știu de ce, îți miști șoldurile ca un șarpe și te lași pe spate. Îndreptate către tablă, picioarele îți ies în întregime de sub catedră.

Ce să fur, de ce să fur, sunt în continuare nedumerit și tu te ridici amenințătoare în șezut, pentru că ești servitor, de-aia, și e un ordin, n-auzi? Fură!

Apoi îți întinzi bustul la loc, pe spate. Închizi ochii mulțumită. Eu întreb mai departe ce să fur, îmi spui că dormi, îmi spui să fur și să tac și să te las în pace, fiindcă dormi, și *tu ești doamna, tu ești stăpâna.* Surâzi, dar îți strângi atât de tare ochii că toți mușchii feței ți se asamblează tremurând într-o strâmbătură progresivă.

Fură ce vrei, numai fură odată, fură ceva de pe mine!

Mă retrag spre colțul opus. Îmi bag mâinile în buzunare, pentru că nu vreau să fur nimic, oricum nimic de la tine, nu văd de ce, dar mă-ncăpățânez și eu și nu vreau nici să mai ies de sub catedră.

Printr-o crăpătură pot inspecta acum ușa. Îmi dau seama cu groază că n-are cine s-o deschidă. Mi-ar fi plăcut s-o deschidă. Mă întorc iarăși spre tine sprijinindu-mă pe-o mână. Sub mine, podiumul se adâncește și scârțâie neîncrezător, dar se restabilește imediat. Fața ta se contractă dintr-odată într-o excitație efemeră, apoi se relaxează, și abia acum aud cum respiri regulat, de parcă ai fi adormit.

N-ai adormit.

N-am să uit ziua aceea. Știu că aștepți, deși nu știu ce aștepți, aștept și eu, îmi miros mâna care miroase a motorină, gândesc că mi-ar plăcea să ți-o dau să o miroși și tu, deși pentru asta nu voi face nimic. Stăpânit de ceva nedeslușit și liniștitor în același timp, mă las doar s-alunec pe spate, lângă tine. Mă las în voia ta, pentru că de-aici încolo jur că tu vei face totul, că de aici încolo te voi urmări cum îmi cauți palma dreaptă cu ochii închiși, cum îmi întinzi și-mi răsucești degetele de câteva ori dureros, în timp ce eu continui să mi-l privesc doar pe cel mijlociu, care îmi e încă pătat de cerneală.

Acum pot s-o spun. Toată viața voi încerca să-ți prind din aproape-n aproape succesiunea gândurilor, a celor mărunte, incontrolabile, a celor intermediare, adică a celor care te aruncau într-un cu totul alt raționament decât mă așteptam. Nu voi izbuti. O fac și acum, în timp ce te urmăresc neputincios cum îmi îndepărtezi dintr-odată mâna și țâșnești de sub catedră. Cum revii imediat cu o cretă colorată și mi-o așezi în palmă. Te întinzi la loc, pe spate, îmi iei mâna, cu mâna mea pe sub mâna ta îți conturezi apăsat cu creta buzele. Nu îndestul, însă, pentru că, brusc, de parcă ți-ai fi amintit de ceva, vei țâșni din nou, vei alerga la fereastră, unde, chinuindu-te să te înalți, te vei prinde singură cu coatele de pervaz. Vreme de câteva

secunde, cât te vei putea menține astfel, îți voi vedea doar picioarele atârnând în gol, balansându-se pe lângă perete. Picioarele tale osoase, cum sunt cioatele unor crenguțe... Îmi plac picioarele tale! Nu-mi place că nu-mi vei cere ajutorul. Reprimându-mi orice impuls, nu mă voi mișca nici eu, nici când vei sări iarăși jos, părăsind clasa și oprindu-te abia pe coridor, unde vei porni să urli cât te țin puterile, ieșiți, repede, tată, tată, ieșiți... să vedeți, timp în care mie glasul tău răgușit îmi va părea străin, dezagregat și bolnav.

Dar evenimentul la care fuseserăm de urgență convocați de tine era unul cu adevărat senzațional. Unul dintre acei acrobați, cum nu mai văzusem nici eu până atunci în carne și oase și despre care doar auzisem, făcea plimbări pe cablu cu o bară în mâini, peste străduță, între acoperișurile celor două școli din apropiere. Una dintre ele era chiar școala noastră, despărțită, cum spun, de cealaltă doar prin acea străduță, secundară. Pătrunseserăm și noi de câteva ori în clădirea învecinată, trimiși de învățătorul nostru cu câteva acte la secretariat. Îmi amintesc foarte bine. Nu ne-a plăcut. Deși zăboviserăm pe-acolo mai mult decât era necesar. Odată, chiar urcaserăm scările până aproape de pod. Mirosul înțepător, coridoarele încărcate de statuete și flori, tapetul în culori deschise, toate distonau cu sobrietatea școlii noastre. Ca și curtea. Ca și zidul ei, exagerat de înalt, dincolo de care ne holbam frustrați, în van...

Să revin la acrobat. Nu exista niciun soi de plasă care să-l protejeze. Cum spectacolul se desfășura deasupra capetelor noastre la o înălțime amețitoare, ambele clădiri având câte două etaje, temelii solide și parter înalt, dedesubt se adunaseră o mulțime de oameni. Am observat însă că, pe măsură ce

acrobația înainta, mulțimea care umpluse strada până la refuz se deplasa în așa fel încât să lase pe asfalt, treptat, chiar sub frânghia întinsă, un culoar liber: chiar traseul deasupra căruia evolua gimnastul. Cu excepția celor trei-patru inși care-l însoțeau (între care o singură femeie) cu un talger din alamă în mâini, așteptând ca spectatorii improvizați să se îndure și să le arunce o mână de bănuți, nimeni nu ținea să riște zăbovind prea mult acolo.

Seara coborâse destul de devreme. Reprezentația se petrecea la lumina becurilor de stradă. Nu puteam distinge fața echilibristului. Îmi amintesc însă foarte bine statura lui, suficient de suplă și de înaltă. Tocmai înălțimea lui mă îngrijora. Un trup nevoit să se ridice la o asemenea distanță de fir precis se va destabiliza! Așa credeam. Și asta îi va fi fatal.

În schimb, din locul în care mă aflam, îi puteam vedea foarte bine mersul. N-avea pantofi. Cu talpa încovoiată, înfășată doar într-un soi de șosetă albă, pipăia cablul încet, foarte încet, tatonându-l de mai multe ori în glisări milimetrice, înainte și-napoi. Freca astfel firul din ce în ce mai apăsat, lăsându-se pe el tot mai decis, alunecând și prinzând teren înainte de a se fixa. Timp de câteva secunde, își menținea talpa nemișcată, ridicându-i și coborându-i doar degetele, răsfirându-le exasperant. Nu înțelegeam acest exercițiu și ca atare nu i-l admiram. Îl văd și acum. Îl repeta la nesfârșit, cu obstinație de maniac. În tot acest răstimp, își ținea privirea îndreptată înainte, ca un orb. Nu-mi era limpede dacă la fel călca și pe stradă sau pe podea. Nu pricepeam în ruptul capului nici rostul barei pe care o păstrase în mâinile întinse pe tot traseul și-l căinam pentru imprudența de-a o fi luat cu el. Presupunând că s-ar înclina și și-ar pierde echilibrul, nici măcar șansa de-a se

agăța cu brațele nu-i mai rămânea. Așa îmi închipuiam. Că-și asumă orice risc. Gestul său, ca o bravadă. Îmi amintesc că mă întrebasem chiar de ce nu fusese încă arestat. Firesc mi se părea să fie.

Abia acum îmi dau seama cât greșeam.

Deocamdată, însă, regretam că venisem, mă învinovățeam că rămăsesem. La scurt timp, spectacolul m-a înspăimântat și m-a revoltat într-atât încât mi-a devenit insuportabil. Știu că, de la un moment dat, când mi-am simțit și gâtul înțepenit, m-am încăpățânat să nu mă mai uit. Ca să mă liniștesc, mi-am privit pe furiș tatăl. Alertat și el, își făcea de lucru cu mâinile, cercetându-le și ștergându-și-le meticulos de cretă. Poate nu alertat, ci doar obosit. Lângă mine, foarte aproape de mine, numai ochi și urechi, tu îți mototolișești pe o parte poala pardesiului, strângând-o cu putere în pumni. N-am să uit răsuflarea ta scurtă și caldă în obrazul meu. Totuși, nu-mi păreai deloc speriată.

M-am întrebat ce s-ar întâmpla dacă ar cădea, chiar atunci, lumina. Cu siguranță, omul nu știa asta: în ultima vreme, în oraș, penele de curent se ținuseră lanț. Altfel n-ar fi continuat să înainteze încet, atât de încet, enervant de încet, mai ceva ca pe un teren minat. Uneori, doar după icnetele mulțimii îi ghiceam simulacrul de ratare. Piciorul în gol, poate fandarea mai adâncă pe o parte, voita ezitare poate, adică tot ceea ce timp de câteva secunde îl putea reține într-un dezechilibru periculos.

Îmi aduc aminte cu precizie: niciodată strada nu mi s-a părut mai lată. Nu mișcam. Nu respiram. De parcă de răsuflarea mea ar fi depins să-l văd sau nu zdrobit de asfalt. Făceam eforturi să mă concentrez la femeia din fața mea, care, cu talgerul în mână și cu gândul, cred, în altă parte – pentru că nu

se întâmpla să privească nicio clipă în sus –, se oprise totuși și ea pe locul pe care se afla. Alți câțiva curioși continuau să ni se alăture în ultimul moment. Îi compătimeam. Îi țintuiam cu privirea, dar îi și iertam îndată ce se dumireau, atâta timp cât încremeneau ei înșiși cu sufletul la gură în colțul la care avuseseră acces.

Tocmai în momentul în care acrobatul a călcat, în sfârșit, mijlocul cablului, n-am mai rezistat. Am ridicat ochii din nou. Trebuia să văd! Dintr-o clipă în alta, așteptam catastrofa. Deși – o știam și atunci – la fel de periculos este să te afli la un metru de margine, ca și la trei. De asta eram conștient.

Nu s-a întâmplat nimic! Nimic din ceea ce – aveam convingerea – mai devreme sau mai târziu avea să se întâmple. Cum nimic nu s-a întâmplat nici când, foarte aproape de capăt fiind, omul a perseverat să calce la fel de încordat și de atent ca până atunci.

Îl uram pentru această aroganță, pe care i-o socoteam nemăsurată. Nu se cade să te joci cu propria viață. Nu față de martori. Nu oricând. Pentru că din acel punct ar fi putut foarte bine să-și încheie mai devreme cursa. Un singur salt și i-ar fi fost de-ajuns.

Dar el ne întreținea coșmarul. Nu l-a făcut!

Ai încercat să-l faci însă tu. Da, tu, Zedra! N-am să știu niciodată cum de-ai ajuns acolo și pe unde urcaseși.

Țin minte că, odată ce acrobatul părea că-și încheiase evoluția și ieșise din raza noastră vizuală, rămânând întins pe spate pe platforma școlii noastre, pentru că se făcuse și destul de târziu, începuserăm cu toții să ne retragem. Cineva a țipat. Ne-am întors automat pe călcâie și ne-am uitat reflex în sus. În

prima clipă n-am zărit nimic. Pe partea acrobatului, nicio mișcare. Pe clădirea opusă, însă, mai multe brațe de jos îmi indicau o siluetă mică, fantomatică, pe care o vedeam lăsându-se cu grijă chiar pe bordura zidului, mai întâi pe vine, apoi în șezut. N-am recunoscut-o imediat. Întunericul nu permitea să-i distingi fizionomia. N-am recunoscut-o nici mai târziu. Șezând pe zid, copilul – de asta eram sigur, că mogâldeața era un copil – își întinsese peste cablu labele ambelor picioare, una dinaintea celeilalte, glisându-le și el mașinal înainte și înapoi. Nu avea pantofi. Icnete de râs înfundat păreau că-i scutură umerii, dar am constatat foarte curând că erau de fapt spasme de plâns.

Surpriza ne-a tăiat tuturor respirația. N-am mai mișcat.

Acrobatul, care se ridicase și el în capul oaselor, de partea cealaltă, crispat și lent, cu un braț întins către copil, îi vorbea cu voce joasă, de peste drum. Nu înțelegeam nici eu ce spune. Cred c-o făcea deja de câtva timp, când, în liniștea care se crease, am putut deslușI câte ceva din bolboroseala lui frenetică, vin... vin eu, stai pe loc... nu mișca... să-ți arăt... să te învăț, stai, vin eu imediat la tine... stai. A continuat să repete mecanic, cu voce egală, cam aceleași cuvinte, în vreme ce, aplecat în genunchi, cu gesturi smucite și disperate, părea că-și întărește și-și asigură pe partea lui legătura cablului pentru noul drum. De doar câteva secunde, copilul se ridicase și el în picioare pe clădire, câștigând teren, mereu mai aproape de margine, zgâlțâit tot mai tare de suspine, astfel că acum se puteau distinge, printre sughițuri, și vorbele lui, nu... pot... știu... trec eu... pot și eu... nu... vreau... Într-o clipă însă, capătul cablului de pe partea acrobatului s-a desprins, țâșnind de sub mâinile lui și străfulgerând într-un arc amplu peste stradă. Cu viteza și șuierătura unui lasou, fără să

ne-atingă, întreg cablul s-a izbit cu un plesnet asurzitor de zidul opus.

De-aici încolo, n-am mai văzut nimic. Și n-am mai auzit nimic. Nu mai știu decât că m-am pomenit dureros înlănțuit sub brațele tatei. N-am să uit liniștea aceea. Durata ei. Până strânsoarea lui Jedri a cedat și am putut percepe iarăși forfota mulțimii. Pe ambele clădiri nu mai era nimeni.

Timp de câteva săptămâni, n-ai mai dat pe-acasă. Rămăseseși în spital. Aflasem că tu ai fost. Țin minte foarte bine asta. Și fantoma ta, răstignită în noapte. Și impulsul tău sinucigaș, care mi-a bântuit multă vreme visele. Și disperarea ta. Tipul tău special de singurătate. Atâta doar că, pe când ai revenit, pentru mine a fost prea târziu.

De bucurie, uitasem incidentul.

Acum, în teatru, ultimul anchetat a fost bătrânul Vesa. Pe el nu l-am auzit. Pe tot parcursul audierilor, răbufnirea a continuat să-i fie plină de amărăciune. Bombănea mereu în urma actorilor.

Nu-l înțelegeam. N-avea umor?

Reacționa ca și cum comportamentul celorlalți ar fi fost ceva de necontrolat și de necorectat. Un soi de fatalitate. Sau de boală. Totuși, după nici cinci zile, spre sfârșitul lui ianuarie, pe neașteptate și cu totul inexplicabil, cel puțin pentru mine, chiar după depoziția lui, a lui Vesa, cazul Gregor Surugiu a fost brusc închis.

Cu un Jedri eliberat și neranchiunos, ne-am putut relua viața de dinainte, și episodul a fost uitat.

Capitolul unsprezece

Aveau să treacă mai bine de două săptămâni până să o surprind pe Osea pentru a doua oară în călcătorie.

Revenisem, inspirat, direct de la rampă, cum fac de cele mai multe ori între repetiții. Îmi răsfirasem în voie schițele pe jos. Îmi plăcea unghiul din care cade lumina. Îmi permitea să fac retușurile cu capul plecat, cu picioarele încrucișate sub mine. În aceeași clipă în care am auzit un foșnet dinspre depozit, am văzut și pantoful Osei aterizând ca o gâză pe filele mele. O gâză lipicioasă, insistentă și trăncănitoare, pe care oricât o respingi nu-și desface aripile pentru a-și lua zborul, ci pentru a se muta doar puțin mai încolo, dacă nu chiar pe mâna ta, țopăind și înrobindu-ți și mai mult atenția și energia. Oricât o respingi.

A fost momentul în care mi-am amintit. O mai întâlnisem pe Osea! Chiar înaintea episodului cu aparatul fotografic. Cum de uitasem? Cum de n-o recunoscusem?

...Reveneam acasă de la unchiul nostru. Mă găseam în tren, în fața compartimentului pe care-l ocupasem singur, la întâmplare. Ajunsesem pe peron în ultima clipă, convins că nu voi mai prinde trenul. Un aranjament defectuos al vagoanelor mi-a sporit indecizia, aruncându-mă totuși, inspirat în ultimul

moment, în primul vagon pe care-l aveam în față. Reținusem la cumpărare că pe biletul meu era notat vagonul cu numărul opt. Urcând din pasajul subteran, mă pomenisem însă în fața scărilor vagonului șase. Am alergat de-a lungul lui și pe lângă următorul, crezând că am lăsat în urmă și vagonul șapte, ca să ajung la opt, dar acolo, spre contrarierea mea, am găsit capătul îndepărtat al vagonului cinci. Se părea că numerotarea începuse din partea inversă. Am virat înapoi, trecând iarăși prin dreptul vagonului șase, dar pe tăblița următorului scria cifra patru. Eram gata să abandonez, când am hotărât să mă urc imediat în vagonul patru, fără a mai încerca să dezleg enigma.

Trenul s-a pus, în aceeași clipă, în mișcare.

Tot timpul călătoriei, care avea să dureze în jur de opt ore, m-am simțit inconfortabil. Nu-mi găseam locul, pendulând continuu între bancheta pe care mă trântisem epuizat și culoar. Am pus mai întâi această stare pe seama agitației provocate de întârziere. Nu m-a consolat. Întârzierile, o știam, fac parte, dimpotrivă, din „rețeta“ echilibrului meu psihologic. Nu văd nimic paradoxal în asta. Presiunea zilnică e atât de mare, încât și astăzi încerc s-o neutralizez întârziind mereu. Oriunde și la fiecare întâlnire. Mi-au trebuit câțiva ani buni să-mi înțeleg acest mecanism interior. De altfel, încă de la început reproșurile celorlalți nu mă făcuseră să mă simt câtuși de puțin vinovat. Nu mă deranja nici că nu le puteam oferi o scuză imediată, deși o intuiam. Preferam să rămân dinaintea lor într-o aparentă inferioritate. Nici după ce-am descoperit eu însumi, câțiva ani mai târziu, explicația încetinelii mele, raportul cu ceilalți nu s-a schimbat cu nimic. Cei mai mulți nu-și exteriorizau indignarea, totuși îi simțeam pe toți atât de iritați, încât sunt convins că niciunul n-ar fi suportat nici cea mai mică încercare de-a mă

justifica. Și, în timp ce în conștiința lor continuam să fiu culpabil, eu mă păstram cât se poate de relaxat, fapt care nu scăpa neobservat nici ochilor lor profund contrariați.

Nu insist acum. Există multe situații de acest gen, în care lucrurile, deși firești, par ireconciliabile.

Spre seară, într-unul din acele momente în care, cu mâinile în buzunare, mă sprijineam cu toracele de bara de la fereastra culoarului, o adolescentă minionă s-a apropiat, venind dinspre vagonul șase. Am observat că pălărioara verde pe care o ținea în mână nu se asorta cu nimic din îmbrăcămintea ei. Cred că de-aceea și evitase să și-o pună pe cap. Sau, mai degrabă, văzându-mă, și-o scosese. M-am pomenit căutând, fără să vreau, motivul pentru care o păstra totuși. O primise în dar, sau tocmai o găsise rătăcită pe-o banchetă?

Instinctiv, pentru a-i face loc să treacă, m-am desprins de bară și m-am retras spre compartiment. Pentru că fata s-a mișcat în aceeași direcție, s-a pomenit blocată de mine. Reflex, ca să-i fac loc, am revenit spre fereastră, clipă în care și ea a avut același impuls, blocajul producându-se din nou, la fel de involuntar. În cele din urmă, am izbucnit amândoi în râs.

— Ce-i de făcut?

Copila părea să se dea bătută. Glasul jos, răgușit, ca al unei fumătoare, distona puternic cu fragilitatea trupului din stânga mea. Cum ne aflam amândoi atât de aproape unul de celălalt în acel moment, sprijiniți de ușa compartimentului, ea cu umărul drept, iar eu cu spatele, astfel că n-o puteam vedea, am privit lanul de-afară și, după o clipă, cu aceeași privire fixată departe, i-am răspuns răspicat și rar:

— Cred-că-voi-rămâne-locului-așa-că-acum-poți-încerca-să-treci.

M-am întors spre ea, am privit-o în ochi și am adăugat cât se poate de candid:

— Deși nimic nu-i sigur!

Cum era de așteptat, fetița cu pălărioara verde în mâini s-a întors din drum și, cu pași răsunători, a dispărut în vagonul din care venise și care, după cât reținusem, trebuia să fie cel cu numărul șase. Spun „cum era de așteptat“, pentru că, am observat asta, toate femeile sunt supărăcioase.

Deși ceea ce se-ntâmplase nu era foarte grav, scena mi-a lăsat un gust straniu, care mi-a sporit și mai mult starea de disconfort. Nu numai că mă simțeam atât de neghiob și inutil, dar, iată, ajunsesem să incomodez și existența altora. Am hotărât să nu mă mai mișc din compartiment, unde, cu capul sprijinit de suportul capitonat, am izbutit în cele din urmă s-ațipesc.

Pe toată durata somnului, te-am visat.

Te-am visat într-un bar. Îmi era atât de rușine. Sprijineai catul ușii batante. Aveai coatele bătucite, ochii injectați, muchiile toate îți erau solzoase ca buzele înăsprite de vânt.

Mă aplec. Mușc din tejghea cu dinții elastici. Localul tot e înțesat de statui feminine, la fel e și puntea vaporului de-afară. Voi sunteți toate pe punte și pe țărm, dar eu nu mă mai satur să contemplu construcția: nu mai văzusem niciodată un vapor, de aceea aș vrea să fiu singur când pornesc în prima mea călătorie pe mare.

Dar tu nu mă mai lași să respir. Mă sufoc. Mi-e atât de rușine pentru instinctele tale crude. Știu că eu sunt instinctele tale. Eu sunt instinctul tău mascul, iar tu, femela lui clandestină, de care de-o viață cu încăpățânare încerc să mă apăr.

Vaporul pornește încet. Eu stau pe țărm, încerc să-l prind, să-mi încolăcesc brațele de șoldurile lui, dar gleznele îmi rămân lipite de țărm. Am glezne feminine, gleznele mânzului însângerat lângă pântecul musculos din care tocmai s-a scurs. Pachebotul mă simte, grăbește, trupul mi se întinde, se lungește, e doar de ordinul secundelor că părți de trup cu fibra întinsă la maximum îmi vor ceda, vor plesni, își vor pierde controlul.

Tu, în continuare, nu mă lași să respir. Îmi plimb palmele pe șoldurile tale. Îmi văd degetele, au forma măruntaielor tale, pare că tu m-ai născut și eu nu sunt decât fătul unghierelor tale atât de stângaci încleiate.

Sărut puntea vasului. Acum tu taci, tu adormi încovoiată, cu spatele. Te încolăcesc. Nu mă simți, nu mă respingi. Șoldul tău are forma explorărilor mele. Cu pulsul accelerat la maximum, mă agăț, te acopăr cu dinții elastici. Vasul geme, vasul înaintează, cu mine, fără mine, cât „scap“ visul din mână îl mai aud scârțâind sinuos ca o spinare de leu excitat peste mireasa lui neagră...

M-am deșteptat cu doar zece minute înainte să ajung la destinație. Trenul intrase pe o linie cu restricție și scârțâia din toate încheieturile. Dormisem cu gâtul strâmb și aveam o durere acută în ceafă. Am exersat câteva rotiri cu capul, după care mi l-am ținut nemișcat în oglinda compartimentului. Am așteptat puțin, până ce propriul chip mi-a apărut neverosimil. Mi-am amintit că, în aceeași zi, îmi cumpărasem un trenuleț mecanic de la jucării doar pentru că vânzătoarea îl montase în vitrina magazinului cu desăvârșită grație tocmai pe când treceam și mi se păruse c-o făcea special pentru mine. Intrând, îi spusesem că rularea roților pe o șină circulară mi se pare cea

mai mare invenție a omenirii. Mi-a zâmbit stânjenită, fără să-mi răspundă nimic.

Acum, pierzându-mi răbdarea, am scos trenulețul din bagaj să-l studiez mai bine și am ieșit din nou pe culoar, să mă dezmorțesc. N-am apucat bine să-mi sprijin coatele de fereastră, când tânăra de adineauri și-a făcut apariția, de data asta apropiindu-se din direcția inversă, dinspre locomotivă.

— Ce număr are vagonul din care vii? am întrebat-o.

Am rămas înțepenit, de teamă să nu-i tai iarăși calea. M-a privit lung, drept în ochi, de parcă mă vedea pentru prima oară, în timp ce-și netezea părul. Am observat că pălăria dispăruse și mâinile îi erau libere.

— Nu știu, mi-a aruncat pe când se strecura prin spatele meu.

A pășit crispat, străduindu-se să nu m-atingă. Totuși, când s-a văzut dincolo, a strigat:

— În sfârșit, am reușit!

Râsul ei nu s-a mai domolit timp de câteva secunde.

— Pot trece înapoi?

Nu i-am răspuns. Nu mai aveam chef de joacă. Brusc angoasat, urmăream doar luminițele suburbiilor care precedau metropola noastră, cea care avea să mă înghită în câteva minute. Lângă mine, pasagera continua să râdă și să chicotească la fel de răgușit precum vorbea.

— Pot trece înapoi? s-a auzit, repetat, întrebarea.

— Fă ce vrei, eu am ajuns!

I-am pus trenulețul în brațe, i-am întors spatele și am coborât fără s-o mai privesc.

Și iat-o acum. Îmbrăcase pe pielea goală o tunică austriacă de secol XIX, care-i atârna caraghios până deasupra genunchilor. Sub amploarea hainei, picioarele ei musculoase păreau din cale-afară de firave. Încălțase și perechea de cizme, largi, ale aceleiași uniforme. După ce-și încheiase doar atâția nasturi cât să-și lase sânii mici aproape dezgoliți, făcuse câțiva pași înapoi și urcase pe grămada de bastoane și ochelari, pe cele mai noi eșantioane vestimentare și de recuzită – panglici și franjuri prinse cu ace, accesorii de pălării și corsete, planșe cu tulul abia înseilat –, și amenințase că le va distruge „dacă n-o să îmbrăcăm amândoi *imediat* toate costumele astea idioate și n-o să facem dragoste sub fiecare dintre ele“.

Am auzit câteva rame pârâind. Speriat, m-am ridicat și am tras-o lângă mine. Mi s-a cuibărit la piept. M-am încovoiat, ținându-mi pântecele departe. Jurasem să nu-i cedez puștoaicei de numai șaisprezece ani. Dar ea mi-a vorbit minute în șir.

Nu știu ce mi-a vorbit. Știu că mi-a vorbit răgușit. O ascultam interzis. Îmi luase mâinile și mi le așezase pe creștetul capului ei, ca pentru o binecuvântare.

— Lasă-le acolo, mi-a spus. Te rog.

Cu o mână mi se încolăcise de curea, la spate. Pe cealaltă mi-o vârâse, expertă, direct pe piele, sub cămașă.

Îi simt palma caldă, infantilă, masându-mi agil diafragma. O mișcare circulară, egală, în jurul ombilicului. Nu îndrăznește s-o coboare. Aș vrea s-o coboare. Am chiar un impuls de a-i prinde mâna și de a i-o muta mai jos, într-un simulacru de frânare.

— Nu mișca, mă somează. Nu mișca...

Nu doresc s-o opresc, n-am puterea, n-am de ce s-o opresc. Mă simt bine. Pe sub pleoape, ochii mei întredeschiși nu-i mai

văd decât buzele săltând, luminate stacojiu de o excitație care pornește să-mi dreneze și mie întreg cortegiul simțurilor.

Orbesc. O palmă moale, fierbinte, coborâtă, pare să-mi rupă acum fâșii din pântece. Am un spasm. Închid ochii lent. Mă las dezgolit. Sunt un câine umil, în erecție. În vreme ce Osea șoptește, șoptește. Nu știu ce vorbește. Mă sufoc. Sufocarea mi se înfiripă de sub coaste, invadându-mă ca o maree.

Mă aplec năuc. Nu ating gâtul Osei. Mușc în gol, mușc aerul de sub bărbia ei. Inhalez o miasmă otrăvită, de tunică bătrână. Îi șterg cu o limbă umflată sudoarea sânilor. Undeva, departe, pe altă emisferă, la mii de kilometri, îmi percep sexul lovindu-i mâna. Nu-l mai pot localiza, nici stăpâni. Când mi-l prinde, toată ființa mi se concentrează în el. Icnesc. Eu nu mai sunt. Sunt doar acel tronson diform și orb, de carne, aglomerat sub o piele incoloră, subțiată, prea întinsă. Pulsez neghiob, ca o inimă cu toate venele la vedere. Pulsez crescând, înaintând în palma Osei, pe care o simt tot mai pliată. Virilă.

Pentru o secundă, mâna îi încremenește.

Nu, fetițo! Nu acum!

Tremur. Așteptarea, controlată doar de îngrozitoarele junghiuri inghinale, mi-ar fi fost fatală dacă puștoaica de numai șaisprezece ani nu m-ar fi recuperat la timp, trăgându-mă peste ea. Nu înainte de a apuca să desprindă de pe suport baloturi întregi de veșminte, lăsându-le să cadă între noi.

Cât scena s-a repetat identic, timp de câteva zile, mi-a plăcut să-i joc jocul, mângâind pe dibuite, ațâțat de constrângeri. Pentru ca, după nici o săptămână, ascultându-i foiala, printre aceleași mormane de haine, să mă întreb dacă felul în care am făcut ultima oară dragoste mă mai satisfăcea în primul rând pe

mine. Imediat după consumarea actului, Osea însăși îmi spusese că i-ar plăcea să-mi zdrobească țeasta. Evit să vorbesc în asemenea momente. Totuși, nu mă putusem abține și-i răspunsesem hârâit că pornirile ei sunt „inacceptabile pentru preceptele noastre morale“, și, ca urmare, nu-mă-mai-interesează. Toate astea i le spusesem cât se poate de rar și distorsionat, de serios și cu mari pauze. Nu fără oarecare cruzime. Ca și cum nu m-a auzit, deși pentru a o impresiona accentuasem anume cuvintele, Osea persevera întrebându-mă când și unde am făcut amândoi prima oară dragoste. O întrebare cu care te chestionează, fără excepție, toate femeile. Nu știu de ce. Foarte enervant. Și, evident, pe moment nu știusem să-i răspund. Cum nu știusem să le răspund nici celorlalte. Țin minte doar că, în revanșă, mă ridicasem, îi deșertasem rucsacul și revenisem cu tot vraful ei de rechizite în brațe. Și că le aruncasem peste ea. Și că am penetrat-o încă o dată, ca de ultima dată, în mulțimea aceea de foi și caiete numai pentru că-mi plăcea să le fac să foșnească. Și pentru că știam c-o să le fac să foșnească îndelung, până voi izbuti să-i „livrez“ Osei orgasmul acela, al ei, atât de cerșit, de adolescentin și târziu. La sfârșit, în timp ce se îmbrăca, mă declarase nerezonabil, deși din ce în ce mai pasional.

Acum eram singur. Ce înseamnă *singur*? Nu faci precizarea decât prin raportare. Spui *singur* doar când ai fost, până atunci, și altfel. În cazul ăsta, să fii singur e o adevărată erezie. Iar eu fusesem până de curând, într-adevăr, altfel. De-asta fac acum precizarea. Eram singur. Nu eram liber. Doar singur. Izbutisem, în sfârșit, să-i spun și Osei Tetean *acel nu*! Îi mai spusesem *nu* de zeci de ori, cum îi spusesem chiar din prima zi, nici nu știu dacă Osea a înțeles că acum o spuneam pentru ultima oară. Când

închei o relație (pentru că, știi bine, Zedra, din cauza ta pe toate le închei), îmi place să-mi iau partenera prin surprindere. Nimic din ce vorbisem cu Osea nu prefigura că va fi ultima noastră convorbire. Doar că-n celelalte ocazii nici eu nu fusesem sigur pe mine. Simțeam eu însumi asta din felul ezitant în care îi repetam: nu, nu, nu. Din tonul meu ridicat, nervos, retractil, iar ridicat. Tranzacțional și necategoric. Niciodată nu era pentru ultima oară. Nu. Acum însă spusesem o singură dată *nu*. Un *nu* calm, firesc, definitiv. Definitiv. Aproape duios. Cred că Osea l-a înțeles și ea. Pentru că altădată reacționa imediat. Ca toate celelalte, ea era cea care făcea compromisul. Ea, cea care ducea relația mai departe. Nu treceau mai mult de douăzeci și patru de ore fără să revină măcar cu un telefon. Nu risca. Oricât de furioasă era, nu risca. Ajunsese să mă cunoască suficient de bine.

Dar acum tăcea. Și mă bucuram că a-nțeles. Pentru că din partea mea de mult n-a mai rămas nimic.

Nimic.

Capitolul doisprezece

...Sunt soldați peste tot. Câmpul pestriț e plin de mușuroaie...

Luna februarie a sosit cu un nou repertoriu. Se joacă o piesă de război. Teatrul pare tot sub ocupație. Îmi place! Nu știu dacă voi putea să povestesc.

...Soldații lenevesc așezați direct pe pământul gol, nu se ridică niciunul, nu se deplasează niciunul, pare a fi zi de odihnă, și ei se complac în ea vlăguiți și morocănoși, de parcă și ea, odihna, le-ar fi fost impusă, iar ei execută și acum un ordin. Din când în când, privesc încruntați în sus și cumva dintr-o parte, ca și cum ar căuta cu timiditate spre un superior, un caporal, sergent, căpitan sau maior, spre un colonel sau un general care le vorbește. Diferența constă doar în imobilitatea lor nepăsătoare, dinaintea superiorului nu stai jos, cu brațele care-ți cuprind genunchii, cu bărbia pe genunchi și, uneori, chiar scormonind cu vreo crenguță în țărâna uscată, fiindcă e iulie, după cum spun ei în piesă, o lună de secetă, fiindcă de două săptămâni nu s-a zărit urmă de nor. Dar acum e seară, peste o jumătate de oră vor fi iarăși despachetate proviziile, și ei chemați la cină, și acum lâncezesc cu toții proptiți unii de ceilalți, alături și totuși în singurătate, pentru că pe moment nu simt nevoia să-și mai spună nimic, oamenii ăștia pare că și-au

spus deja totul, își cunosc în detaliu biografiile, ale lor și ale superiorilor lor, deși în grade diferite, mai puțin pe ale celorlalți, din alte batalioane. Totuși, uneori, drumurile li se intersectează. Câte unul nimerește cu o misiune și în batalionul învecinat, unde e reținut o vreme până i se dă răspunsul, și el rămâne bucuros printre soldații de aici, care îi oferă o țigară să depene povești cu ei, despre el și camarazii lui. Și acum toți îl ascultă cu gurile căscate, pentru că poveștile sunt noi, ele nu sunt niciodată la fel, iar aici, pe front, ca și în teatru, se absoarbe orice, așa rupți de lume cum sunt, în afara scrisorilor pe care cu toții le scriu acasă, zilnic, chiar în absența vreunui răspuns. Scrisori patetice, neverosimil de patetice și exagerat de languroase, și ei, actorii, sunt primii care știu asta, că răvașele lor, ca și ale soldaților, pot părea neverosimile, dar nu se pot abține să nu le aștearnă, conștienți că niciodată, afară, în libertate, n-ar fi scris și n-au scris asemenea rânduri mamelor, surorilor, soțiilor sau iubitelor lor, pentru că ei se simt aici cu totul altfel, și ei nu știu de ce, mai sinceri, și mai curați, și mai amenințați, și mai vulnerabili decât oricând, și iubitele, care deschid scrisorile înfiorându-se și savurând la început atâta bruscă, nesperată tandrețe – pentru că declarațiile sunt pasionale, așa cum ele n-au fost niciodată înainte –, după douăzeci-treizeci de astfel de răvașe încep să-i privească circumspect, ceva nu e în ordine cu bărbații lor, îi știuseră până atunci viguroși și puternici, așa cum sunt ceilalți, neînrolați, care le dau acum târcoale și cu care, iată, se și întâlnesc uneori într-ascuns, în timp ce ai lor, pe scenă, par a le cere ajutorul. Ce caraghioși și copilăroși sunt, săracii, ceva le îmboldește să râdă și ele chiar râd, în sală, cuprinse de-o nelămurită jenă pentru

slăbiciunile lor, și ele plâng și râd în același timp, mustrându-i sever în gând, înduioșate matern.

Dar iată-l și pe căpitan. Stă cu capul sprijinit de o piatră și plânge, și actorul care îl joacă pe căpitan chiar plânge, sunt tot mai sigur de asta, că și Costi, bâlbâitul, plânge acum cu adevărat, că el chiar profită acum de rol ca să-și plângă plânsul lui încet care îi face așa de bine, și acum el nu se mai separă de batalion să-și caute ascunzișuri doar pentru că soldații îl știuseră sever, acum nu se mai abține, și el plânge, iată, în voie dinaintea celorlalți, cum numai în spectacol îndrăznește să plângă, pentru că soldații s-au obișnuit deja cu scâncetele lui, cum s-au obișnuit și actorii, nu le vine greu deloc, se pare că el mereu face asta pe scenă în momentele de odihnă, și nimeni nu știe de ce, și soldații îl lasă-n pace, după cum și ceilalți actori îl lasă în pace, după cum, la fel, ceva mai încolo, un caporal, căruia ei toți îi spun caporalul Lotar, este lăsat să-și scoată cizma și să-și răsfrângă pantalonul, făcând să iasă la iveală un picior păros, neașteptat de păros pentru tenul lui roșcat, și el se chinuie să-și ridice cracul până sub genunchi, până acolo unde se ivește rana aceea mare și urâtă, mare cam cât cadranul ceasului lui de mână, pe care, de asemenea, aici i-l știm cu toții, cum știm că actorul Onu, cel care-l joacă pe caporalul Lotar, nu s-a lovit, nici n-a fost rănit, doar că el are mari carențe de minerale, din pricina cărora actorul se scarpină ades, niciodată însă în spectacol, nu știu de ce, iar rana lui e și ea urmarea acelor scărpinări vechi și repetate, puternice și apăsate, și pielea lui e plină de astfel de pete măslinii, însă asta, de sub genunchi, e cea mai mare, și mai și sângerează pe deasupra, și cei cinci soldați din preajmă, sustrași de foșnet, întorc capul și privesc o clipă, însă nu mai zăbovesc, pentru că o știu și ei, cum

o știu cu toții, boala caporalului Lotar, boala actorului Valeriu Onu, de fapt, cu care s-au obișnuit, cum s-au obișnuit și cu ceilalți, cum cunosc în detaliu rănile și trupurile celorlalți, pentru că aici, în cabine, întocmai ca pe front, ei s-au văzut dezbrăcați de mii de ori unii dinaintea celorlalți, și toate trupurile le sunt tuturor familiare, cu imperfecțiunile și metehnele lor, cu bolile și duhorile lor, pentru că aici, în teatru, întocmai ca pe front, ei s-au lăsat torturați de mii de ori unii de către ceilalți, sau poate nu torturați, ci, dimpotrivă, ocrotiți și mângâiați, cum ocrotită se simte acum și Antonia Vertov în aceste ropote neașteptate de aplauze, cu puțin înainte de final, când actrița se lasă să cadă în scenă într-un simulacru de deznădejde, pentru că, în rol, ea nu și-a mai văzut de mult iubitul, deși noi știm cu toții că Vertov e prezent și-acum în lojă, în vreme ce, cu fața în mâini și trupul întins pe podea, Antonia e scuturată de plâns.

...Astfel că luna februarie a sosit și cu un succes răsunător de public. Cu atât mai neașteptat cu cât, mă grăbesc să precizez, el nu se datorează actorilor. Nici Antoniei Vertov. Succesul i se datorează lui Yoli. Iar Yoli e șoimul Antoniei. Jucăria ei vie, de care e nedezlipită. De care nu se desparte nici în repetiții. Când Jedri însuși se-amuză, spunând că șoimul dă chiar echilibru cadrelor și rolul e avantajat. Cu toții ne-am obișnuit cu Yoli. În teatru, oriunde, în cabine, în culise și pe coridoare, înainte s-o vedem intrând pe Antonia, îl vedem intrând pe Yoli. Îi stă neclintit fie pe umărul drept, fie pe creștet. Niciodată pe umărul stâng. Nu știu de ce. Înaltă fiind, Antonia e nevoită să umble mai tot timpul cocoșată din cauza păsării, cu gâtul contractat, ca să n-o strivească de grinzi. Ca un ceasornic neobosit, ca un puls

regulat, domnul Vertov, soțul Antoniei, sosește cu șoimul în fiecare dimineață, pentru ca seara să revină, să-l ia din nou acasă.

Dar Vertov e mereu nemulțumit. Nu din pricina lui Yoli. L-am auzit plângându-i-se lui Jedri. Ceea ce-l îngrijorează e paloarea Antoniei. Ca, de altfel, spune el, paloarea tuturor. Șocanta degradare.

N-ar trebui s-o lase mai moale? N-ar trebui și ei, actorii, protejați? N-ar trebui scoși mai mult la aer?

Vertov invocă și alt argument: părerea localnicilor. Oamenii spun că, în puținele și rarele minute cât „scapă“ în afară, până la primul chioșc alimentar, actorii sunt recunoscuți după culoare. Și după cumințenia înceată și sumbră. Plictisită. Și după miros, pentru că, da, toți au același miros: de dezinfectant. Și după plâns. Pentru că, uneori, adeseori, câte unul plânge. Și după mers. Și nu e bizar? Ies numai câte unul. De ce ies numai câte unul? întreabă Vertov. Și se grăbesc înapoi. Și poartă aceleași haine, umblă împleticiți, se clatină nesiguri, parc-ar fi din altă lume. Parcă nici n-ating pământul.

Vertov exagerează, iar pe Jedri îl supără cumplita evidență. Jedri și Vertov se înfruntă. Se sfâșie în bucăți. Nu e prima oară. Pentru că scena se repetă identic, tot la câteva zile. Și-n timp ce Jedri îi impută soțului gelozia, soțul se rușinează, înghite-n sec și recunoaște. Da, e gelos, insolent și egoist, e monstruos, imatur și necioplit, e disperat, degenerat și nesăbuit, e tot ce vrea Jedri să fie, dar ce să facă, nu poate trăi fără Antonia! Jedri spune a mia oară că n-o ține el cu forța, insistă, repetă că n-o ține, cum nu-i ține pe niciunii cu forța.

Brusc, Vertov se scuză și îl scuză. Grațiază forța de atracție a lui Jedri, admite că e o performanță asta, pe care Jedri o

atinsese, că actorii rămân *tot timpul* cu el, lângă el, de bunăvoie. Discuția se clarifică, se calmează, se pune pe făgaș, capătă coerență. Faza se dezamorsează. A mia oară. Jedri îl invită din nou să rămână și el cu ei, pentru că n-au nimic de ascuns, așa e bine, așa e cel mai bine, așa i se pare corect, dacă vrea s-o vadă mai des pe Antonia. Vertov „n-are încotro“ și acceptă. Cele mai multe după-amiezi Vertov și le petrece în teatru. Alege o lojă, mereu aceeași, loja opt, o lojă centrală, fără să intervină, fără să deranjeze, fără o vorbă, retrăgându-se numai târziu, în noapte, când Antonia i-l predă pe Yoli și-i sărută pe amândoi, soț și șoim, înainte să dispară în refugiul ei magic, la etaj.

Acum, repet, cu puțin înainte de final, când actrița se lasă să cadă în scenă într-un simulacru de deznădejde, cu fața în mâini și trupul întins pe podea, scuturată de hohote de plâns, când sala scapă un țipăt de surprindere și aplauzele izbucnesc spontan, însăși Antonia e nedumerită. Oricât de bine jucată, secvența nu e una la care să se culeagă aplauze. Într-un asemenea punct, nimeni vreodată n-a aplaudat. Dar Antonia nu vede ce se-ntâmplă. Nu l-a văzut pe Yoli desprinzându-se neașteptat din brațele domnului Vertov, din loja opt a primului rând de balcoane, și trecând razant, cu un fâlfâit amenințător, pe deasupra capetelor din sală. Nu l-a văzut venind întins către ea, așezându-i-se panicat pe creștet. A înțeles și ea, abia într-un târziu, când l-a simțit țopăind isteric și căutându-i tandru prin păr.

Era vremea în care toate ziarele locale s-au grăbit să-și umple paginile, comentând succesul răsunător al trupei lui Jedri.

„...Domnul Peter Jedrijevschi, care ne-a obișnuit cu spectacole peste medie pe când conducea Teatrul Mare, atinge acum, la Teatrul Mic, apogeul carierei“, scrie un cronicar de la „Alternativa“.

„...Pentru o devoțiune aproape periculoasă au optat tinerii dezlănțuiți de la Teatrul Mic, care trăiesc de bunăvoie într-o izolare totală de restul lumii“, consemnează „Observatorul“.

„...Teatrul Mic renaște sublim din ruine, învăluit în mister și fervoare“, titrează și cotidianul „Corespondent“, în timp ce „Jurnalul de seară“ a găzduit chiar o dezbatere, parcelată sub mai multe titluri:

„Carisma unui regizor sau magia incendiară a dăruirii“ (intervenție semnată H.B.).

„Un suspans existențial în schimbul sălilor pline“ (L.P.).

„Povestea unor pustnici și a misterului lor labirintic“ (C.T.). Etc. Etc.

Tot aici au fost inserate și câteva declarații ale actorilor:

„...Nu cred ca teatrul nostru să fi născut un regizor mai sclipitor ca domnul Jedrijevschi“ (Valeriu Onu, actor, treizeci și unu de ani).

„...Nimic mai simplu: agresiunii de-afară îi preferăm lumea infailibilă de dinăuntru“ (Antonia Vertov, actriță, douăzeci și șapte de ani).

„...Funcționăm prin instinct. Ne lăsăm purtați de o perspectivă fără limite“ (Costi Braia, actor, douăzeci și patru de ani).

„...Nu poți cunoaște și nu te poți cunoaște fără să trăiești apăsător“ (Gelu Granea, actor, douăzeci și nouă de ani).

„...Ne simțim epuizați, dar și inepuizabili“ (Lara Rizea, actriță, douăzeci și nouă de ani).

„...Nu suntem palizi decât sub lumina reflectoarelor“ (Josefina Urs, actriță, douăzeci și opt de ani).

„...Tot ce am de spus voi rosti pe scenă“ (Jana Corvin, actriță, douăzeci și cinci de ani).

În urma acestor mărturisiri, în ziare au proliferat ideile preconcepute, ca și excesele unei empatii distorsionante cu actorii fanatizați. Câțiva observatori, blajini, ai fenomenului artistic de la Teatrul Mic i-au remarcat prospețimea, în timp ce alții i-au detectat numai expresia șovăielnică, încheind, cu totul nejustificat, într-o notă de profeție sumbră.

Capitolul treisprezece

Repetiția următoare se încheiase mai devreme ca de obicei. Era ora patru a după-amiezii și actorii celorlalte teatre, cărora Jedri le permisese și de data asta să-i asiste prestația, se retrăseseră. N-o făceau mulțumiți. S-ar fi mutat cu dragă inimă în trupa lui Jedri. Și-ar fi părăsit bucuros regizorii și îndrumătorii pentru a se abandona fără crâcnet sub protecția lui. Jedri marcase însă teritoriul cu o intransigență inexplicabilă. Închisese ceremonios cercul „aleșilor“ și nu admitea nicio altă intruziune.

Tocmai meditam la traseul pe care aveam de gând să-l improvizez de unul singur, când am auzit tropote înfundate deasupra. Întreaga trupă, privilegiată, a celor doisprezece revenea în fugă pe scenă. Penumbra îi făcuse pe câțiva să se împiedice în panourile decorative care fuseseră târâte în culise. N-apucaseră să se schimbe. O jerbă luminoasă verzuie, pală și sidefată în același timp, aproape spectrală, se lăfăia pe trupurile lor, survolându-le. Sus, în hățișul de cabluri, licărea un singur bec reflectorizant. Lumina slabă, așezarea lor în grup compact, comasat doar pe un colț al scenei, ca și vorbirea gâfâită și în șoaptă îmi dădeau impresia unei conspirații. Cu toată oboseala repetiției, actorii păreau niște copii, jubilând că scăpaseră de la

somnul obligatoriu de după-amiază, după ce se prefăcuseră că au ațipit, până și-au văzut „supraveghetoarele“ adormind înaintea lor, buștean. Timp de cinci minute – care-mi încordaseră și mie dureros gleznele neantrenate –, s-au menținut nemișcați, fiecare în poziția în care nimerise. Un exercițiu de pantomimă, spontan și nedirijat, bine cunoscut tuturor.

După minutele de reculegere, ca dezmeticiți dintr-un consemn misterios, au reînviat. Începură să-și schimbe locurile, sărind în arc unii peste ceilalți, din sprijin pe-o palmă. Totuși, au rămas încarcerați într-o arie restrânsă, cu picioarele încrucișate sub ei, de parcă s-ar fi temut să escaladeze o linie de demarcație vizibilă numai lor. Mă întrebam ce-i făcuse atât de conspirativi și ce-i putuse determina să renunțe la momentul de odihnă spre care altă dată alergau interesați. Grupul era complet. Le distingeam siluetele și fizionomiile cu ușurință. Șase dintre ei, care ocupaseră mijlocul, au creat pe loc un nucleu, un fel de stat major, discutând încet și-n același timp aprins. Restul rămăseseră în plan secund, fixați în poziții de aparentă relaxare. L-am văzut pe Costi Braia întins pe spate în marginea scenei, cu capul spânzurând în gol, dincolo de ea. Își deplasase trupul până acolo târâș, servindu-se de tălpile pe care și le proptea lângă șezut, împingându-le apoi și ridicându-și iarăși genunchii, consecutiv. Cu ochii deschiși și fața astfel răsturnată către sală, părea un mistic scrupulos, răstignit pentru o vină uitată. Fiind cel mai distanțat de grup, cred că era și cel mai absent de la ceea ce se petrecea în centru. La picioare, cu tălpile lipite de-ale lui, așezată în sens invers, își făcuse loc, pe burtă, penetrând în grupul central cu coatele pe care se sprijinise, Lara Rizea. Slăbănoaga rasă-n cap purta și acum cu

sine coperta cărții despre care susține că o va scrie cândva. Mi-o arătase și mie. Graficianul care i-o machetase la cerere îi distribuise numele cu litere mari, Antique Olive, undeva înspre mijlocul filei cartonate, chiar deasupra titlului de mult ales și el: *Lovitura.* Lara divulga neobosită, oricui era dispus s-o asculte, amănunte legate de intriga viitoarei cărți, pentru a cărei scriere însă își stabilise și-și rezervase o perioadă anume, numai de ea știută, mai târziu, când „lucrurile vor intra pe făgașul normal“. Pretinde că până atunci nu e pregătită să facă față acelui „haos opresiv“, despre care auzise că ți-l poate induce, la momentul respectiv, o creație definitivă, încheiată. În joc, în schimb, Lara e dușmanul cel mai înverșunat al vorbelor. Adepta cea mai înfocată a gesturilor solemne. A „eliberării imaginii de sub tutela literaturii“, așa cum o învățase Jedri, citându-l pe Craig. Am auzit-o de multe ori repetând aceste cuvinte. Am auzit-o și acum implorând în șoaptă.

— Lăsați vorbele, fie-vă milă. Tăceți... tăceți. Orice veți hotărî, trupul să vorbească pentru voi!

În replică, Jana Corvin, bărbătoasa ai cărei sâni uimitor de mici pentru statura ei viguroasă rămăseseră goi, pictați în dâre roșietice, se avântă spre ea în patru labe, mârâind și dezvelindu-și gingiile. Întinse în urmă un picior ridicat și făcu ca laba să-i zvâcnească în aer cuprinsă de tremur. Jivina însetată de sânge, pe care o întruchipase în urmă cu nici o oră, nu ieșise încă pe de-a-ntregul din rol. În pumnul stâng strângea și acum ciolanul cu resturi de carne crudă, din care mușca în răstimpuri isteric.

Privind-o, am revăzut, cuprins de o inexplicabilă nervozitate, fraza pe care Jedri i-o scrisese lui Radic. *Îmi*

prisosește îndârjirea fetei... care are mereu ceva în plus de făcut... cu mișcările ei excesive...

— Scuză-mă, mirosul de hoit nu m-a atras nici până acum.

Vorbind, Valeriu Onu se îndepărtă de ea precaut. Ținându-se de nări, respira anevoie, cu gura deschisă. Părea că se-năbușă.

— Ce vrei să spui? hârâi Jana.

Scuipase carnea molfăită în partea opusă. Boțul aterizase peste picioarele Carlei Leonid. Carla nu-i sesizase însă gestul.

— Întocmai ce spun: n-am niciun chef să-ți simt duhoarea. Nici a ta, nici a altcuiva!

Gelu Granea îl pocni ușor peste cap.

— Atunci, ce cauți aici? Ce cauți cu noi? Cum vei suporta... mirosul?

Sări și se îndepărtă de grup cățărându-se dintr-un salt riscant pe scara din frânghie care atârna în fundul scenei. Eram obișnuit cu asta. Gelu e acrobatul trupei. Deși plasat într-un con de umbră, membrele-i albicioase, neatinse de soare, și mai ales legătura din pânză albă care-i înfășa coapsele și sexul îi făceau balansul vizibil. Urmă o clipă de tăcere. Valeriu acceptă timid:

— Din moment ce ne-am apucat de-o treabă...

— Fii sigur că o vom duce până la capăt, îl încurajă Lara, ea însăși deloc convinsă.

Făcu dinaintea lui o plecăciune adâncă.

— Descătușați de rațiune...

— De autocontrolul trivial și dezagreabil...

— În numele autenticității...

— Ne-a spus-o chiar el...

Intervențiile actorilor, care se declanșaseră ca la comandă atât de nefirești, se succedau în cerc, cu repeziciune, preluate

instantaneu, ca-ntr-o ștafetă, de la o gură la alta. Deși îi auzeam ce spun, nu înțelegeam ce spun. N-aveau nicio foaie în față.

Cu excepția lui Costi Braia, care continua să-și țină capul răsturnat către sală în aceeași poziție incomodă de dinainte, priveau cu toții fascinați înspre acrobat. În picioare, înfipt într-o treaptă înaltă a scării, cu spatele la ei, cu fața lipită de frânghie, Gelu, care se știa studiat, executa în ralanti, cu coatele și genunchii îndoiți, mișcările de rigoare, fără a mai urca, doar simulând urcușul. Din când în când, întorcea capul și înălța un braț în afara scării, provocând rumoarea și așteptând ca douăzeci de palme să se lovească moale, fără sunet, în același simulacru de aplauze. Punctând victoria apărătorului ei, Jana avu un nou acces de mârâit. Își scutură în aer același picior într-un reflex animalic, de reîncărcare nervoasă și avânt.

— Lăsați prostiile!

Costi Braia, bâlbâitul, trona acum în picioare, în mijlocul trupei. Nu-l văzusem venind. L-am auzit și pe el vorbind, la fel de artificial și prețios.

— Orice inconvenient ne va stimula fapta. Să vă fie însă limpede. S... suntem aici pentru a apăra caracterul veridic. Aparența de p... probabilitate.

— Niciun preț nu e prea mare pentru asta!

Lozinca răbufni simultan din gâtlejul Oliviei Jurj și al Fridei Marcu, care, una peste cealaltă, dar fără să se-atingă, simulau prin mișcările propriilor pântece, ca și prin balansul unei scânduri interpuse, angrenajul unui act sexual.

Costi le privi spasmele și fețele îmbujorate cu multă luare-aminte.

— Numai impresia de verosimilitate mișcă spiritele.

Vorbind, Alic Brun ieșise și el cu totul din sacul de nailon în care se vârâse până atunci. Îl împăturase și și-l pusese sub cap.

— Ne-a spus-o chiar el.

Patru voci din fundal, pe care nu le-am identificat, declamară imediat, ca programate:

— Atunci, lui îi vom consolida autoritatea!

— Pe chip nu i se va vedea mâhnirea... nici durerea... ci geniul!

— Proba de suspensie a minții va fi garantată!

— Și toate astea, în plin vacarm al aplauzelor!

— Stați, stați, s... stați, îi temperă Costi Braia. Stați. Cu c... condiția...?

— Cu...

— Cu...

— Cu... condiția de-a plăcea, de a nu trăda frumosul!

Satisfăcut de răspuns, Braia întârzie cu privirea asupra Antoniei Vertov, stopând brutal șirul altor intervenții. Cu o palmă întinsă, ceru definitiv tăcerea.

— Bine. V-ați adus mănușile?

Ca la comandă, odată cu el, toți ceilalți își vânturară în aer palmele înmănușate. Am fost uimit să constat că nu le observasem până atunci.

— Ați adus și c... cretele?

— Cretele, cretele! strigară toți în cor.

Priveau cu mâna streașină la ochi, asemenea liderului lor, pe deasupra sălii.

Nimeni nu se clinti. Înțepenisem și eu. Eram atât de aproape, încât inhalam sudoarea uscată a trupurilor muncite, încă neprimenite. Începusem să obosesc. Mă-ntrebam dac-ar trebui să râd sau să mă îngrijorez. Mai degrabă mă-ngrijoram.

Pentru mine? Pentru ei? Pentru cine?

Aidoma lui Gelu, restul băieților erau și ei desculți și goi, și doar o fașă albă, înnodată pe un șold – pe care eu însumi o concepusem –, le acoperea fesele și sexul. Cu toată severitatea lui Costi Braia, care se cerea ascultat, am observat că fiecare încheiere a unei replici, din partea oricui, era marcată de Sile Pascal (cel mai tânăr dintre ei) printr-un exercițiu spectaculos de încordare alternativă a mușchilor abdominali, impecabil întreținuți. Așezată lângă el, Carla Leonid îl urmărea hipnotizată. Încerca să prindă momentul în care să poată palpa vreunul – în chiar clipa revelării lui –, în vreme ce Sile o hărțuia reprimându-și tocmai porțiunea în cauză și făcând imediat să zvâcnească mușchiul alăturat. Fără să-și dea seama, în strădania ei, Carla se urcase aproape cu totul peste Sile.

Dar jocul alternanțelor musculare fusese anume dirijat astfel, încât palpările Carlei să coboare, mușchi cu mușchi, până în preajma pubisului. Cea din urmă zvâcnire carnală a pântecelui lui Sile și, desigur, singura care se lăsă palpată prin pânză, o făcu pe Carla să scoată un țipăt isteric. Sări deoparte ca arsă, în hohotele de râs ale seducătorului, al cărui mădular se încăpățână să mai palpite haotic o vreme. Obișnuiți pesemne cu asemenea hârjoneli nevinovate, ceilalți aruncară spre ei priviri pline de reproș.

Fu momentul în care Josefina Urs își scoase peruca și, de sub ea, lăsă să le cadă la picioare douăsprezece crete colorate. Ca la comandă, cu excepția lui Braia, toți actorii se repeziră, călcându-se în picioare, să intre în posesia uneia dintre ele.

Cu creta roșie între dinți, Jana Corvin se trânti pe burtă dinaintea Josefinei, se gudură înconjurând-o, apoi se opri, ridică ochii, scoase un mârâit scurt și zvâcni din picior. Josefina, care-

și fixase peruca la loc, îi savura șiretlicul privind-o duios și scărpinându-se cu unghia inelarului în ceafă. Am auzit-o bolborosindu-i câteva vorbe blânde, franțuzești.

Braia își plecă fruntea și-și duse palma dreaptă înmănușată în dreptul inimii, așteptând ca spiritele să se liniștească. Curând, când ceilalți făcură roată în jurul lui, se lăsă jos, luă creta albă și schiță pe pardoseală, în partea stângă a scenei, litera *X*, de mărimea unei tălpi. Luă apoi creta albastră din mâna lui Sile și desenă în jurul literei un cerc abia vizibil, de pe a cărui circumferință trasă o săgeată scurtă înspre dreapta. Îi înapoie creta lui Sile, îl luă de braț și-l conduse în așa fel încât acesta rămase în picioare, cu fața către sală, cu tălpile pe săgeată.

— Ăsta ți-e locul. Aici vei sta și *atunci.* Din punctul ăsta vei ieși pe aplauze, îi spuse Braia.

Luă imediat creta verde, a lui Valeriu. Desenă și cu ea un cerc, ceva mai mare, concentric primului, dar a cărui mică săgeată indica direcția opusă. Îl așeză pe Valeriu peste săgeata verde. Îi spuse aceleași cuvinte. Folosindu-se și de restul cretelor, continuă să le circumscrie primelor cercuri încă zece, din ce în ce mai mari, prevăzute, și ele, cu săgeți, orientate fie către stânga scenei, fie către dreapta, fie către fundal. Cu fața spre sala goală, actorii se lăsau conduși pe locurile indicate, urmărindu-și liderul cu maximă atenție. Părea că manipularea le făcea plăcere. Când își încheie lucrarea, Braia se proțăpi, el însuși, în apropierea mea, pe săgeata albă a ultimului inel. Nu înțelegeam nimic.

— Așadar, vă prindeți s-o facem? Vă mai întreb o dată. Vă prindeți? Dacă aveți ezitări, vreau s-o știu de pe-acum.

— Nu suntem diletanți, ce dracu', mormăi Jana.

— Dar... dacă fapta noastră... evenimentele... nu se vor îndepărta în timp?

Valeriu Onu tremura din tot corpul. Tremuram și eu. Trecu brusc o pală de curent iscat din direcția sălii. Cineva, undeva, deschisese o ușă.

— Nu e cazul să vă panicați, spuse cu voce ceva mai stinsă Braia. Alte întrebări?

Braia se grăbea.

— Vom coborî pe rând?

— Pe scara de rezervă?

— *După*... ne vom întoarce aici?

— Cine va sta la aplauze?

— Vom avea unelte?

— Vom lucra cu măști?

— Fără măști. „Spectatorii vor ca actorul să aibă suflet...“, îi opri, recitând, Costi.

— „...Iar, sub mască, sufletul e ca focul sub cenușă...“, încheie visător Alic.

— Goldoni! Goldoni! țipară în cor ceilalți.

Se aplaudară singuri, bucuroși să-l recunoască. Mulțumit, Braia îi făcu Josefinei semn să se-apropie.

— Până una-alta, tot ce-aveți de făcut este să vă memorați locurile de pe care veți ieși repede, pe rând. Evitați haosul! Și... nu uitați mănușile!

Îi înapoie Josefinei cretele. Actrița își scoase peruca și le adăposti din nou sub scalpul sintetic, direct pe craniu. Antonia se grăbi să iasă prima. Spuse melancolic:

— Deocamdată, se cuvine să vorbim despre el cu gingășie.

Ciripind, uită să se aplece.

Singur în scenă și agitat cum nu-l mai văzusem, Yoli țopăi și bătu din aripi până ce urmele cercurilor desenate de Braia se șterseră cu totul. Abia atunci se liniști. Nu-și luă zborul decât după ce, proțăpit cu ghearele pe litera *X*, scoase un lung țipăt lugubru.

Capitolul paisprezece

Mirosul de fum mă sufocă. E un fum înecăcios aici. Flăcările au răbufnit spontan, cu explozie. Osea doarme lângă mine, dacă nu cumva a leșinat. Atât s-a năpustit asupra mea în ultimele minute și a plâns, până a leșinat. Pentru o fracțiune de secundă, pare c-a deschis ochii, nu sunt sigur, pare că i-a fixat pe pumnul ei, în care ascunde în continuare cheia. Prea târziu! Nu i-o mai pot smulge. Deși, acum, pare c-ar vrea să i-o smulg. Apoi a ridicat ochii înspre locul în care ar fi trebuit să se afle o fereastră. Dar aici, în garderobă, ferestre nu sunt. Nici în călcătoria din față nu sunt, așa că s-a strâmbat îngrozitor. Nu-i cunoșteam această strâmbătură! Nici refluxul ăsta stomacal, bărbătesc, grețos. Acum cred c-a leșinat iar. N-o văd să mai respire. Sunt doar la câțiva centimetri de ea, cu toate astea nu mă mai pot nici eu mișca. Parc-am fi infirmi amândoi, doi paralitici...

Mai poate un paralitic să-ți capteze cu totul viața, Zedra, atât prin instinctele lui imprevizibile cât și prin puterea de judecată?

Mă gândesc să strig cât mai am timp, cât mai am eu însumi timp, adică foarte puțin, adică, bănuiesc, *tot timpul meu.*

Niciun răspuns! N-aud nimic în afara pârâiturilor, nu mai pot decât să presupun că flăcările sunt tot mai aproape, că au început să muște și din garderobă. Nu mă aud nici pe mine, nu știu nici măcar dacă am strigat. Dar a fost ca și cum aș fi strigat, ca și cum ce-am întrebat te-aș fi întrebat pe tine, Zedra. Osea tace în continuare. După tot ce-a făcut... Dar Osea nu contează. Osea, cu instinctele ei criminale... A trebuit să accept asta, a trebuit să accepte și ea asta, creierul ei asfixiat a trebuit să accepte, în sfârșit, asta, în ultimul ceas, că ea nu contează, *nu mai contează*, cum n-a contat, de altfel, niciodată, și eu fac eforturi să-mi țin ochii deschiși numai ca să mă gândesc și acum la tine, tot la tine, numai la tine, buna, credincioasa, minunata mea Zedra. La tine și la libertatea ta de-aici încolo. La infirmul, la paraliticul care sunt acum, la picioarele mele în spasme... unica mea morală, morala austeră, chipurile cioplite la care să te închini.

Te văd... cadră cețoasă... te văd cum umbli, te târăști, îmi pare c-alergi în jurul „patului“ meu de paralitic, doar-doar îmi provoci dorința, mersul. Nu te-am văzut de mult. Aș vrea... aș vrea să mă ridic, să te ating, încerc din răsputeri să mă ridic proptit în coate. Cum te-aș atinge! Dar nu pot. Am mari dificultăți cu coatele. La fel și tălpile. Tălpile mele au spasmul îndrăcit al dansului de negri. Tălpile mele fumegă...

...Mult timp, ai fost, vei fi regina bolii mele. Tu stai pe tron în locul meu, tu exiști... mai exiști...

Chiar dacă iubirea mea a obosit, eu îți voi mai repeta o vreme numele, și numele tău, păpușo, se va afla printre puținele vini de care mă voi lepăda cât de curând cu sinceritate. O, Zedra! Zedra mea...

Printre plăcerile întregii mele vieți te-am risipit, în ultimul lor convoi, cel însetat de fidelitate, te-am protejat. Cu tandrețea cu care (mai ții minte?) în unele nopți mă încăpățânam să-ți ridic capul. Mai ții minte, Zedra? Cu provocarea cu care atât de prostește tu continuai să te lași sufocată...

...Îmi luai mâna. Aveam cincisprezece ani. Ne legaserăm și mai mult. Era anul în care părintele nostru ne vorbise prima oară de mama, după mult timp. Revenise în oraș. Se mutase singură, de altfel nu locuise niciodată cu alt bărbat, știam asta, o știam de când ne părăsise și pe noi, copiii, știam că până i se născuse și cealaltă fiică locuise singură, iar pe odrasla aia a ei nimeni n-o văzuse după naștere, știam și asta, părintele nostru ne garantase asta, și noi îl credeam pentru că se jurase că nici el n-o văzuse și n-o căutase niciodată pe sora noastră, de care auziserăm și noi, dar pe care n-o recunoșteam ca atare nici noi, niciunul, căreia nu-i spuneam niciodată „soră“, căreia nu-i știam nici măcar numele, nici nu știam dacă o fi având vreunul, de vreme ce ea nu merita niciun nume, de vreme ce pentru noi ea nu era decât făptura-de-care-nu-trebuia-să-pomenim-niciodată, nici n-am fi avut cum, de vreme ce ne „răpise“ mama, și pentru noi ea nu era decât Fata-mamei-fără-nume, sau Nelegiuita, sau Afurisita, sau Ticăloasa și Blestemata, pe care niciunul dintre noi nu dorise s-o cunoască vreodată, pentru simplul motiv c-o uram.

Cum o urăsc acum pe Osea, pentru insistența și iubirea ei, pentru slăbiciunea și răzbunarea ei, pentru satanismul și instinctele ei criminale, pe Osea, care ar fi trebuit să știu că e de-o vârstă cu sora noastră vitregă, și pe care n-ar fi trebuit s-o ating. Sub niciun chip! Chiar și numai pentru acest fapt, că e de aceeași vârstă cu Fata-mamei-fără-nume, Nelegiuita și Afurisita

și tocmai de aceea ar fi trebuit s-o urăsc și pe Osea de cum am văzut-o răsărind în poartă.

Așadar, rămăsesem doar cu tine și cu tata. Un părinte pe care începuserăm să nu ne mai bazăm, pentru că se-nchisese tot mai mult în sine, pentru că glasul cu care se retrăgea în cele mai multe seri în durerea lui, după ce ne cerea să stingem luminile, era din ce în ce mai stins. Așteptam momentul! Presupun că-l așteptai și tu. Așteptam, cum mă obișnuiseși, să-mi deschizi ușa. Să-mi ceri să vin în patul tău, lângă tine, așa cum făceam, aproape noapte de noapte, de câteva luni încoace. Așteptam asta! Niciun perete despărțitor! Așteptam încordat să mă chemi. Zigu! Mă furișam după tine. Intrând la tine, încuiam mai întâi ușa pe dinăuntru, fără ca tu s-auzi.

Nu știu de ce făceam asta! Urât obicei! Astăzi n-aș mai face-o!

Tremuram tot. Un suc cald și acrișor îmi curgea, cum îmi curge și-acum, nestăvilit, pe gât, gura mi se reumplea abundent și aproape nu mai pridideam cu înghițitul. Deși nu-mi șopteai decât numele... Zig! Zig!... Știam ce vrei! De-aceea, sub plapumă, mă păstram exagerat de țeapăn și drept, și la mare distanță de tine. Nu-mi era ușor! Te simțeam arcuindu-te, simțeam cum te convulsionai, cum te-ntindeai, cum întindeai mâna să mă cauți, să mă simți, cum îmi luai mâna, de fiecare dată numai mâna.

Nu mâna mea umedă... Cu care nu te-am atins niciodată, Zedra! Așa cum știu că frate cu soră nu se-ating... Așa cum – îmi repetasem de mii de ori în acele clipe și-n toate celelalte clipe ale vieții mele – frate cu soră *nu trebuie* să se atingă. Cu mâna ta peste mâna mea mă dirijai să-ți apuc perna, să-ți acopăr fața cu perna. Fața, obrajii, tâmplele, ochii. Niciodată buzele! Buzele tale de copilă exaltată, păpușo. Buzele tale vicioase,

schimbătoare, cu claviatura atât de modulată, care continuau să mă strige, să mă acordeze, să mă cheme, să mă înnebunească, deși te apărai, nu știu de ce, deși mă forțai și pe mine să te apăr, să te apăr de mine, cu mâna mea, nu știu de ce tocmai de mine, fără să fie cazul.

Pentru că, odată intrat în patul tău, eu oricum nu te atingeam.

Nu o lovi, n-o izbi, n-o scutura, n-o trânti la podea, ea e fată, ea e sora ta mai mică... Ea e mai plăpândă.

E drept, nici nu te sărutam măcar. Aveam reflexul unui mamifer în somn. Eram leoaica apucând cu botul puiul de sub gât, să nu-l strivească.

...Ai fost, vei fi regina bolii mele. A dușmăniilor pe care le-ai stârnit între noi și a faimoaselor prietenii între dușmani. Acum, dintre noi doi, oriunde ești, doar tu exiști... *mai exiști.* Acum, tu stai pe tron și-n locul meu. Și-n unele dimineți, când te vei vindeca, să nu uiți... să nu uiți asta, păpușo... să nu uiți asta niciodată, Zedra, păpușo, așa cum ni se întâmpla frecvent în serbările noastre secrete, doar tu... doar tu mimezi, imaginezi ieșirea noastră publică.

Pentru că tot ce strălucește acum în jurul tău sunt eu, „iubitul“ tău, și iubitul tău e „mort“. Și tot ce-ai invocat vreodată, strigându-mă, dorindu-mă, acum e rece și asexuat. Și tot ce atingi de-acum încolo e atât de dinamic și de incompatibil cu mine.

Numai căința mea picură de parcă chiar acum m-ai scos din sânge...

...Bătrânul Vesa m-a trezit din delir. După ce a spart ușa, pe care o încuiase Osea, și a deschis-o larg. Ca s-ajungă până la noi,

a trebuit s-arunce uriașul suport de uniforme militare peste rufăria în flăcări. Nu știu cum ne-a găsit. Nu bănuise că eram și noi acolo. Nu-și putuse închipui... Cum nici eu nu-mi putusem închipui de ce e în stare Osea. Pe care n-o mai văzusem de mult, dar care acum se năpustise nebună și goală peste mine și-ncepuse să mă despoaie și pe mine. Doar atât: începuse să mă despoaie. După ce lăsase ușa încuiată în urma noastră, tălpile fiarelor încinse de cine știe când, culcate dinadins peste țesătură...

N-avusesem glas să strig, iar de văzut nici acum nu zăream decât umbra brațului lui Vesa, care mă târa jupuindu-mi carnea parcă anume. Și șiretul pantofului lui care se agita ca un carusel pe sub pleoapele mele grele. Urmasem mai bine de o jumătate de oră un proces de intoxicare paralizantă. Iar acum, revenindu-mi, până să disting din nou ceva, mă chirceam sub sudalmele pe care bătrânul croitor le focaliza, nu știu de ce, cu o precizie uimitoare în trompa urechii mele stângi, fără să mă slăbească: „Măi, să fiu al dracu'!“. Vorbind, Vesa mă-ntinsese pe-o dungă, la picioarele pianului, pe podium. Îmi era bine. Părea o poziție comodă, pe care carnea mea o exersase îndelung. Cred c-ajunsesem în fosă. Cât timp îmi șopti, bătrânul tuși de câteva ori, sec. Cineva o plesnea cu putere pe Osea, altcineva îi desfăcea brațele larg și i le aducea iarăși peste pieptul gol, presându-le. La fiecare apăsare, din gâtlej îi țâșnea un icnet ciudat, iar când am putut deschide ochii am văzut mâlul bălos invadându-i colțurile gurii. Nu mi-a plăcut! Cum nu mi-a mai plăcut să-i văd nici volutele pântecelui tânăr brusc încordându-se, pentru câteva secunde, cât am rămas singuri. Atunci, s-a ridicat pe-o rână, aplecându-se asupra mea, și a început să

vorbească. Și eu, care credeam că ea nu era încă „prezentă“. Dar Osea vorbea, vorbea, vorbea.

Pentru o clipă, m-am crezut victima unui scenariu mincinos. Nu știam ce să cred! Poate Osea nu-mi vorbea mie. Sigur nu-mi vorbea mie. Aș fi vrut să nu-mi vorbească mie. Poate Osea mă mințea. Dintr-odată, mi-am simțit pielea vibrând ca aerul străpuns de insecte ucigașe.

Ce?! Ea, sora mea?! *Osea?* Osea, ești tâmpită?

Am rezistat preț de un minut privirii ei lipite, după care, cu o concentrare maximă și maxim efort, m-am ridicat în șezut, și-n acel moment am început eu însumi să vărs ceva atât de dezgustător, că părea că nu se va sfârși până nu-mi voi topi în șuvoiul vâscos tot creierul și trunchiul. Am văzut-o întinzându-se la loc, pe spate. Închizând ochii. Mulțumită. Am auzit câteva perechi de cizme tropotind pe lângă mine. M-am simțit izbit de cablurile cauciucate ale pompierilor, care nu puteau, nu voiau sau nu mai aveau timp să mă ocolească. Să mă evite. Pe măsură ce mă eliberam însă, lumea din jur se rotea în arcuri tot mai mici, din ce în ce mai mici, până am izbutit în sfârșit să o așez din nou în dimensiunea ei firească.

Firească?!

Capitolul cincisprezece

Acum, că Osea începuse să-și revină, m-au lăsat acolo, în fosă, ca pe-un câine. N-aveau timp de limpeziri și explicații. În câteva ore, începea spectacolul. Sunt convins că mă socoteau unicul și marele vinovat pentru postura scandaloasă în care fuseserăm găsiți. Faptul că încă nu mi se reproșase nimic nu însemna că nu știau ei înșiși totul. TOTUL. Și că blamarea n-avea să survină curând. Poate chiar blamul public.

Oare Osea le spusese tuturor adevărul? Eram singurul care nu-l știa?

Mi-am urnit cu greu membrele. Știam că nu voi putea să mă apăr. Totuși, m-am încăpățânat să urmez îndeaproape convoiul care o ducea pe Osea sus, în adăpostul actorilor.

Chiar dacă petrec și eu o bună vreme în teatru, nu urcasem niciodată la etaj. N-avusesem încotro. Noi, cei de „jos“, țineam la „protocol“ și nu ne retrăgeam până nu-i auzeam mai întâi pe ei, actorii, domolindu-se. Aveam un fel de respect, o decență de a nu pleca înaintea lor. A nu pleca – e un fel de-a spune, de vreme ce ei tot în teatru rămâneau. Le auzeam o vreme certurile, țipetele, pașii, îmi făcea atât de bine să-i aud și să-i ghicesc foindu-se deasupra, dispersându-se în toate direcțiile, până se linișteau. Nu le văzusem niciodată aliniamentul

„dormitoarelor“, garderobele improvizate și sacii de dormit. Nu le văzusem paturile de campanie, hamacurile sau saltelele. Le presupuneam doar, pe toate, comasate, undeva, spre adâncul clădirii, acolo unde, în urma lor, ușa se păstra blocată. Fuseserăm avertizați. Pentru confortul și randamentul lor, actorii erau păziți cu strășnicie. N-ar fi fost nevoie. După puținătatea mișcărilor și a zgomotelor, îi simțeam obosiți, iar tăcerea se instala mult prea curând. Doar înainte să se așeze, le percepeam mereu acea glisare, de grup, înspre capătul clădirii, mai întâi cumva haotică, pentru ca apoi să se ordoneze strict, ca un stol disciplinat, în coloană. Un ritual misterios, cu care noi, cei de jos, ne obișnuiserăm. Intrase cumva și în sfera noastră privată. Cât timp îi auzeam, nu părăseam nici noi teatrul. Rămâneam neclintiți, în tăcere, cu privirile țintă spre tavan.

Și doar în câteva seri, în care circulația străzii fusese mai puțin intensă, am putut deslușI chiar ecoul vânzolelilor lor timide răzbătând parcă până dincolo de pântecul teatrului, în lungul pasaj închis în sticlă – care leagă clădirea noastră de clădirea pereche de după colț –, făcându-l să vibreze. Fusese ca și cum spațiile nu-i mai încăpeau și, sub presiunea suspensiilor lor fluide, rătăcitoare, ferestrele pasarelei s-ar fi zgâlțâit ca frisonate, într-o ședință de spiritism. Știam că nu era decât curentul intrat în rezonanță cu pașii și râsetele actorilor, cu sughițurile și zvâcnetele lor, cu chiotele și nevrozele lor. Totuși, în câteva clipe, imponderabilele se frângeau atât de brusc și dintr-odată, de parcă duhurile li s-ar fi prelins neașteptat în pământ, grațioase și feline, sau le-ar fi fost aspirate undeva, în eter, cu trupuri cu tot.

Liniștea se așternea atunci contagioasă și totală.

Ne obișnuiserăm cu asta. Până ce itinerarul se reîncropea invariabil, cu fiecare a doua zi, când procesul se derula în sens invers, începând abia de pe la unsprezece, iar teatrul se-ntorcea din nou la viață. Îi auzeam ivindu-se subit, ca hoarda din neant. Cu pași modelați din senin, ca o memorie recăpătată, invadând din nou, cu ecoul ei, mai întâi văzduhul de „seră“ al pasarelei învecinate, până ce vuietul ni se focaliza exact deasupra. Un program cazon, la care actorii se supuneau cu interes, fără să crâcnească.

Acum, îl vedeam pe Jedri înaintea mea, urmându-i, la rândul lui, pe paznicul Reverte și pe bătrânul Vesa, care o purtau pe Osea pe o targă, însoțiți totodată și de Radic, care nu știu când și de unde apăruse în cadru, cu un medic alături.

— În niciun caz nu le vom spune, decretă secundul. E riscant.

— Poate după spectacol, sugeră Jedri.

— Nu, nici atunci. I-ar putea da peste cap. Ești de acord cu mine... Bolnavii trebuie protejați, dacă vrem să-i vedem vindecați.

Bolnavii? Care bolnavi? Eu și Osea? Cine era bolnav aici? Auzisem bine? Ne considerau bolnavi...

După câteva schimburi încordate de păreri, pe care oricât m-am străduit nu le-am putut desluși, mi s-a părut că Jedri a consimțit. Nu știam la ce.

Am decis să continui să urc după ei, la etaj. În afara mea, nu-i vedea chiar nimeni. La ora asta, actorii se odihneau. Încă nu coborâseră. Mă întrebam unde o duc pe Osea și cum vor face să-i găsească și ei un loc între ceilalți, în același timp ocolindu-i.

Odată ajuns însă sus, am rămas stupefiat. În afara câtorva încăperi goale și a altora cu un rest de recuzită, nu se afla... nimic. Nici urmă de actori, după cum nici măcar un cât de mic indiciu că acolo s-ar fi odihnit vreodată cineva. Mă întrebam unde plecaseră. Poate li se dăduse o permisie de ultim moment, sub un pretext oarecare. Poate ieșiseră toți în stradă. Dar, atunci, unde le erau paturile, dulapurile, saltelele sau altele de genul ăsta? Astfel încât micul convoi a putut înainta cu targa fără opreliști de-a lungul întregului etaj pustiu, până înspre dosul clădirii.

În fața pasarelei, însă, s-au oprit. Radic a fost cel care a descuiat ușa. O ușă uriașă, din sticlă armată. Am avut noroc. N-a închis-o în urma lui. Încă slăbit, mă căzneam totuși să-i urmez, mai ales c-o făceam precaut, la mare distanță, călcând atent pe dalele gresiei, să nu alunec. Mi se făcuse cam frig, pentru că pasarela era neîncălzită. În schimb, mi s-a părut destul de bine amenajată. Cu geamuri din sticlă ornată, fără perdele, și cu ancadramentele vopsite complet în alb. Nu se vedea deloc afară.

Ajunși la capăt, cei cinci s-au oprit, lăsându-l pe Radic să intre singur. Cât au așteptat în tăcere, cale de două minute, am așteptat și eu.

— Totul e-n regulă, a anunțat Radic revenind.

Îmi era limpede că voiau s-o protejeze pe Osea de privirile indiscrete. Cât au trecut targa dincolo de pasarelă, în clădirea cealaltă, printr-o ușă similară celei dinspre teatru, dar care era vopsită într-un alb imaculat și pe care au lăsat-o întredeschisă, am alergat într-acolo să n-o închidă careva. Holul în care m-am strecurat după ei, simetric celui de la noi, era și el strălucitor de

alb. Dispoziția și destinația încăperilor și a coridoarelor erau însă cu totul altele.

Nu mi-a trebuit mult să mă dumiresc. Mă aflam într-un spital! Am fost uluit să constat că imobilul pereche teatrului nostru este un spital! N-o știusem până atunci! Câteva infirmiere alergau preocupate pe coridor. Alertate. Cred că ai noștri o lăsaseră pe Osea într-o rezervă, pe alte mâini, de vreme ce foarte repede se iviseră din nou, fără ea.

M-am ascuns în intrândul unei toalete. Vesa și Reverte dispăruseră și ei într-un salon din apropiere. I-am auzit glumind cu cineva cunoscut, în timp ce Radic a intrat într-un cabinet. A revenit îmbrăcat în halat. Ce caraghios era! Deși halatul îi venea ca turnat. Conducându-l de braț pe Jedri, s-au îndreptat amândoi spre capătul coridorului. Au rămas o vreme în ușa unui salon. I-am văzut dezbătând ceva cât se poate de concentrați. Apoi, s-au retras în același cabinet unde Radic se schimbase mai devreme. M-am furișat după ei. Ceea ce-am citit pe ușă m-a contrariat: *Specialist psihoterapeut, Dr. Romulus Radic.* Era vorba de un alt Radic decât secundul nostru? L-am deslușit tot pe el spunând:

— Rezultatele sunt mulțumitoare. Antonia va putea ieși curând. Fridei și Oliviei le-am redus tratamentul. Alic n-a mai avut crize. Cu Josefina... e drept... merge ceva mai greu... Vezi tu... metoda a dat roade. Nu-ți pierde speranța, Peter. Continuă să faci ce faci, că faci bine. Ești pe drumul cel bun. Cred, simt că în curând o vom putea coopta *și pe ea.*

N-am mai auzit răspunsul. O infirmieră se uita deja lung la mine, așa că a trebuit s-o iau din loc. Prin ușa unui salon învecinat, mi s-a părut că-i văd, încremeniți în paturi alăturate, numai în maieu, chiloți și șosete, cu ochii în tavan, pe Sile și pe

Gelu. N-aveau nicio expresie, iar privirea le era albă, aidoma albului din peisaj. Pe calota creierului îmi săltau cuvintele lui Jedri, pe care eu însumi le purtasem cândva către Radic. *„Numai tu poți aduce bizareriilor din mintea lor conturul...“*

M-am îndreptat spre rezerva dinaintea căreia discutaseră mai devreme. Pe coridorul pe care l-am traversat a trebuit să mă strecor printre câțiva pacienți care stăteau în picioare încremeniți și sprijineau zidul cu umărul, cât se poate de tăcuți și umili. N-aveau nici cea mai mică intenție de a face ceva, altceva. Mi s-au părut niște păsări de noapte corpolente, care eșuaseră nu se știe cum în interior prin fereastra îngustă, decupată acolo la mare înălțime, și care, după ce ore în șir se izbiseră în van de pereți, au rămas în așteptare, uimite și speriate, ca și cum pe moment orice tentativă de-a se urni le-ar putea fi fatală, sau, oricum, mai primejdioasă decât popasul lor stupid. Am citit numărul imprimat deasupra ușii. 43. Rezerva... ta!

Atât de aproape de mine?

Încăperea era goală. M-am asigurat că nu mă vede nimeni. Am pășit înăuntru. Am tras ușa. Te-am strigat încet, deși nu te recunoșteam în nimic din ceea ce vedeam. Doar pe patul ușor deviat de la locul lui, așternutul curat, boțit către mijloc, purta urmele trupului care zăcuse acolo ghemuit, peste pătură. Am studiat dalele gresiei. Erau imaculate. M-am repezit la micul dulap. Cu excepția a două prosoape albe, era gol. Am cotrobăit în noptieră, sub saltea, pe sub pernă. Nimic! Nici urmă de oasele de care pomenise agentul. Așa încălțat, cum mă aflam, am urcat în pat și m-am așezat cu genunchii la piept, în poziția pe care mi-o indicase adâncitura. M-am încadrat perfect. Mângâiam spasmodic locul în care stătuseși, când mi-am simțit

capul vuind. Era mijlocul lui februarie și nu te mai văzusem de o jumătate de an!

Fuseseși în tot acest răstimp atât de aproape de mine?!

M-am răsucit pe burtă. Mi-am întins brațele lateral. Am strâns cu toată puterea ramele patului, reci.

Am izbucnit în plâns.

Tot ce-mi doresc e să scap cât mai repede de-aici. Nu văd pe unde aș putea-o lua fără să mă fac remarcat. Îmi fac loc într-un grup de pacienți postați dinaintea unei uși întredeschise, observ că niciunul nu-ndrăznește să privească înăuntru, nu îndrăznesc să se privească nici între ei, și, dintr-odată, în comparație cu necazul lor, al meu îmi pare cu totul neînsemnat, sunt chiar cuprins treptat de o veselie tâmpă, inșii ăștia au propriile probleme, și încă probleme de sănătate, îmi spun, pe când eu n-am nimic, chiar nimic, *nu eu* sunt cel în cauză, și-atunci mă întorc și-l privesc aproape sfidător în ochi pe cel care tocmai urmează să intre, și-i văd ochii înspăimântați, și grimasa disperării, și aproape izbucnesc în râs, uitând cu totul de Jedri, de Osea, de actori și de Radic, nemaiștiind nici măcar pentru cine mă aflu acolo și de ce, stăpânit doar de veselia aia, de moment, cretină și crudă, chicotind cu bucuria de-a mă simți mai sănătos decât oricând și decât oricine, zâmbind și salutându-i exagerat de reverențios pe toți cei din lift, și-abia când ușile se deschid și sunt împins afară, în hol, la parter, trezindu-mă și amintindu-mi brusc de tot ce aveam de fapt de lămurit, de pacienții-actori sau de actorii-pacienți ai acelei clinici și de „rolurile“ lor în exces, și zicându-mi că, dacă tot am venit până aici, să n-o las nerezolvată, să nu trebuiască să mai trec o dată prin tot ce-am trecut și voi trece, abia atunci, în pas

săltat, ca omul fără griji, mă răsucesc pe călcâie, aleg coridorul similar, de la parter, alb și el, interminabil, trec de câteva uși închise la care n-am de ce să bat, nimeresc într-un laborator de recoltat sânge, mă retrag amețit, încă slăbit după incendiu, mă târăsc spre prima bancă, sunt trezit cu câteva palme zdravene, și nu te simți bine, și de când ești aici, mă auzi, și ce-i cu tine, bre, de ce-ai întârziat, ce ai?

Unde mă aflu?

La Clinica „Sfânta Anastasia“, cum unde te afli? Nu știi? O asistentă cu fața osoasă și mult fard uscat în riduri îmi zâmbește silit, ai scăpat de sus, de la etaj, spune drept, sau n-ai venit la timp, ia să vedem, care din două? Ia să vedem!?

De emoție și surescitare, din trei pași am fost în lift. Pe durata glisării, am simțit că amețesc din nou. Mi s-a părut că urc în loc să cobor, că drumul e inadmisibil de lung și-ar fi trebuit de mult să se sfârșească și că dintr-o clipă în alta voi fi azvârlit cu ascensor cu tot pe acoperișul clădirii, încins. Sub soarele orbitor. Un coșmar care îmi strivește visele ades.

Când am fost în stare să judec, m-am întrebat. De unde și când i-a venit lui Jedri ideea acestei trupe inedite, alcătuită exclusiv din pacienți ai clinicii alăturate?

Poate se-ntâmplase după internarea ta. Sau, poate, la puțin timp, în seara în care mă chemase să comentăm un articol cutremurător, găzduit în paginile ziarului pe care tocmai îl citea. Îmi amintesc. Era vorba despre condițiile inumane în care trăiesc și despre felul în care sunt tratați, în spitale, bolnavii psihici. Ceea ce susținea semnatarul articolului era că mulți dintre acești nefericiți sunt supuși, prin izolare, unui regim crud, adecvat mai degrabă unei detenții, decât unei îngrijiri

prudente de profil, fără ca gravitatea bolii lor să o impună de fiecare dată neapărat.

— Riscant, dement și riscant! încheiase Jedri, mototolind ziarul în pumn și azvârlindu-l pe deasupra lampadarului, dincolo de el, alături de coș.

Pe-atunci, nu-nțelesesem la ce făcea aluzie. Abia acum îmi dau seama. Poate va fi meditat la cum ar putea el influența destinele debusolaților psihotici. Se va fi gândit în primul rând la tine, Zedra. Poate soluția recuperatorie pe care tocmai o găsise – asemănătoare metodei pe care o adoptă școlile de corecție: prin muncă – îl umplea deja de responsabilitate și îngrijorare. Experimentul poate fi riscant, într-adevăr. Un psihopat este totuși un psihopat. Cazurile nu sunt identice. Gradul de labilitate a pacienților-actori e mult diferit. Rolurile nu li se pot repartiza la întâmplare. Efectul noii identități sub care bolnavii vor fi „mascați“ temporar ar putea chiar agrava starea unora dintre ei. (Cum spusese și Radic, metoda fusese deja cât se poate de profitabilă pentru unii. Dar pentru Gregor Surugiu?)

Cu toate rezervele, însă, cred că la data aceea decizia era luată.

Continuarea o intuiam. Greșeam, oare? Jedri s-a adresat, probabil, unei fundații de caritate, căreia, după ce i-a cerut discreție totală, i-a expus proiectul. A obținut tot sprijinul necesar. A închiriat, deloc întâmplător, fostul sediu al Teatrului Mic, aflat de câțiva ani în paragină, și a trecut la refacerea și adaptarea lui conform noilor sale planuri. A luat legătura cu clinica alipită chiar clădirii teatrului. I-a vizitat etajul. Secția psihiatrică. I-a vizitat pacienții, cărora le-a studiat fișele și dosarele de caz și despre care a discutat îndelung cu terapeutul

clinicii, Romulus Radic. Împreună cu el, a făcut selecția printre tinerii care manifestau cât de cât aptitudini artistice. Se va fi considerat norocos să găsească și un student la Conservator sau chiar absolvenți ai unor institute de artă dramatică din țară. Și-a luat, astfel, fără ezitare și necondiționat, alături de specialist, răspunderea pentru soarta a treisprezece pacienți, care s-au arătat ei înșiși dornici să facă teatru, pentru a încerca să se vindece *prin teatru.*

Sunt convins că Jedri și Radic n-au întreprins nimic fără voia familiilor pacienților și a pacienților înșiși. Poate i-au pus să semneze și un mic și original contract? Oricum, le-au asigurat condițiile optime pentru adaptarea la noua situație, cu deplasările în clădirea vecină și cu un program strict, pe tot parcursul săptămânilor și lunilor următoare.

Nu știu dacă așa au stat lucrurile. Nici de ce am fost ținut deoparte de toate astea cu atâta strictețe nu știu.

Știu doar că, atunci când sediul vechiului imobil de la baza colinei a fost reamenajat, iar teatrul repus pe picioare în urmă cu patru luni, nimeni nu bănuia succesul fulminant al trupei de acum. Nici măcar Peter Jedrijevschi. De câteva săptămâni însă, spectacolele se joacă aici cu sala plină.

Liftul s-a oprit cu o zdruncinătură. Când am pășit afară, sau cel puțin asta mi-a fost impresia de început, m-am pomenit la mică distanță de câteva cadavre neacoperite, întinse alăturat în tot atâtea jgheaburi metalice, în apropierea unei căzi pline ochi cu un lichid uleios, în reflexe gălbui. Așezate în formă de raze de jur împrejurul ei, păreau niște riduri în jurul buzelor unei bătrâne mumificate. Exista și varianta de a-mi întoarce fața. N-am făcut-o, hipnotizat nu de concretețea lor, ci de impresia de

autoritate pe care le-o imprima propria rigiditate. Nu toate păreau intacte anatomic. Ici-colo, le lipsea fie un braț, fie o porțiune însemnată de umăr și de șold, fie un maxilar disecat, spânzurând mult peste claviculă, și-n clipa următoare m-am surprins încercând să-l identific, oripilat, pe cel căruia am apucat să-i văd depresiunea care-i secționase tot abdomenul, sinuoasă și violacee, mușcând adânc și din torace. Îmi amintesc și expresia gurii mutilate. Îl expediase în eternitate cu o grimasă de profundă dezolare. Hidoasă și, în același timp, cumva memorabilă.

Aerul era umed, de seră, lumina albă, concentrată, și-am vrut să fug, să uit, să scap, pentru că abia atunci mi-am dat seama că subsolul în care mă depusese liftul era un soi de hangar mortuar, marmoreic, de mici dimensiuni, cu ziduri lucioase, negre, regulate. Înalte. Mai văzusem asemenea săli de disecții.

N-am apucat să mișc. Am auzit un zgomot de pași târșâiți, de procesiune. O coloană de studenți, practicanți probabil, foșnitori din pricina halatelor masive, încleiate dintr-un material cauciucat și dens ca de prelată, s-au apropiat în liniște, nesiguri. Pantofii lor gumoși, protectori palpau dalele cu fiecare centimetru al tălpii, ca și cum ar călca, riscant, pe un tărâm în surpare, sau ca și cum deplasarea lor ar putea detona din înalt în orice moment o avalanșă.

După câțiva pași, primul din șir a strigat ceva, și-n clipa aia coloana s-a despicat ca mitraliată, fiecare postându-se, din alergare, la căpătâiul câte unuia dintre cei expuși. Am înaintat spre ei. În timpul rapidei operațiuni, mi s-a părut că văd, chiar am văzut pielea cadavrelor vibrând ca niște animale de rasă la apropierea baghetei îmblânzitorilor, sau poate nu era decât

aerul devenit membranos, urnindu-se și ondulându-se în jurul capetelor și al șoldurilor noastre, poposind asupra noastră, sub lumina de neon, tremurătoare, în declin. Nehotărâtă. Nici tinerii vizitatori nu păreau prea familiarizați cu peisajul. Aveau o blândețe neîncrezătoare, iritată, iar când s-au lăsat pe vine pe rând (m-am lăsat și eu), cum bănuiam, unul după altul, într-un aliniament circular, de domino în funcțiune, m-am întrebat dacă pentru o asemenea îndeletnicire disperată studiile de până acum nu le erau insuficiente. Sau dacă nu le prisoseau. În fond, știam destule despre disecții. În scurta mea inițiere medicală ajunsesem eu însumi să ating aceste cote incomensurabile, aceste mârșave tenacități și încrâncenări – cum îmi place mie să le numesc – ale erudiției umane. Civilizația atrage nenorocirile, spusese un autor, asta e menirea ei, și iată toate aceste cadavre expuse acolo, de fapt nu ele, ci doar proiecția identității lor ciopârțite, armonizându-se dintr-un pur joc al întâmplării cu celelalte înfățișări, ele însele noțiuni abstracte, căzute în dizgrația aceleiași civilizații în exces.

Eram pe punctul să îngheț. Sumar îmbrăcat cum mă aflam, tremurând excesiv, la un pas de hipotermie, de acolo, de pe raftul cel mai de jos al acelei chilii-congelator, mi-am dat seama, era obligatoriu, trebuia pe dată să mă salvez!

Nu pot să revăd cu exactitate ce anume mi-a zădărnicit brusc planul. Cel puțin acum nu-mi găsesc nicio justificare. A fost ca și cum voiam să mă fac remarcat, așa că am înaintat grăbit câțiva pași. Nu m-a auzit nimeni. Ofensat, am respirat de câteva ori zgomotos. N-am sesizat nicio reacție. Îngenunchează și aplecați, studenții nu și-au întrerupt lucrarea.

Le-am detectat totuși o predilecție spre eschivă și înșelătorie. Mișcările le erau întreținute fără vlagă. Nu le-aș reproșa-o. Chiar dacă eu aș fi făcut altfel.

Când au ieșit, am rămas câteva clipe singur. Am riscat. Pentru că imediat n-am mai putut ieși și m-am văzut nevoit să asist în continuare gesturile unuia dintre ei, pe care l-am zărit revenind în fugă, după ce-și îmbrăcase și el halatul, în vestiar, la intrare. A trecut foarte aproape de mine. Poate omul nu-și încheiase treaba și se văzuse silit la un timp suplimentar. Se văzuse silit, sau munca îi făcea plăcere? Poate nici nu fusese printre ceilalți. Întârziase.

După intrarea intempestivă, și-a tras sufletul proptindu-se cu umărul de unul dintre congelatoarele uriașe care tapetau peretele din fund în întregime, până la tavan. Abia acum le-am observat. Apoi, extrăgându-și cu greu cu o mână de pe cealaltă mănușile care scârțâiră și plescăiră întorcându-se pe dos, a mângâiat lacom cu palmele ușa congelatorului din spate, cu presimțirea perversă a sângelui de dincolo de ea. Îmi pironisem ochii pe încheieturile lui firave, pe degetele subțiate din cale-afară, umede și rozalii. Toate îi erau atrofiate.

Nu m-am clintit. Inhalasem dinspre halatul lui o duhoare specială, de neidentificat. Nu mă simțeam în elementul meu. Pentru că omul s-a depărtat acum de congelator și s-a chircit puțin, am putut deduce prin sticla mată, dincolo de ușă, mi s-a părut chiar că văd forma acelor compartimentări specifice, care adăpostesc tăvițele împurpurate cu organe. Pe de-a-ntregul părăsit de elanul de-adineauri, practicantul, care-și pusese iarăși mănușile, își scutura și-și înălța acum pe rând umerii într-un tic ce părea spontan declanșat, ca și cum ar fi simțit întruna nevoia să-i reașeze la loc, refăcând acest exercițiu,

continuu și agasant, tot la zece secunde, după care a revenit pentru a-și turna puțină cafea dintr-o cafetieră la îndemână.

N-a băut-o. Nici n-ar fi avut cum. Avea gluga pe cap și masca pe față. A lăsat cafeaua acolo, pe masa lungă și lată (o sesizasem și pe ea abia acum), nefiresc de lungă și de lată chiar și pentru o masă de disecții. Pe suprafața ei, parcelată de cinci grilaje transversale, albe, în afara unor obiecte aruncate la întâmplare – unele chiar de uz personal, o servietă abandonată peste un prosop uzat, îmbibat cu pete stacojii, două portocale uscate, uitate pe o tăviță din faianță albă, aparținând și ea cu siguranță spitalului –, nu se aflau decât câteva șiruri de stative cu eprubete goale, cinci globuri de sticlă prăfuite, unul pentru fiecare segment, la care se racorda câte un rezervor prelungit printr-un tub gălbui din cauciuc, atârnând peste tăblia mesei până în apropierea dușumelei, precum și câteva cănițe, de asemenea albe, improvizate tot din recipiente medicale, din porțelan, de mici dimensiuni. Nou-venitul își turnase cafeaua tocmai într-un astfel de creuzet minuscul.

Mi-am amintit de preferința corpului medical pentru aceste ustensile în folos propriu. Am resimțit în stomac un zvâcnet cald, ca un deget infectat, strâns prea tare sub pansament.

Când insul s-a apropiat de un cadavru, am ieșit încet din ascunzătoare. Nu cred că m-a văzut. Nu mi-a acordat nicio atenție. M-am apropiat de masă. M-am aplecat asupra unui dosar, observând cu coada ochiului și restul dosarelor de același calibru și aceeași culoare (un maroniu degradat), care formau alăturat un teanc cu înălțimea de aproximativ patruzeci de centimetri. L-am deschis. M-am străduit să nu parcurg prea mult din conținut. Totuși, frânturi de fraze și sintagme precum comportament glandular... extracții sangvine... aderențe

intestinale... țesut purulent... necrozat... materie plasmatică... mi-au sărit în ochi fără să vreau, captându-mă parcă într-adins și mai mult decât dacă nu le-aș fi ocolit, deversându-mi-le sub ochi și pe celelalte, din apropiere.

Indiferent, netulburat, practicantul continua să stea cu spatele întors, ca și cum ar fi fost singur și surd.

M-am ascuns iar. I-am privit o vreme atent, intens, mâinile înmănușate. Cu toată atrofia lor, operau din cale-afară de apăsat, agitate și mistuite de curiozitate. Ca fost medicinist, n-am putut să nu le invidiez precizia. Să nu le ghicesc, după sunet, fermitatea despicărilor ample, de profunzime, sau a suturilor măiestrite, de mare finețe.

Și-abia un sfert de oră mai târziu, când degetele unsuroase au decupat un os, pe care, ridicându-l la nivelul feței, au început să-l curețe meticulos de cartilaje, am simțit că înțepenesc. Înțepături din toate părțile îmi sfârtecau orbitele, de parcă subit aș fi fost ținta unei invazii uriașe de furnici înaripate, din cele cu care ne pomenim neplăcut împresurați pe gât, pe față și pe brațe, în unele după-amiezi de vară, prăfuite și întunecate, în așteptarea ploii.

Zedra!

A fost momentul în care te-am recunoscut. Chiar înainte să-ți dezvelești fața. Erai tu, *cu siguranță*! Apoi, ți-ai desfăcut masca. Ți-ai tras gluga peste cap. Nu m-ai văzut. Expresia îți era neschimbată. Numai buzele iluminau în jur, aproape albe.

Partea a treia

Capitolul șaisprezece

Astăzi se împlinesc cinci luni de când am încălcat consemnul. Două, de când sunt închis aici. Numai eu știu de ce sunt închis. În afara mea, toți ceilalți doar cred c-o știu, fără să știe că, de fapt, n-o știu.

În continuare, refuz să vorbesc. Cum n-am vorbit nici în sala de judecată. În urmă cu două luni, în ziua condamnării mele, numai eu știam ce s-a petrecut în acea ultimă zi, de sâmbătă, 16 februarie, în teatru.

Era spre amiază. Revenisem, din cale-afară de răscolit, de la „Sfânta Anastasia“. Mă pregăteam de spectacol. Cu toată tevatura incendiului, spectacolul trebuia să aibă loc.

Făcusem tot ce trebuia făcut. Asistasem croitoresele, le îndrumasem pentru ultimele retușuri. Cu norocul, vestimentația necesară se afla de câteva zile în croitorie. În agitația generală, mă străduiam să mă adun. Supravegheasem înșiruirea rochiilor și a costumațiilor pe rame, în ordinea intrării lor în rol. Probasem rezistența accesoriilor la întindere și pipăit. Veșmintele zăceau cu nasturii descheiați, corsetele – cu șireturile degajate, gata de îmbrăcat.

În urmă cu o săptămână, Jedri îmi ceruse să mă ocup personal de costumul lui. Mă simțisem flatat. În general, în probleme legate strict de teatru, evita să-mi vorbească. Chiar și acum așteptase mult până să mă poată interpela. Își făcuse de lucru și zăbovise prin preajmă, stânjenit și circumspect, până n-am mai fost înconjurați de martori. E de necrezut cât de zadarnice au devenit dintr-odată pentru regizor propriile procedee de îmbărbătare. Deși, în parte, emoția i-o găseam justificată. Peste aproximativ cinci ore, urma să apară el însuși pentru prima oară pe scenă. Chiar dacă abia în ultimul act. Rolul era secundar. Cel al capului desprins de trup. Mi se adresase din cale-afară de stângaci. Ezitarea lui distona vizibil cu nepăsarea flagrantă din jur. Piesa nu era o premieră. În ziua reprezentației, dintre toți actorii, numai Jedri avea trac. Nu dorea să-l facă public. Și-l trădase doar dinaintea mea. Mă rugase să-i arăt costumul pe care i-l pregătisem. Îl probase deja de patru ori la rând. Îi venea ca turnat. Îl trăsese pe el, tremurând, din ce în ce mai grăbit. Probele erau de viteză. Îl ajutasem. Costumul trebuia îmbrăcat în timp record. Trebuia să ne-ncadrăm în scurtul răstimp de la ieșirea din rol până la revenirea pentru aplauze, imediat după spectacol. Îmi cerea să fiu prezent sub scenă, să-l ajut și atunci.

În ce mă privește, nu-mi lipsea decât odihna. Dacă n-ar fi fost neliniștea nevrotică a lui Jedri, până la ridicarea cortinei m-aș fi retras undeva, să pot ațipi puțin. Dar Jedri avea chef de vorbă.

Cred că se relaxase oarecum și mă privise o vreme fix înainte să mi-o spună:

— Femeia aia... tânără... de mână cu copilul ei... despre care ziceai, în iarnă, c-a alunecat pe zăpada înghețată chiar

dinaintea ta...

— S-a lovit cu capul de asfalt. Căzuse pe spate.

— Unde era asta?

— La intrarea pe Podul Garibaldi. Era o mică pantă și...

— S-a lovit rău?

— Da, cred că da. Sigur, da. I-am auzit craniul pocnind.

— Și... ce spuneai? Ai ajutat-o?

— M-am repezit să o ridic. A deschis o clipă ochii, după care i-a închis la loc. Nu i-a mai deschis.

— A supraviețuit?

— Nu... nu știu. Mi-au luat-o alții din brațe, au urcat-o într-o mașină. Au dus-o la spital.

— Mă gândeam că... știi... în sfârșit... dac-a murit... ultimul chip pe care l-a văzut a fost unul frumos.

Au fost ultimele cuvinte pe care le-am auzit de la Jedri. Ieșise fără să-mi mai repete ce-aveam de făcut. E de-ajuns să mă gândesc puțin ca să-mi dau seama că vorbele lui se voiseră împăciuitoare.

Mă recompensa pentru devotamentul meu? Încerca, prin invocarea așa-zisei mele frumuseți, să mă absolve pentru ceea ce săvârșisem cu Osea?

Mai întâi, când mi-a ieșit în față, îmi arătase o reticență apăsătoare. Iar aluzia de-acum rostea, cred – în ce privește oribilul meu păcat –, prea timpuria lui clemență.

Aș fi putut să-l strig, să-l opresc, să-i mărturisesc admirația mea, atașamentul, recunoștința mea. Vinovăția, sfâșierea și căința mea. Să-i spun că, pentru mine, „a fi frumos“ n-a fost niciodată un fapt neobișnuit. Sau privilegiat. Sau rar. Plăcut, în orice caz, cel puțin așa se crede. Și care „nu-i e dat oricui“. Pentru că „nu toată lumea are parte de frumusețe“. Mi se

repeta, mi se spunea, mi se amintea asta mereu, acasă, pe stradă, la școală sau la ștrand, de către toată lumea, deși mie nu-mi păsa. Când i se spunea tatei ce băiat frumos ai, pentru mine era ca și cum i s-ar fi spus uite, ți-au înflorit lalelele. Sau: vântul ți-a smuls cămașa de pe gard. Pentru că eu nu făceam nimic, eu doar eram frumos și-atât. Eu doar îmi „purtam“ frumusețea fără emfază. Și, mai ales, uitând c-o am.

Și-apoi, nici nu înțelegeam: ce vedea lumea frumos la mine? Ochii oblici, cu extremitățile binișor coborâte, un tipar exact opus celui care statuează o frumusețe? Sprâncenele, urmând și ele, firește, linia ochilor, cu aceeași cădere jalnică înspre tâmple? Sau pleoapele, care, de când mă știu, când simt nevoia să mă adresez cuiva, mi se ridică enervant de anevoios și numai pe jumătate, de vreme ce privitul drept în ochi mă intimidează? În timp ce ceilalți mă suspectează de frivolitate... Pe mine, care nici la vârsta asta n-am aflat măcar un subterfugiu expresiei mele adumbrite de jenă... Și ce-a mai rămas? Nasul, nu prea mare, care nu are nimic neobișnuit în el... Sau buzele, o, buzele astea de-a dreptul prea cărnoase, pentru care, iată, ca să articulez cel mai mic cuvânt, îmi pun în mișcare toți mușchii feței și ai maxilei, întreg acel sistem de pârghii care să mă ajute să urnesc o cantitate uriașă de țesut, ca al lor...

I-aș fi putut spune toate astea lui Jedri. Cum ți le spun ție, în gând, pentru întâia oară, acum. În plus, că eu n-am făcut nimic din ce aflasem că fac „exemplarele umane izbutite“, care au o „aroganță funciară“ aparte. Cei care, spre deosebire de mine, de foarte devreme învață să-și „poarte“ frumusețea cumva, anume, nu știu cum. Fiindcă nu e suficient să te naști cu ea. Ea trebuie permanent susținută, exhibată chiar. Din inconsistentă și opacă, să te deprinzi s-o faci eclatantă. Mizând pe ea, *să arzi*

etape, să nu mai ai răbdarea unui ritm de viață normal. Conștienți că sunt mai bine făcuți sau că au un chip mai armonios decât al celorlalți, posesorii de frumusețe își evaluează, clipă de clipă, avantajele. Ca și diurnele „îndatoriri“. Cum să-și „etaleze“ în lume trupul sau chipul. Cum să privească-n jur numai într-un fel anume, pe deasupra tuturor, studiat. Cum să-și deschidă gura, pentru a-și ondula și mai expresiv buzele „ca desenate“.

Dar tocmai asta *nu făcusem* eu!

Pentru că, în felul ăsta, frumusețea ar fi putut deveni o povară. Sursă a unei eterne înrobiri. Nu era și cazul meu. Nu-mi amintesc. Cât timp am fost cu vreo femeie, cu atât mai mult cu Osea, nici măcar nu mă simțeam mândru că eram frumos. Dar nici vinovat nu mă simțeam. Nu mă simțeam nicicum. Cu atât mai puțin se punea problema să-mi amintesc vreunul din „tertipurile“ pe care se pare că instinctul le-a însămânțat purtătorilor de frumusețe. Oricăruia dintre ei, în afara mea.

Regret că nu i-am spus toate astea lui Jedri. N-am mai avut când.

Dar să-ți reconstitui faptele acelei zile în continuare.

...Spectacolul s-a încheiat. Cobor sub scenă. Fac eforturi disperate s-ajung la timp. Ochii nu mi se obișnuiseră cu întunericul. Știu cu precizie că scara lui Jedri e lângă scara de rezervă. O înțepătură vie în creștetul capului mi-l amorțește instantaneu. Chiar deasupra mea, două scânduri crăpate și desprinse dintr-o parte atârnă cu cuiele la vedere. La ultima cotitură, scara de rezervă e ruptă. Nu știu cine și de ce a forțat-o. Deși rămas pe locul lui și legat încă de rest prin balustradă, blocul retezat al ultimelor trepte pare un eșafod singuratic. Cu

brațul drept, îmi șterg fruntea peste care mi se prelinge un firicel de sânge. Chiar așa, frântă, scara îmi e un bun reper. Cu costumul lui Jedri pliat pe brațul stâng întins, înaintez ceva mai sigur prin subsolul umbros. Mă grăbesc. Deasupra, ropotul aplauzelor se întețește. După câteva reveniri scurte la rampă, pe actori îi văzusem ieșind treptat, mai devreme ca de obicei. Mai organizat ca de obicei.

Pe scenă, nu mai e acum decât capul lui Jedri.

Când îi văd trupul vag luminat sub scenă, încep s-alerg. Inspirația actorilor de-a mi-o lua înainte o consider o binefacere. Poate mă vor ajuta să-l îmbrac. Cei mai mulți par că mă așteaptă răbdători, șezând în cerc, cu picioarele încrucișate, la baza scăriței lui Jedri, o scăriță solidă, tot din scânduri. Cât trec dincolo de ei, nu mă observă nimeni. Cu câte o lumânare aprinsă în căușul palmei, se leagănă zelos, într-un ritual tribal. Pe plafon, umbrele lor își alternează forfecarea ca fasciculele reflectoarelor isterizate în vreme de război. O scenă subterană inedită, de a cărei frumusețe rămân pentru moment fascinat. Imediat, însă, mă avânt și mă strecor printre cei câțiva care vor să-l ajute să coboare. Jedri stă pe o treaptă a scării, pe genunchi. Îmi fac loc și-l prind eu însumi de tălpi.

— Dați drumul trupului, ce dracu'! urlă de undeva, de deasupra mea, Braia.

Nu-i dau drumul. Jana se desprinde din cerc, se proțăpește în patru labe și înalță încruntată capul înspre mine.

— Ce faceți acolo?! Îi compromitem rolul! Pentru asta ne-am pregătit atât? Nu așa ne-a fost vorba!

Mârâie. Jedri are un spasm. Cred că încearcă să-și miște brațele pentru a-și extrage capul din scenă. Braia, însă, care i s-a

așezat deja pe gambe, îl ține strâns din spate, înlănțuindu-l cu propriul trup. Parcă-l imobilizează.

Îl imobilizează?!

Îl aud pe Jedri suspinând. Un suspin intermitent, în vreme ce, sus, aplauzele se susțin demențial. În secunda următoare, sunt gata să-l scap. Unealta care strălucește în mâinile lui Braia e foarte ascuțită. Un soi de halebardă.

— Nu ferestrui, nu mai e timp, apasă doar tăișul!

O femeie vorbește. Nu recunosc vocea.

— E cu atât mai autentic... Nu știți? „Proba de suspensie a minții va fi garantată“. El a vrut-o! Taie-l odată!

Nu văd ce face Braia. Operează din partea opusă. Aud ce spune Gelu, urcând.

— Lasă-mă pe mine! E rândul meu!

Nu mai am timp să gândesc. Pe dinaintea ochilor îmi plutesc cercurile desenate pe scenă de Braia. Cei de jos sunt plini de nerăbdare. Mai multe mâini înmănușate scutură scara ca pe un pom încărcat de roade.

— Lăsați-ne și pe noi! Vrem! Vrem și noi!

Sunt gata să-mi pierd echilibrul. Un instinct al răului cu orice preț mă îndeamnă să persist, să susțin picioarele tatei, ca și cum propta mea l-ar putea elibera. Pantalonii îi sunt uzi. Mă înăbuș. Inhalez un abur rău, nu știu ce abur inhalez. Vreau să întreb și nu pot articula nimic. În loc de glas, printre ghionturile celorlalți, îmi percep doar un grohăit oribil. Jedri însuși nu mai geme acum, pare că horcăie. Ca să nu-i scap trupul din mâini, nici costumul de pe braț, încep să zvâcnesc violent din coate. Singurul gest de dezacord de care mă simt capabil.

Abia acum sunt observat. Clipă în care, azvârlind unealta, Braia coboară surprinzător de agil pe lângă mine și, ajuns jos, îi

împrăștie pe toți, în liniște, doar prin semne, la-ntâmplare.

Lumânările s-au stins. Brusc, rămân în întuneric. Singur. Greutatea lui Jedri aproape mă năruie. Un lichid vârtos mi se prelinge pe brațul drept. Trupul pe care-l țin nu se mai zbate. Doar când urc trei trepte, în apropierea plafonului, disting totul mult mai limpede. Îi văd iarăși umerii, contractându-se. Puțin deasupra lor, pielea gâtului îi e crestată în câteva locuri. Cât glisez urcând și slăbesc strânsoarea, trăiesc cu senzația că Jedri nu se mai susține decât într-o fleică de țesut îngustă. Nu-ndrăznesc să-l palpez. Pare că trupul suspendat s-a lăsat pe-o parte, în afara scării, atârnând. Nu cade. Cred că tălpile i s-au agățat de scări. Îl prind iarăși. Gândesc că i-aș putea suda ligamentele la loc, dacă sunt cumva desprinse, dacă sunt atât de proaspăt desprinse. De pe scenă, vopseaua țâșnește din țeasta agățată, pe partea cealaltă, ca prin sifonul unui duș. Sala aplaudă frivol.

Mecanismul e vizibil și sus?

Jedri zvâcnește de câteva ori la rând din același picior. E desculț. Mișcarea oarbă a tălpilor, chircirea și destinderea lor, încălecarea și căutările lor îmi dezvăluie valurile unei dureri schimbătoare.

Când am fost somat să nu mișc, actorii nu mai erau de mult. Nu știu dacă, atunci, agenții și actorii s-au întâlnit. Mai degrabă, nu. După liniștea de sus, pot aprecia însă că sala era goală de aproximativ patru minute. Susținându-l pe Jedri cu un șold, cu un umăr și o mână, tocmai îmi răsucisem palma celeilalte și pipăiam în plafon, centimetru cu centimetru, laturile ramei în care gâtul îi stătea în continuare captiv. Mă întrebam cât mai rezist. Aveam pieptul plin de sânge. Simțeam lichidul

prelingându-mi-se încolăcit în lungul brațului. Cuibărindu-mi-se mai întâi la subsuoară și scăpând, ca un fulger, pe torace.

Nu cunosc ceva mai detestabil!

Negăsind niciun zar sau vreun alt sistem de degajare a stinghiilor, până au urcat agenții am profitat. Nu m-au simțit. Mi-am coborât cu încetinitorul mâna la loc, pentru a contracara slăbiciunea celeilalte. Nu voiam să-l scap pe Jedri. *Nu puteam* să-l scap. Cu orice risc.

Ne-au coborât îmbrățișați.

Vreau să știi de pe-acum, tu în primul rând, mai ales tu, Zedra, că o achitare nu m-ar consola nici în viitor. Dimpotrivă. La ultima confruntare, avocatul meu (un ins neplăcut și bondoc, a cărui haină cu tăieturi imperfecte în spate mă deprimă) s-a apropiat de mine (eram singuri) ca și cum mi s-ar adresa mie, dar ar fi vorba de altcineva. A spus:

— Nu-i găsesc nicio justificare. Clientul refuză să vorbească.

Mi l-am imaginat ascultându-mi povestea și declarând-o, el însuși, neverosimilă. N-o să-i dau satisfacția asta. Dezacordurile lui cu mine sunt altele decât ale mele cu mine însumi. Și, apoi, la fel ca Jedri, țin prea mult la actori. Chiar dacă au făcut ce-au făcut! N-aș trăda nicicând actorii.

Era să uit. De dimineață, m-au mutat mai sus. La ieșirea din subsol, la confluența aerului stătut cu cel „proaspăt“, curenții sunt, și aici, aidoma celor din teatru. Doar că se schimbă mai lent. Mi-ar fi plăcut să-i arăt asta lui Jedri. Sau păienjenișul treptelor, la fel de spiralate și abrupte ca ale scării de rezervă, deși mult mai numeroase. Sau să-i spun că, la fel, promiscuitatea și suavitatea nu au nici aici o linie de demarcație clară...

Știai că slăbiciunile umane și defectele corporale se trădează cel mai bine la coborârea scărilor? Și că, privite de sus, staturile celor ajunși jos par lipsite, cumva, de demnitate?

Nu vreau să plec de-aici. Va trebui să înțelegi. Am foarte multe de prospectat. Penitenciarul e labirintic și încă n-am terminat cu descoperirile. Iar timpul trece exasperant de repede. Chiar dacă deplasările noastre diurne sunt încă lente, în coloană. Aliniindu-te, mergi atât de încet, încât poți fura liniștit cu privirea un cuțit dosit în vreun colț insalubru, un umăr mai încordat sau un ochi care te fixează răutăcios, acoperit de cataractă. Cred că actualul sistem de protecție a condamnaților n-a evoluat cu nimic. Iar pretinsa severitate a gardienilor a devenit noul și ridicolul lor mod de afectare.

Nopțile le parcurg în cea mai mare parte treaz. Persistența luminii aprinse din loc în loc pe timpul lor o socotesc normalitatea cea mai neplăcută a detenției. Totuși, m-am mai obișnuit. După primele două nopți albe, în a treia m-am prăbușit buștean. Pentru restul, insomniile îmi sunt o binecuvântare. La fel ca în teatru, există și aici o groază de lucruri la care să mă pot gândi. Puținele ore (târzii) de odihnă rămase până la ziuă îmi sunt de-ajuns pentru a-mi amortiza puseurile de anxietate. Scâncetele și vocile nocturne, care altă dată mă umpleau de spaimă și mă țineau cu simțurile alertate, acum le identific cu ușurință. La rondul de dimineață, în curte, mi-am făcut un obicei din a da detalii fiecărui deținut despre gradul lui de scufundare în somn, despre capacitatea lui de suferință. În felul ăsta, claustrarea mi-a devenit mai suportabilă. În plus, mi-am atras multe simpatii. Am netezit treptat duritatea „ferocilor“, mi-am întărit prestigiul de

„propovăduitor“ dinaintea celor slabi. Oricum, sunt conștient: nu fac decât figurație.

Avea dreptate Jedri. Când stai mult printre ei, constați că semenii au toate candorile și crispările propriei tale nedesăvârșiri.

Mi-ar fi plăcut să-i spun toate astea lui Jedri. Din păcate, i le-am spus doar lui Radic. Radic mă vizitează zilnic. Vorbește mult. Vrea să mă facă și pe mine să vorbesc. Îmi spune că asta mi-ar face bine. M-ar „elibera“. M-ar ajuta să înțeleg „ce-am făcut“. Și de ce-am făcut „ce-am făcut“. „Terapia prin cuvinte.“ La fel de importantă ca „terapia prin joc“. Acum poate să mi-o spună. Că actorii n-au fost actori, cum îi știusem eu, dar au devenit actori. Din simpli pacienți. Și că ideea recuperării lor a fost a lui și a lui Jedri. Iar proiectul le-a reușit. Pacienții s-au vindecat, spune el. Cum am putut vedea și eu, terapia prin teatru a dat roade. Mai aflu de la Radic că, foarte curând, vei putea și tu să joci. Depinde numai de tine.

După trei operații succesive, pe care Jedri le-a suportat deja, devierea capului spre umăr, din cauza tendonului crestat, i s-a putut, în sfârșit, remedia. Așa că, firește, Teatrul Mic s-a redeschis. Dacă totul merge bine, următorul spectacol al stagiunii va avea loc poimâine, pe 23 aprilie.

Mă bucur s-aud asta! Sincer să fiu, începusem să mă îngrijorez imaginându-mi crengile perforând iarăși ferestrele teatrului și pătrunzând până în adâncul cel mai îndepărtat al încăperilor. Trăiesc, de asemenea, cu speranța că scara de rezervă va fi reparată. Și că actorii, aceiași sau alții care vor veni după ei, n-o vor mai folosi. Există lucruri care pot și merită

să supraviețuiască actelor noastre. La rigoare, actelor și vinovățiilor noastre. Cred că ești în asentimentul meu.

Chiar dacă actele și ispășirile noastre nu sunt neapărat aceleași cu vinovățiile noastre.

E-adevărat că tata a vândut aseară via? Chiar așa, vândută, ea trebuie să fie tot acolo, în pantă, nu?

O ții minte? Mai ții minte, Zedra?

Astăzi, m-am gândit mult la ea. Aceeași fâșie îngustă și lungă, pe același teren nisipos, bășicat de cochiliile unei specii de melcișori minusculi... La fel de numeroase și ele, ca-n vremea prunciei noastre, când le descoperiserăm împreună.

Sunt tot mai decis. Când va fi să ies de-aici, dacă va fi să ies de-aici, *dacă voi vrea* să ies de-aici, știu de pe-acum că mai întâi aș alege s-o iau înspre dealul până la care drumeagul anevoios e cu siguranță aproape blocat de tufele sălbăticite, revărsate peste el. De data asta, însă, efortul de-a ajunge în hotar mi-ar face bine. Nu m-aș hazarda mai departe de poale. Terenul e prea prăfuit, iar vrejii încălecați oricum nu mi-ar mai permite accesul spre cireșii din vârf. Aș rămâne în picioare, pe buza bazinului acoperit. N-aș îndrăzni să mă așez. Nici să-i înlătur acoperământul. Chiar dacă ceea ce aș vedea acum printre scânduri ar fi doar cavitatea pe jumătate plină cu apă de ploaie. Nu și șarpele de câmp, căzut acolo, pe vremuri, cine știe cum, care ne speriase atât și care ne declanșase în egală măsură instinctele sadice și fantasmele. Pentru că te „văd“ iarăși lângă mine, Zedra. A câta oară? Agățată de mine, și eu, eu prefăcându-mă a te înghionti să cădem amândoi în bazin. O joacă periculoasă, dar care ne făcea atâta plăcere numai pentru că ne găsea în crepuscul a mia oară înlănțuiți.

Și aș îngenunchea. Și, așa cum obișnuiam odinioară, m-aș grăbi să greblez cu palma pulberea din preajmă. Mai ții minte, Zedra? Alegând, pentru tine, numai pentru tine, cochiliile minuscule. Marcând grămăjoara cu un șănțuleț de jur împrejur și pornind către celălalt capăt al tarlalei în căutarea grămăjorii tale. Acum, iremediabil pierdută... Chiar dacă tot ce-aș mai găsi ar fi poate doar piatra unui inel. Sau cotorul blocnotesului tău din lemn, pe jumătate putrezit și îngropat în țărână. Sau rama oxidată a oglinzii tale, al cărei luciu s-a șters de mult...

M-aș ridica în picioare. Și, din cele nouă vârfuri ale urbei, cred că aș mai recunoaște doar cinci, adică tot numai pe cele vechi: turlele a două catedrale, cupola refăcută a Teatrului Mic, terasa din sticlă a Sălii Sporturilor, precum și meterezele înfășate în iederă și steaguri ale bătrânei primării. Și, pe moment, înainte de a părăsi definitiv casa, orașul (lumea?), nimic nu mi-ar părea mai liniștitor decât s-ascult zgomotele serii, să tresar odată cu fragmentele lemnoase rostogolite lângă mine, în cărare, sau să pândesc, ca tine odinioară, lumina „bătucită“ de curenți dincolo de calea ferată, la orizont, spre apus.

Aș mai privi o dată în urmă. Ți-aș mai „vedea“ o dată umerii micuți săltând printre câinii-paznici dezlegați de tine în hotar. Te-aș mai „auzi“ o dată certându-i pentru urmele lăsate pretutindeni: ciulini de blană agățați de ierburi și bolovani.

Epilog

E cinci după-amiaza, oră la care cei mai mulți dintre pacienții etajului de la „Sfânta Anastasia“ dorm. De fapt, aici toată lumea doarme aproape tot timpul. Dorm până și bolnavii cei mai agresivi. Doarme și personalul medical, cei care au avut mult de furcă cu ei până i-au îmblânzit, și acum se odihnesc liniștiți. Știe oricine. Pacienții se trezesc numai la orele mesei, uneori nici atunci. Mănâncă pe jumătate adormiți, pe jumătate conștienți. Nu-i plăcut să-i privești. Se hrănesc dizgrațios, animalic, reflex. Sorb, mușcă, beau cu bărbia îmbibată în farfurie, se îmbăloșează, înghit nemestecat, se înecă. Și-au uitat toate manierele. Tușesc fără să ducă mâna la gură, împroașcă dumicatul peste tot, în jur, în obrajii și farfuriile celorlalți. Cei privilegiați, susținuți de umeri, de subsuori, de talie sau de cap, sunt supravegheați de infirmiere sau de rude. Cei singuri cad adeseori din scaun. Nelovindu-se niciodată, într-atât de bătucite de anestezice fiindu-le țesuturile, într-atât simțurile de atrofiate. Cad și ațipesc imediat acolo unde cad, cu gura pe jumătate plină, cu maxilarul afundat în spiralele propriilor regurgitări aburinde desenate pe podea. Sunt reperați la timp de sanitarii corpolenți, care-i cară sau îi târâie în salon. Sunt proptiți în șezut pe marginea patului. De aici,

corpul inert li se prăbușește singur pe spate. Rareori sunt acoperiți. Când se dezmeticesc, o fac doar ca să întindă mâna peste noptieră. Fără să se uite. Fără să-i intereseze ce apucă. Culegând cu palma, mașinal, tot ce se găsește acolo. Știind că la „Sfânta Anastasia“ nu trebuie să gândească niciodată nimic, cu atât mai puțin să-și repartizeze singuri medicația. Nici n-ar putea, pastilele nu le parvin niciodată ambalate. Nu știu cum arată cutiuțele originale, tuburile, sticluțele sau blisterele lor. N-au văzut cum cad pe noptieră, pe șervețelul boțit și uzat, bobițele grindinei otrăvite, în ploițe recurente, bine dozate. Nu surprind momentul în care mâna grijulie a asistentei le presară printre degete. Gata porționate, nescăpând niciodată mai multe. Urmărind mai întâi cu atenție maximă tot ce e notat pe hârtie în dreptul fiecărui pacient, și apoi numărând. Trei roz, două galbene, o jumătate verde. Două roz, patru galbene, niciuna verde. Reîmprospătând rația la fiecare șase ore, uneori chiar la trei sau la două, după caz. Pentru ca seara, înainte de culcare, numărul pastilelor să se dubleze.

Acum, în ziua de 23 aprilie 1998, la ora cinci p.m., ușa salonului 43 se deschide. Din spatele ei răsare o pacientă. E încă tânără și ar avea o înfățișare plăcută, dacă n-ar fi această paloare de mort și acești ochi încercănați, care lasă să se vadă că n-a mai ieșit de mult la aer. Din părul lung, șaten, pieptănat peste cap fără cărare, o șuviță s-a desprins și-i brăzdează fața până la bărbie. Se împiedică în pădurea de gene, șerpuindu-se ori de câte ori pleoapa se ridică. Spre deosebire de ceilalți, la ora asta tânăra nu pare deloc adormită. Iese tiptil și închide ușa în urma ei la fel de precaut cum a deschis-o. Pentru asta, se servește de ambele mâini. Se încovoaie cu tot corpul peste clanța pe care o ține strâns. Strânge în pumn și ultima rație de

tranchilizante, pe care le ia cu sine. Nu le înghite. A mai făcut asta. Pentru atâta lucru, n-o s-o urmărească nimeni. Treaba ei, riscul ei. Ca toți ceilalți, la vremea ei a fost și ea avertizată. Ea va avea de suferit... ei i se vor prelungi tratamentul și șederea... ei i se vor pune la grea încercare răbdarea, planurile și nervii, puterea de îndurare, pe scurt, tot bunul mers al vindecării. Dar tânăra și palida pacientă nu se gândește la asta acum, ea doar se uită după primul coș de gunoi. Se apleacă, ridică un rest de pansament cleios. Învelește în el pastilele. Îl abandonează tot acolo, de unde l-a luat. Își adulmecă degetele și strănută. Se sperie, regretă că le-a adulmecat. Își continuă drumul pe culoar, pentru că n-o aude nimeni, pentru că ea are grijă să n-o simtă nimeni, așa cum înaintează numai în șosete, cu papucii în mâini. Străbătând coridorul cel lung cât se poate de în voie și aproape săltând. Un asemenea mers, săltat, nu le e accesibil aici decât celor mai convulsivi neresemnați. Plutește cu halatul mătăsos printre mesele rulante abandonate, pe care, dintr-un ghiont, le face s-alunece în toate direcțiile. Chicotește. Îi vine să zburde și să se joace. Asta și face! Își ia avânt și patinează pe lângă ușile întredeschise ale saloanelor. În continuare, n-o aude nimeni. La ora asta nu-i cine s-o vadă, și ea o știe, pentru că a studiat-o de mult. E ora la care clinica se transformă într-un spital de campanie părăsit. În fundul coridorului frânează. Apoi, grăbește pasul. Gândește să lase mai repede în urmă ușa pe care scrie: „Sterilizare“. O detestă. Pe dedesubtul și pe deasupra ei vede ieșind în valuri nesfârșite aburul gros, înecăcios și dulceag. Apă oxigenată și eter. Urzeala fierturii îi face greață. Își ține respirația. Se strecoară pe după ușa întredeschisă a infirmierelor, ajunge la cea a medicului de gardă. Nu e cazul să dramatizeze. Mai bine se lipește de perete,

să arunce o privire înăuntru. Dar încăperea e goală, așa că saltă dincolo de ea. Ajunsă la capăt, cu un pas ceva mai hotărât și vioi, coboară treptele unui etaj. Nu ia liftul. Nu pentru că are oroare de lift. Nu pentru că lifturile de aici sunt uriașe cât o cămară, capabile să înghită până la douăzeci de suflete, fără să mai pună la socoteală liftiera. Ci pentru că în lift ar putea întâlni infirmierii. Foarte neplăcut. Singurii treji la ora asta. Cărăușii de ambalaje și resturi, mânuitorii de cărucioare. Cei pe mâna cărora sunt lăsați nu atât bătrânii, neputincioșii și invalizii, nu atât alcoolicii, perverșii și drogații, cât mai ales cei ca ea, care se remarcă printr-o „prezență prea puternică pe fondul absenței“.

Pacienta de la 43 coboară acum de la etaj spre subsol în ritm normal și, pe măsură ce înaintează, zâmbește. Zâmbește pentru că-și amintește sintagma „incursiune abisală“. Sintagma e aici pe buzele tuturor. Iar coborâșul ei tocmai asta i se pare a fi: o incursiune abisală. Ridică ochii. Înainte de cotitură, la parter, pe casa scărilor, la limita cu tavanul, o oglindă uriașă veghează cu fața-n jos. Ca la intersecțiile stradale, pentru vizibilitatea vehiculelor, își spune pacienta. Își amintește. N-a mai văzut de mult un vehicul. I se face dor. Dar nu se vede nici măcar pe ea reflectată în oglindă. Printre petele gălbui, care acoperă ca mucegaiul fața oglinzii, vede doar coridoarele goale, copii fidele ale celui de care abia se desprinsese. Pacientei îi vine iarăși să râdă, și chiar râde încet. Constată că, potrivit oglinzii, ea nu este, deși... este! Pentru sine, care nu se vede pe sine în oglindă, e o absență, în timp ce, pentru ceilalți, e totuși o prezență, dat fiind că o lăsaseră mai devreme în salon. Și o lăsaseră cu „aparatul ei psihic“ cu tot, cu care ea se vede acum plecând. Bolnava chicotește. Ce-i ăla un aparat psihic? Un simplu aparat,

i s-a spus. Care poate funcționa sau nu, care poate fi pierdut sau nu, defectat sau nu, decuplat, zdrobit, călcat în picioare, sfărâmat... Regăsit sau nu.

Pacienta coboară repede, tot mai repede. Își încalță papucii din mers. Nu vede că iese din clinică pe la poarta de aprovizionare. Nu simte nici că o ia la fugă. Fugind însă, are deodată revelația de a se simți, ea pe ea – cea care fuge –, în ea, cea care o îndeamnă pe ea – cea care fuge – să fugă. Iar despre ea, cea care ia deciziile acum în ea, pacienta spune: Ea mă urăște. Tinerei îi vine să râdă și să plângă în același timp. Nu intră-n panică. Bănuiește că ăsta trebuie să fie momentul în care, în aparatul ei psihic, „pulsiunile distrugerii și ale morții se înfruntă cu pulsiunile vieții“. Cuvintele astea i s-au repetat de mii de ori. De aceea începe să fugă și mai tare, din ce în ce mai tare, până propria fugă îi produce, în sfârșit, plăcere. Nu vede c-a ajuns de mult în stradă. Nu mai gândește nimic, ea doar fuge și fuge. Gâfâie și fuge, asudă și fuge, înjură și fuge, pentru că abia acum își dă seama că dorința asta de fugă e ca o obscenitate care s-a fixat de mult pe judecata ei. Cauză a celor mai noi neîndemânări, a ultimelor ei dificultăți în vorbire și comunicare, a tuturor actelor ei ratate.

Nu vreau să mai ratez nimic! spune cu voce tare, și tocmai acum e claxonată. Instinctiv, sare la loc, pe trotuar, și, sărind, zăbovește puțin lângă un stâlp s-asculte vocile interioare care i se învălmășesc în cap. Slogane, cadențe fragmentate, emisii logice frânte pe tuburi, dispersii ale unei măreții mentale apuse.

În sfârșit, o frază fluentă, mângâietoare și revigorantă ca o parcare. „Între starea nervoasă normală și funcționarea nervoasă anormală nu există o limită netă și tranșantă“. Înviorată, pornește iarăși, înaintează împleticită pe trotuar. N-o

mai claxonează nimeni. Trece pe lângă curți și tomberoane, inhalează mirosuri, își amintește de lumea domestică de-afară. Bucătării, exhalații... arome, resturi alimentare nechimizate... Își amintește. Orașul. Lumea. Viața. Inspiră adânc. Închide ochii și-și rotește capul. Își încordează nările ca un animal de pradă. Se aruncă decisă pe prima stradă, la dreapta. Nu merge pe mijlocul ei, nici pe trotuar. Alege să meargă pe lângă trotuar, pe-acolo pe unde șuvoaiele de apă curgând spre canal au cimentat pieile de praf încrețite. Se oprește și bea apă dintr-o cișmea stradală. Sorbind, scoate mâna din buzunarul halatului. Vede, uimită, că strânge-n mână un os. Osul e mic, pare un os de copil. Îl ține o clipă sub jetul cișmelei, pornește, mângâie osul din mers. Îl mângâie cu buzele. Apoi îl linge. Se simte protejată. Gândește că nimeni nu-i va observa absența dacă nu va observa mai întâi absența osului cel mic. Pe care nu l-ar ceda nimănui. Cu care s-ar lăsa bucuros spânzurată dacă i s-ar garanta că în momentul fatal i-ar fi așezat sub frânghie. Direct pe gât și pe piele. Cu care ar muri mai degrabă în brațe, cum morți erau să fie, iată, adineauri, amândoi, ea și osul ei, călcați de automobil.

Pe Bulevardul Eroilor, în bătrânul oraș C., de la poalele cetățuii, o pacientă scăpată de la „Sfânta Anastasia“ calcă-n voie, bolborosind ceva ininteligibil, și nimeni n-o observă. Călăuzită de un os, hipnotizată de un os umezit, ea calcă orbită ca de propria busolă fiziologică. Se simte puternică. Atât de puternică, încât încearcă să-și îndepărteze șuvița de pe frunte doar dintr-o încordare a mușchilor frunții. Dar nu izbutește, și șuvița revine pe propriul povârniș. Pacienta râde. O privește cruciș. Se strâmbă, se încruntă, se încrâncenează s-o îndepărteze fără mâini, doar dintr-o bruscă scuturătură a capului, acum toată atenția îi e fixată pe șuvița asta rebelă, dar

șuvița persistă. Începe s-o enerveze. Se simte invadată și-n același timp puternică, se simte invadată și puternică, o fortăreață înaintând sub aceeași platoșă cu invadatorul. Ca să capete curaj, prinde osul între dinți și vorbește. Vorbește cu el, pentru el, prin el vorbește cu sine, pentru că osul cel mic nu e altceva decât chiar releul, lanțul ei verbal.

Brusc, își amintește de ceva și o ia la fugă. Cale de două străzi mai mici. Intră pe strada Zimbrului, se oprește la numărul 17. Își apropie fața de poartă, și-o apropie mult, mult mai mult decât e nevoie ca să citească pe plăcuța din bronz: *Familia Peter Jedrijevschi.* Își lipește obrazul. Mângâie literele plăcuței cu obrazul. Cu buzele. Pipăie cheia lângă cutia poștală, pătrunde în curte fără probleme și o ia pe trotuar, spre spatele casei, pitulându-se pe sub geam. O clipă, fruntea i se ițește deasupra unei ferestre, dar nu vede pe nimeni și nu e văzută. Intră într-un coridor din lemn, ca de la țară. Se împotmolește, înlătură crengile corcodușului. Se apleacă, se strecoară silențios într-o debara, se încovoaie cu tot corpul peste clanța debaralei, pentru că așa se încovoaie ea peste toate clanțele. Închide bine ușa în urma ei. Se dezbracă pe întuneric. Halatul, pijamaua, papucii. Îmbracă hainele pe care le despachetează dintr-un sac agățat cu umerașul în cui. Fusta, bluza, blazerul. Pantofii. Nu ia poșeta. N-are nevoie de poșetă. Ia bancnotele și ceasul, pe care le pipăie în buzunarul blazerului înainte de a-l încheia. După ce vără mai întâi osul cel mic sub bluză, sub sâni. Se repede precaută prin alte două uși, pătrunde până în inima casei. Străbate un hol în vârful picioarelor. Se oprește. Smulge o pagină de ziar lipită pe perete. O mototolește și, cu ea în pumn, se furișează afară, dând ocol casei. Revine de unde a plecat, la intrarea din dos. Se așază jos, pe ciment. Își întinde picioarele

pe pietriș, dincolo de trotuar. Desface fila de ziar, o netezește. Se uită la ceas. 17 și cincizeci. La 18 începe spectacolul.

„Astăzi, reluare de stagiune. Pentru a doua oară pe scenă, într-un rol secundar, însuși directorul Teatrului Mic, regizorul Peter Jedrijevschi.“

Împăturește foaia în patru. O trece iritată printre buze, de la stânga la dreapta, umezind-o. Plescăie. Simte gustul cernelii tipografice în cerul gurii. Înghite de câteva ori, cu nesaț. Întârzie o clipă cu privirea pe fotografia care însoțește anunțul.

„Vede“ biroul uriaș al tatălui, se vede pe ea, copil, ascunsă după birou, vede pentru întâia oară cu toată brutalitatea ceea ce un adult nu-și poate îndeobște aminti din copilăria timpurie. „Aude“ țipete, își vede mama dibuind-o, năpustindu-se asupra ei, lovind-o pe unde apucă. Vede mâna tatălui încordându-se și smulgând-o pe ea din brațele mamei. O mamă care nu și-a dorit niciodată copii, cu atât mai puțin o fată, și acum ar vrea să-și desfigureze fiica. O mamă denaturată, pentru care nu doar gingășia fiicei, dar chiar simpla ei existență – o intruziune pe care ea o simte în dauna ei – constituie o amenințare, deposedând-o de atenția bărbatului de lângă ea. Își vede tatăl sfâșiat între ele două, divizat, alergând de la una la alta, sărutându-le pe rând, încercând să modereze situația, să tempereze rivalitatea. Se vede pe ea târându-se iar, ghemuită, la picioarele tatălui, își aude mama scuipând-o cu injurii în serie de după trupul tatălui. Se vede pe ea, ca de-atâtea ori, neînțelegând nimic, târându-se cu atât mai smerită și la picioarele mamei, lipindu-se de ea în exces, implorând-o până la plâns. Până la epuizare. Vede, apoi, tot mai limpede, brațul mamei luându-și avânt, aruncându-i ei un os, mereu același os, ca unui câine, cât mai departe de ea, expulzând-o. Se vede pe ea

căutând, jucându-i „jocul“, încercând să-i facă mamei pe plac, târându-se în patru labe și recuperând conștiincios osul, ca un câine, revenind repede cu el în dinți, depunându-i-l ei la picioare. Ca pe-o ofrandă. Își vede tatăl exasperat, ieșindu-și din fire în cele din urmă, târându-i mama afară, dincolo de intrare, pe scări, îmbrâncind-o.

Își vede pentru ultima oară mama.

Nu știe dacă trebuie să se simtă eliberată, nu mai știe nimic, nu știe cum trebuie să se simtă. Se aude pe ea, mică, suspinând în noapte și chemându-și mama săptămâni la rând, dorind-o totuși în absență, strigând-o totuși din ce în ce mai rar, până se-aude strigându-și tatăl. Numai tatăl. Nu i se răspunde întotdeauna. Se aude pe ea insistând, strigându-și tatăl cu prenumele și numele întregi: Peter Jedrijevschi... Peter Jedrijevschi... Țipătul copilului e sfâșietor. E atât de sfâșietor că se transformă într-un hohot de plâns. Plânge și acum, uită că se grăbește, pentru că nu-și poate refuza plânsul, așa că plânge, îi face așa de bine să plângă, pentru că n-a mai făcut-o de mult. Printre lacrimi, se vede pe ea, vede copila care ar vrea să-și strângă părintele la piept, cu scaun cu tot. Dar nu poate. O împiedică mâna tatălui, care se mișcă încontinuu, preocupată, care scrie încontinuu ceva, cuiva, nu știe ce, nu știe cui, care scrie zilnic cuiva, dezlănțuit. Se vede pe ea, un an, doi mai târziu, făcând eforturi să-și apropie tatăl, un tată mereu abătut și aferat, dar mâna aia care scrie și care rămâne în afară o îndepărtează, o stânjenește și o zgârie.

Tânăra se opintește, tușește de câteva ori la rând. Șuvița îi cade – ecran – peste ochi și o lasă s-o orbească. Înjură cu indulgență. Se ridică agitată și grăbită. Calcă totuși ceva mai crispat până la poartă, apoi o ia la fugă.

Și iată că strada îi dă din nou curaj, acea stare de beție și de fericire pe care o are numai când își descoperă memoria intactă. La fel de intactă cum e și lumea materială de-afară. Nu ezită. Intră în prima drogherie. Cedează mai întâi locul unei doamne. O așteaptă să cumpere un depilator și crema adecvată. O salută și privește lung, mult prea lung în urma ei. Îi zâmbește vânzătorului, în timp ce-și pipăie ostentativ șuvița de pe frunte. De dincolo de tejghea, i se oferă cu multă gentilețe o oglindă ovală, pe suport. Aruncă un zâmbet plin de recunoștință, dar când se contemplă clatină din cap dezaprobator. Schimbă priviri complice cu vânzătorul. E binedispusă și continuă să se oglindească, dar o face detașat, ca și cum ceea ce vede n-ar fi chipul ei. Apoi, devine din ce în ce mai atentă, iscodindu-l în răstimpuri pe celălalt, pentru că, oricum, nu mai așteaptă nimeni, n-o mai presează nimeni, acum, când oglinda aia cu incrustații aurite o atrage tot mai mult, ca o mică bijuterie. Își pipăie părul. Ridică sprâncenele.

Ce-i de făcut?!

Nu mai e nevoie s-o spună, n-o spune, vânzătorul începe deja să caute între sertărașele etajate în spatele lui. Ca să le poată scotoci, își apleacă lent capul, când pe umărul stâng, când pe cel drept. Extrage o cutiuță. La fel cu celelalte, e îngustă și foarte adâncă.

O foarfecă? O, nu, nu, s-a-nșelat! Nu e ceea ce vrea ea... Nu o foarfecă îi trebuie ei, ci... un brici!

Vânzătorul împinge cutiuța la loc. Are o mică ezitare, se întoarce și-și privește abia acum atent cumpărătoarea. Ceva îl contrariază în ținuta ei, ceva e altfel decât s-ar cuveni să fie. Dar clienta îi ghicește gândul, grăbindu-se să-l lămurească:

— Din unele situații... știți... când ești tânăr... n-ai încotro, ieși mototolit. Asta e! Mototolit.

Apoi râde. Râde și vânzătorul, mototolit, da, a înțeles. Pare mulțumit. Ochii par să-i strălucească acum de admirație. Caută în continuare cu și mai mult zel. Râcâie lemnul, trage și respinge. Scotocește.

Tânăra îi urmărește o vreme mișcările cu ochi rătăciți, apoi își verifică iarăși chipul în oglindă. Descoperă, dezgustată, un minuscul lipom fixat pe jgheabul cearcănelor, sub ochiul stâng. Își amintește că n-a mai zăbovit de mult asupra vreunui detaliu al trupului ei. De la cele patru săptămâni... când și-a propus, și a și reușit în parte, să nu scape din ochi drumul spre vindecare al unei vânătăi. Se ambiționase să-i înregistreze, să-i prindă cu privirea, clipă de clipă și pe îndelete, toate fazele primenirii. O dobândise pe coapsa dreaptă... cât a fugărit-o Zigu, da, Zigu, în timpul hârjonelilor cu Zigu...

Zigu! Își amintește brusc de Zigu. Pentru prima oară, de foarte multă vreme, își amintește acum de el. Scoate un geamăt controlat. Se lasă să cadă ghemuită.

...Se lovise de muchia comodei, iar fratele ei, da, ține minte, îi sărutase locul lovit minute în șir, după ce buzele lui urcaseră și coborâseră de câteva ori de-a lungul tendonului, amușinându-i-l. În vreme ce, cu ochii închiși, ea se prefăcea a scânci de durere...

I se motivase și lui. Totul a pornit de la impresia halucinantă pe care i-a lăsat-o în liceu acea lecție de anatomie (fusese și momentul în care a optat pentru Medicină), în care se spunea că orice leziune cât de neînsemnată, orice agresiune asupra țesutului și a pielii devin instantaneu un front de luptă, înspre care sângele își mobilizează spontan celulele bune într-un

adevărat asediu. Într-o fracțiune de secundă, forțe active din tot corpul, până și ale celor mai îndepărtate „batalioane“, sunt descarcerate pentru a întări puterea ofensivă în zonă. Memorând textul, își imaginase atât de în amănunt totul, încât a decis pe loc să-și vadă, cu prima ocazie, celulele harnice „la lucru“.

Numai că ocazia întârzia. Avusese parte de multe „achiziții“ de felul vânătăii ăsteia până atunci. Pe care însă nu le observase la timp. Sau o făcuse cu totul întâmplător, și nu îndeajuns. Doar la câteva zile o dată. Mai exact, pe care le ratase. Știa că, din vânătă, pata avea să se facă mai întâi și mai vânătă, până la un vânăt intens. Că se va învăpăia spre roșcat, estompându-se treptat spre un albastru-verzui, pentru ca, intrată într-o etapă avansată, să capete crenelări galbene, noua tușă câștigând în câteva zile tot mai mult teren. Mai știa că granițele i se vor restrânge din ce în ce, că urma i se va reduce la perimetrul unui cerc tot mai împuținat, până avea să se pomenească, într-o bună zi, că a dispărut. Nu voia să mai riște. Prea „bătrână“ ca să se mai poată cățăra în copaci, să-și mai poată juli genunchii, sau să se taie în pietre și sticle, „șansele“ zgârieturilor adânci i se reduseseră simțitor. Ajunsese la vârsta *doar* a vânătăilor. Semn sigur al maturității. Știa. Adulții nu se mai accidentează prostește, din orice. Ei doar se izbesc uneori, și din grabă, de câte un corp de mobilier. Și înjură. Fără excepție și de fiecare dată, înjură. Își amintește năduful menajerei lor în astfel de clipe: Al dracului scaun, iar m-am pricopsit cu o vânătaie! Vânătaia, spunea ea, e un semn de prostie. Sigur, deduce acum, ea simplifica enorm. Nu se lovește din senin chiar oricine. E-adevărat. Nu te alegi cu o vânătaie decât dacă ești

isteric, nestăpânit, repezit, necalculat. Sau îngălat. Prost. Avea dreptate menajera.

Dar acum profita. Nu risca și nu-și mai dezlipea ochii de pe coapsă. Zigu însuși stătea ore în șir în preajma ei, cu capul plecat, și privea. Ore în șir, resemnat, împietrit și îngândurat, sau târându-se după ea docil prin casă, în grădină, pretutindeni. Pândind-o. Cum îi ceruse ea, având grijă să nu-și acopere vânătaia. Sau ori de câte ori se pomeneau din joacă îmbrățișați, iar el se vedea silit să-i limiteze ei, adeseori brutal, răsucirile. Dirijând-o în poziții convenabile. *Pentru ea* convenabile, spunea Zigu. Ca să nu-și scape vânătaia din ochi. Timp în care ea îl simțea excitat, din ce în ce mai excitat...

Îi plăcea Zigu! Dintotdeauna, îi plăcuse totul la el. De la felul cum călca, aruncându-și, cumva, nu știe cum, picioarele înainte – într-un zvâcnet care ei i se părea foarte bărbătesc și pe care în liceu încercase să-l imite –, până la pantalonii tip bermude, pe care fratele ei îi purta aproape tot timpul în afara școlii, dezvelindu-și picioarele. Negricios fiind, avea o pilozitate abundentă. Ține minte că ajunsese să-și dorească atât de mult s-o aibă și ea, că se rădea tot la cinci zile. Metoda dăduse roade, dar numai în ce privește asprimea firului. Nu și densitatea. Până și gâtul lui Zigu o captiva, gâtul lui slab și alungit, pentru impresia de osatură solidă pe care i-o dădea craniului. Iarnă-vară, se tundea foarte scurt și purta pe cap aceeași bentiță lată, elastică, de regulă albastră, da, albastră – ce bine și-o amintește acum –, care-l înfășa strâns peste ceafă și frunte, presându-i puternic sprâncenele. Poate și de aceea privirea lui scăpărătoare părea să vină din străfunduri...

Cu unul ca Zigu s-ar aventura și azi la capătul lumii. Îi plăcea Zigu! Numai Zigu! Și nu doar pentru frumusețea lui, de care se

făcea mare caz. Și pe care singur el nu și-o recunoaște. Din delicatețe pentru ea nu și-o recunoaște. Nu se destăinuiseră unul altuia, nici nu-și „parafaseră“ vreodată iubirea în maniera în care, cu atâta bravadă și nesăbuință, obișnuiesc s-o facă puștii. Aveau s-o autentifice însă în timp, prin fapte.

Unde era Zigu? De când nu-l mai văzuse? Și de ce?!

Se ridică, își apropie și mai mult fața de oglindă, gata s-o atingă. Își amintește. Așa avea să se consume „monitorizarea“ vânătăii, experimentul care-i astâmpărase „foamea cunoașterii de sine“. Care devenise însă și al naibii de obositor. Cu zilele, chiar extenuant. Venindu-i tot mai greu să pândească, fusese tot mai tentată să renunțe. Zigu însuși îi cerea insistent să renunțe. Era însă prea târziu să mai poată da înapoi. Chiar dacă părea să nu se-ntâmple nimic. Nici măcar de la o zi la alta, darmite de la o oră la alta. De atâta concentrare în același punct, de la o vreme ochii i se împăienjeneau. Cu musculatura orbitelor slăbită, imaginile se încălecau, suprafețele pluteau uleioase și încrucișate dinaintea ei și se trezea exasperată de acele deturnări de atenție. Poate chiar în clipa aia, sigur numai în clipa aia, se declanșa miracolul. Saltul, schimbarea de stare. Dar, cel puțin sub ochii ei, pe piele, culorile vânătăii se mențineau cum au fost. Era ca și cum modificările nu se produceau niciodată în timpul zilei. Părea că stagnau sub pânda ei, că însăși pânda ei arunca „lucrătoarele“ în derută și expectativă. Ca, îndată ce se vedeau nesupravegheate, celulele să profite și să recupereze. Dar asta se-ntâmpla numai noaptea. Toate procesele primenirii se derulau numai noaptea. De aceea și-a propus, și chiar a încercat, să se mențină trează. N-a reușit. Iar scurtul interval rămas până la ziuă s-a dovedit arhisuficient

celulelor vigilente să lucreze. După vânăt și roșcat, diminețile i-au surprins pielea cu irizările verzui, ca apoi să se instaleze galbenul. Nu crede că greșește spunând că galbenul a îmbrăcat cele mai curajoase nuanțe. De la ocrul intens, trecând prin cremul-oranj, până la galbenul cel mai pastelat.

...Și toate astea până într-o bună dimineață, când n-avea să mai zărească nimic. Nimic. S-a simțit atât de înșelată! În cele din urmă, n-a mai avut încotro. A trebuit să admire, învinsă, „lucrătura“ celulelor. Și-a aplaudat trupul, i-a aplaudat pentru întâia dată performanțele în supraviețuire. A constatat, cu uluire, că trupul ei n-avea nevoie de ea, de efortul, de atenția, de luciditatea și rațiunea ei. Trupul ei, atât de iscusit...

Își amintește că momentul i s-a părut emblematic. Atunci a decis ca, de-aici încolo, pentru situațiile dificile, să evite orice inițiativă a minții. Să se lase pe de-a-ntregul numai în voia lui, a trupului.

Hotărârea nu i-a fost fără urmări. Ei i-a atribuit, o lună mai târziu, puterea de a-și depăși oroarea și frica. Ea a fost credința dusă, o lună mai târziu, la ultima consecință: *revelația propriei nimiciri.*

O lună mai târziu, când și-a crestat venele, după ce, reîntoarsă acasă pe neașteptate, și-a surprins propria mamă în brațele tatălui. O mamă despre care atâția ani nu știuse nimic. Mama care-i lipsise. Absența prematură care-i declanșase fantasmele, năluca agresivă care-i întreținuse excesele. Mama pe care trebuise a se preface c-o uitase. De care nu mai întrebase niciodată nimic, despre care nu i se mai vorbise niciodată nimic. De care fusese izolată, de care ei, copiii, fuseseră izolați, dar cu care, iată, tatăl lor continuase în toți

acești ani să se vadă... Îi spusese asta acum, i-o recunoscuse abia acum. Se scuzase stângaci, în chip lamentabil se scuzase. Jalnic. Respingător. Tatăl ei!

Ce spectru al trădării!

În timp ce, peste umărul lui Jedri, cu un tupeu siderant, fără să-și ascundă nicio clipă goliciunea, ea, propria ei mamă, o țintuise cu privirea îndelung. O expediase încă o dată, ca de ultima dată, ca un ultimatum. Întinerită, dominând-o cu vechea ei rivalitate vicioasă și aproape indignată...

Plescăie, simte o amăreală unsuroasă în cerul gurii a cărei proveniență îi scapă. Își caută precipitată ceasul, deși nu e nevoie, nu mai e nevoie, se pare că vânzătorul a găsit, în sfârșit, ce căuta. Acum, el extrage lama briciului din teacă. Milimetric, cu savoare. După ce pocnește capsa, deschizându-l, și lasă să răsară mai întâi doar mânerul sidefat, în irizări roz, bleu, corai sau verzui, precum smaraldul.

Ochii clientei freamătă. Admite că n-a mai văzut ceva asemănător: o lamă fulgerând în aer, descriind un semicerc larg, o volută amplă.

Pare că briciul ăsta taie pe ambele muchii!

Vânzătorul nu riscă, nu-ndrăznește nici el să-l atingă. Își plimbă palma pe deasupra lui, numai în latul lui. Când, într-un târziu, își apasă vârful unghiei de la degetul cel mic pe capătul lamei, o face numai pentru a-i da drumul, brusc, să se desprindă prin alunecare. Oțelul vibrează aidoma unui diapazon. Cu ochii țintă la clientă, vânzătorul repetă mișcarea până ce vede femeia îmbujorându-se și simte el însuși aerul vibrându-i pe față. Cu un gest al mâinii, teatral, fixează vârful lamei încet, precaut, foarte încet, la loc, cu pocnet, în teaca din

care a extras-o mai devreme, apoi aruncă fulgerător briciul în mâinile clientei, care, surprinsă, i-l azvârle înapoi, cu un recul instinctiv de teamă.

A fost o joacă! Doar o joacă!

Vânzătorul izbucnește în râs. Râd acum amândoi. Jenată, clienta se uită din nou în oglindă și-și mângâie șuvița căzută pe față. Răbdător, vânzătorul așteaptă. Cu briciul pe palmă, fără un cuvânt, privindu-și interogativ neobișnuita clientă, vânzătorul așteaptă.

...Pentru un taximetrist nu era o noutate să i se ceară să oprească într-un loc interzis, cum e ăsta.

Acum, bombăne cu o înclinare a capului înspre bancheta din spate. Frânează totuși, conform dorinței clientei, cu toată interdicția, cu câțiva metri înainte de Teatrul Mic, dinaintea trecerii pentru pietoni. La comanda aceleiași cliente, care, coborând, îi vânturase în tot acest timp sub nas o bancnotă serioasă, mai și opintește mașina înainte și-napoi, într-un du-te-vino strâns, cale de doi metri, doi și jumătate. Sfârtecă pe asfalt, sub roți, o firavă pagină, mototolită, de ziar. Nu aude râsul isteric al celei care o aruncase anume, chiar atunci, acolo. Nu vede chipul imprimat al lui Peter Jedrijevschi îmbucățindu-se printre tărâțele paginii. Șoferul mai zgâlțâie o dată din rărunchi mașina, înhață bancnota și demarează grăbit, fără să mai privească în urmă.

Tânăra își verifică ceasul. Nouăsprezece și douăzeci. Numai bine. Când va intra, actul III încă nu va fi început. N-o s-o vadă nimeni.

...Luminile sunt stinse. Pentru cea venită de afară, întunericul e profund. Dinspre scenă, unde tocmai se schimbă decorul, se aud foșnete și poticneli. Dar când luminile încep să se reaprindă pe rând, sala scoate un țipăt de încântare. Cu tot fardul, regizorul e recunoscut imediat. Pacienta înalță și ea curioasă privirea. Într-o parte a scenei, sub ovalul reflectorului, vede, jos, pe podea, capul părintelui său.

Numai capul.

Vasăzică, rolul secundar în care regizorul s-a autodistribuit e cel al Capului Retezat. Rolul pare ușor. Înclinat spre spate și, vag, într-o parte, capul poartă plete care se răsfiră în voie, până departe, pe dușumea. Pletele nu sunt ale lui. Jedri nu are plete. E, desigur, o perucă. Tânăra scoate totuși un plescăit de plăcere. Capul Retezat e încă frumos. Mândria fiicei e violentă, și acum râde înfundat. *Ea* e fiica acestui cap frumos...

Scuturată brusc ca de-o briză, începe să tremure. Își pipăie osul de la piept, apoi briciul. Amândouă sunt la locul lor. Se simte mai bine. E timpul să se grăbească, își spune că trebuie să se grăbească, deși nu mai știe la ce se grăbește. Se întoarce pe călcâie și revine în culoar. Șovăie împleticită, apoi coboară. Acum nu mai ezită. Chiar dacă n-a fost niciodată aici și e beznă, recunoaște locul. Subsolul e compartimentat aidoma celui de la „Sfânta Anastasia“. Pășește cu aceeași siguranță, bâjbâie cu aceeași silă printre pereții umezi și afumați.

Deodată, se oprește. Trupul pe care-l vede spânzurând din plafon, ca un vierme alb, uriaș, îi arată că se află exact sub scenă. Forma umană e fără cap. Tălpile formei- umane-fără-cap se sprijină pe o treaptă. A treia, de jos. Scara improvizată chiar în apropierea scării de rezervă are nouă trepte, din care trupul care atârnă acoperă șase. E înalt părintele ei și bine făcut,

gândește intrusa. Iar scara e lată. Suficient de lată ca, la nevoie, să încapă pe ea chiar două-trei trupuri, alăturat. Poate chiar ale celor trei capete, din *Dragonul* lui Schwartz, pe care le văzuse cândva la Teatrul Mare. Cu toată răcoarea de-aici, fantoșa e desculță și îmbrăcată lejer. Straiele sunt din in, ca ale jucătorilor de judo.

La fiecare treizeci de secunde, forma-umană-fără-cap își mișcă picioarele căutându-le poziții comode. Probabil i-au amorțit. Sigur i-au amorțit, așa cum le ridică cu o treaptă mai sus și le coboară iarăși, frecându-le unul de altul, ca apoi să le ridice și mai mult, să le-așeze pe genunchi. Mișcările sunt încordate. Încheieturile nu mai sunt elastice. Orice-ar face, Jedri nu mai are încheieturi elastice precum ar vrea, Jedri nu mai e tânăr precum s-ar vrea...

Precum sunt eu!

Tânăra intrusă chicotește. Se uită la ceas. Socotește că trupul își va menține, astfel, capul inflexibil pe scenă încă zece minute. Zece minute, atât mai durează actul III. Cunoaște bine piesa. Iar capul nu trebuie sub niciun chip clintit, dacă vrea să se înfățișeze publicului ca un cap mortuar autentic. Numai *un cap.* Pur și simplu, *un cap.* Ăsta e rolul. Își amintește că, pe vremuri, la Teatrul Mare, regizorul n-a fost niciodată mulțumit de cei care l-au jucat.

Țipete și alergări. O gălăgie infernală se dezlănțuie subit pe scenă, deasupra. Intrusa își duce mâinile la urechi. Nu suportă țipetele, obișnuită, cum e, cu liniștea din salon.

Își compătimește tatăl pentru infernul pe care-l are de îndurat. N-ar fi rău să i-o spună. N-ar fi rău să urce, să-l ajute, să-și ajute tatăl, să-l susțină, să-i maseze mușchii, să-i mai ușureze încordarea.

Opt. Mai sunt opt minute.

N-ar fi rău să se grăbească, acum știe de ce și la ce trebuie să se grăbească. Întinde o mână. Prinde scara. Deși bine încleiată, scara scârțâie. Se oprește cu bătăi de inimă. Poate Jedri a auzit-o, sigur a auzit-o, altfel de ce și-ar întinde acum și brațele în lături, ca un crucificat?

Pare că vrea să-i facă semne. A așteptat-o! Intrusa capătă din nou curaj. Pe ea a așteptat-o... Își pipăie briciul, urcă două trepte, și-n aceeași clipă ochii i se împăienjenesc. Așa cum își schimbă acum poziția, sprijinindu-se iarăși pe genunchi pe treapta a cincea și împreunându-și mâinile, forma-umană-fără-cap pare că se roagă. Pare că-și cere iertare. Sigur își cere iertare.

De la ea, de la fiica lui, își cere iertare. De la cine altcineva?

Dar... dacă i-ar spune că ea, fiica lui, se află chiar acum acolo, lângă el? De bucurie, Jedri ar renunța poate la rol... ar renunța și nu i-ar mai păsa de public... nici că ar da spectacolul peste cap. Ar lua-o în brațe, s-ar prăvăli cu ea jos, ca pe vremuri, când se juca pe iarbă, cu ei, în grădină... s-ar prăvăli îmbrățișați sub lumina asta, care răzbate pe lângă gâtul lui aureolându-l ca o diademă... făcând să-i strălucească și mai mult pielea care emană arșiță... inflamându-i și mai mult vena asta, contractată, de pe gât, care pulsează în cascade, aproape sufocându-l...

Deasupra, emoția fiicei e răsplătită cu aplauze. Un zvâcnet dureros îi înfioară degetele atrofiate. Nu mai pierde vremea. Fără să-l atingă, înfășoară de la spate trupul tatălui, ca-ntr-un inel. O târzie îmbrățișare... Alege această ultimă îmbrățișare filială, pentru că înduioșarea nu durează, se schimbă repede în ură, și fiica își retrage brațele scârbită.

Acum își urăște iarăși tatăl. Așa cum îl urâse venind aici și căutându-l, pentru că de-aceea venise și-l căutase. Acum știe de ce venise și-l căutase: să-l vadă. Cum stă, acolo, spânzurat ca un saltimbanc, la fel de neajutorat ca-n brațele femeii cu care-l găsise, și se distrează. În timp ce, din vina lui, *numai din vina lui*, a tatălui, ea, fiica lui, la numai douăzeci și trei de ani, zace într-o clinică...

De-aceea venise aici: să-l vadă. În ropotul ăsta de aplauze, pe care Jedri nu le merită, pentru că el nu face nimic acum, chiar nimic. El doar își ține capul pe scenă, nemișcat. Atât. Și gâtul țeapăn. Cu cicatricea asta, uriașă și grețoasă, cu broboanele astea de sudoare, peste care șuvoaie de vopsea roșie se preling de sus și le presează. Și le penetrează, îngreunându-le...

În timp ce ea... rolul ei... chiar dacă nu e la vedere... e mult mai complicat!

Hotărâtă, scoate briciul. Se concentrează. Repetă întocmai mișcările vânzătorului. Îl deschide încet și atent. Foarte încet. Foarte atent. După ce pocnește capsa, deschizându-l. Lasă să-i răsară mai întâi mânerul sidefat. Sub fasciculele de raze care răzbat pe lângă gâtul lui Jedri, irizările sunt vii. Roz, bleu și corai. Foarte vii. Și uite una chiar verzuie, ca smaraldul. O uitase. Cum de-o uitase? Pe cea verzuie o uitase...

Ochii intrusei freamătă. Lama descrie în aer o volută amplă. Pare că lama asta taie pe ambele muchii! S-o apropie ușor, foarte ușor, la doar câțiva centimetri, la doar câțiva milimetri de gâtul vălurit al lui Jedri, acolo unde o venă pulsează vie, mult prea vie, periculos de vie... Amenințând să cedeze din clipă-n clipă și s-arunce în aer întreg edificiul...

S-o facă, de ce să n-o facă?! Dac-ar cresta-o puțin, de-ar domoli-o puțin...

Se pomenește alergând. Nu știe de ce și de cine fuge. Din cale-afară de precipitată, ca scăpată dintr-un coșmar, urcă, răzbate la lumină, urcă chiar prea mult, smucește ușile lojelor pe care le găsește pustii și revine pentru o clipă, buimăcită, în sală.

Spectatorii sunt, toți, în picioare. Delirează. Adoră înscenarea vieților sacrificate. Ce cap desăvârșit! Se-mbrâncesc, se înghesuie puhoi spre primele rânduri și aplaudă. Frenetic. Dezlănțuit. Numai de-acolo capului însângerat i se percep toate detaliile, numai de-acolo se distinge vopseaua care se extinsese mai mult decât fusese prevăzut...

Numai până acolo se propagă mirosul, dulceag, de sânge.

Intrusa icnește. Regurgitează. Iese din teatru pe unde a intrat. Aleargă, oprește o mașină, coboară pe strada Zimbrului nr. 17, pășește în curte, dar, când mașina ia colțul în urma ei, revine în stradă cu pantofii în mână. Îi privește nedumerită. Îi răsucește, le contemplă tălpile îmbibate cu sânge. Ridică din umeri, apoi îi înfundă adânc în pubela vecinului. Intră în casă în ciorapi, strecurându-se prin dos, în debara. Își agață hainele pe umerașul de pe care le-a luat. Îmbracă, în loc, pijamaua, halatul, papucii. Nu uită osul. Neapărat, osul cel mic, pe care-l strecoară la locul lui, în sân, lângă brici.

Când pătrunde în clinică, e deja întuneric. În fața ușii de la sterilizare, ridică un capac. Abandonează briciul într-una din cutiile cu seringi, fașe și ustensile expirate. Știe. În curând, infirmierii turei de noapte se vor opinti, le vor ridica, le vor târî, le vor coborî cu liftul. Alții le vor duce la marginea orașului pentru a le îngropa adânc, pentru a nu produce accidente și infestări în rândul populației.

Până în capătul coridorului, până la rezerva cu numărul 43, pacienta nu întâlnește pe nimeni. Prin ușa întredeschisă a camerei de gardă aruncă totuși, distrată, o privire înăuntru. Vede medicul luându-și avânt din călcâi, rotindu-se cu scaunul mobil. Ca un retardat. *Ca un retardat.* Prinde fracțiunea de secundă când omul e întors cu spatele. Sare dincolo de ușă.

Cina o așteaptă pe noptieră. E sleită. O privește cu silă, așa cum o privește ori de câte ori revine de la duș, de la disecții sau de la toaletă. Adoră să facă disecții. Știe să le facă. Știe cel mai bine. I se permite și ei să le facă.

Acum, scotocește mecanic prin cartilaje, prin conținutul din farfurie, atât cât să se creadă că a gustat ceva din el.

Se îndreaptă spre dulap, se așază în patru labe, cu obrazul lipit de dalele gresiei. Se slujește de osul cel mic pentru a le extrage de sub dulap, unul câte unul, și pe celelalte. Le ordonează în mijlocul încăperii. Osul cel mic nu mai stă pe post de cap. Structura osoasă nu mai are cap. Și are un singur braț. Lung, foarte lung.

Prelungit ca pentru omor.

14 iunie 2004 – 29 septembrie 2005